

Aan de leden van de raad
van de gemeente
E r m e l o

Datum: 23 mei 2017

Onderwerp: Kadernota 2018

Geachte leden,

Hierbij bieden wij u ter bespreking en vaststelling aan de Kadernota 2018.

De afgelopen jaren is er hard gewerkt aan de uitvoering van het Coalitieakkoord 2014-2018 "Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen". Uitvoering geven aan al eerder in gang gezet beleid. "Doen!" En er is nog veel te doen. Naast uitvoering van het bestaande beleid moeten er nieuwe beleidskeuzes gemaakt worden. Hiertoe is het Strategisch Financieel Beleid (hierna SFB) ontwikkeld.

Het jaar 2018 is een verkiezingsjaar. De start van een nieuwe raadsperiode met een nieuwe raad en college van b&w. De uitvoering van het bestaand (en nieuw) beleid moet ook in 2018 onverminderd door gaan.

Deze Kadernota 2018 dient ter voorbereiding van de Programmabegroting 2018-2021. In deze Kadernota 2018 geven wij aan wat de plannen voor 2018 (en verder) zijn, wordt het meerjarige financiële perspectief geschetst en toegelicht, is het SFB opgenomen, wordt een toelichting gegeven op een aantal belangrijke belastingaangelegenheden en worden de financieel-technische uitgangspunten Programmabegroting 2018-2021 bepaald.

Op basis van deze Kadernota 2018 kan de raad richtinggevend de Programmabegroting 2018-2021 bepalen door:

- algemene beschouwingen te houden;
- richtinggevend prioriteiten te stellen;
- eigen initiatieven te nemen door middel van voorstellen, moties en amendementen;
- te reageren op de conceptvoorstellen van het college van b&w.

Vervolgens zullen wij op basis hiervan de Programmabegroting 2018-2021 vervaardigen en u die begin oktober 2017 aanbieden.

Financieel perspectief 2018-2021

In deze Kadernota 2018 schetsen wij het nieuwe financiële perspectief van Ermelo. Uitgangspunt is daarbij de Programmabegroting 2017-2020, welke op 10 november 2016 door de raad is vastgesteld, aangevuld met de nadien door de raad vastgestelde bestuursrapportages 2016 en 2017. Dit betekent dat bij de bepaling van het nieuwe financiële perspectief wordt gestart met de budgettaire uitkomst na 3e Bestuursrapportage 2017, welke op 8 juni 2017 door de raad is vastgesteld.

Vervolgens zijn de budgettaire gevolgen van deze Kadernota 2018 opgenomen. Dit geeft de nieuwe "dagkoers" weer van half mei 2017.

Het financieel perspectief ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000,00	Begroting 2017	Programmabegroting 2018-2021			
		2018	2019	2020	2021
Uitkomst na 3 ^e Bestuursrapportage 2017	0	0	0	-831 V	-818 V
Kadernota 2018:					
• Financieel-technische uitgangspunten	0	88 N	253 N	253 N	253 N
• Aanvullend nieuw beleid	0	30 N	60 N	40 N	30 N
• Strategisch Financieel Beleid (conform raadsvoorstel 14 februari 2017)	-314 V	-53 V	10 N	637 N	609 N

Meicirculaire 2017	pm	pm	pm	pm	pm
Uitkomst na Kadernota 2018	-314 V	65 N	323 N	99 N	74 N
Budgettair neutraal door middel van reserve Programmabegroting 2016-2019	314 N	-65 V	-323 V		
Herzien financieel perspectief	0	0	0	99 N	74 N

Duidelijk is dat de begrotingsjaren 2017 tot en met 2019, door middel van de reserve Programmabegroting 2016-2019, budgettair sluitend zijn.

De begrotingsjaren 2020 en 2021 sluiten met een beperkt budgettair nadeel.

De in deze Kadernota 2018 geschetste budgettaire gevolgen zullen verwerkt worden in de Programmabegroting 2018-2021.

Uitgangspunt daarbij is dat Ermelo een financieel gezonde gemeente is en blijft.

Doelstelling is dat de Programmabegroting 2018-2021 een meerjarig structureel en reëel sluitende begroting laat zien.

Voor zover de Kadernota 2018 het begrotingsjaar 2017 raakt, zullen wij dit meenemen in een bestuursrapportage 2017.

Kadernota 2018

Nadat gestart is met de bestuursrapportages is ook deze kadernota voor het eerst opgebouwd met de applicatie Lean Planning Control (LPC) van Thorbecke en als zodanig ook te raadplegen. Hiermee is weer een stap gezet in de verdere digitalisering van de planning- en controldocumenten en het papierloos werken. In deze kadernota zijn veel links opgenomen. Hiermee kan doorgelinkt worden naar verdere detailinformatie.

De kadernota is als volgt opgebouwd:

1. Hoofdstuk 1 [Aanbiedingsbrief](#).

Deze aanbiedingsbrief dient als leeswijzer en samenvatting van het boekwerk Kadernota 2018 en is als zodanig zelfstandig leesbaar en hanteerbaar. De totaaluitkomst, met daarin de onderscheiden onderwerpen, vormen het financiële kader waarmee u ons als college op pad stuurt om de Programmabegroting 2018-2021 op te stellen en t.z.t ter vaststelling aan te bieden. Diepgaander informatie treft u aan in de hierna volgende hoofdstukken. Alle financiële kaders hebben wij puntsgewijs opgesomd in [deze bijlage](#).

2. Hoofdstuk 2 [Programma's](#).

Dit hoofdstuk is opgebouwd naar programma's en vervolgens naar speerpunten. Onder de speerpunten is allereerst opgenomen "wat willen we bereiken". Hierbij is kort het doel van het speerpunt verwoord en is opgenomen de bijbehorende tekst uit het Collegeprogramma 2014-2018. Ten tweede is opgenomen "Wat gaan we daarvoor doen". Hierbij is verwoord de planning 2018 en verder. Dit betreft de belangrijkste bestuurlijke acties 2018. Het gaat dus niet over de bestaande (dagelijkse) uitvoering. Er is een aanzet gegeven om deze acties concreter te formuleren. Hiermee is een begin gemaakt aan de uitvoering van de motie "SMART formuleren Programmabegroting"

3. Hoofdstuk 3 [Financieel perspectief](#)

In dit hoofdstuk wordt de financiële positie van Ermelo toegelicht, naar de stand per half mei 2017.

Feitelijk geeft dit hoofdstuk de budgettaire startpositie weer van de Programmabegroting 2018-2021.

Dit hoofdstuk bestaat uit de onderdelen:

- het actuele financiële perspectief, op basis van de 3e Bestuursrapportage 2017;
- het Strategisch Financieel Beleid (integraal overgenomen uit het raadsvoorstel d.d. 14 februari 2017);
- het aanvullende nieuw beleid;
- het geactualiseerde investeringsplan;
- de rapportage over de thans nog openstaande taakstellingen;
- de actuele reservepositie;
- de actuele informatie over diverse belangrijke belastingonderwerpen.

4. Hoofdstuk 4 [Financieel-technische uitgangspunten Programmabegroting 2018-2021](#).

Onderdeel van de kaderstelling zijn ook de financieel-technische uitgangspunten. Deze moeten door de raad bepaald worden, waarna zij verwerkt worden in de Programmabegroting 2018-2021. Dit betreft de uitgangspunten met betrekking tot ontwikkelingen inzake de belastingdruk, lonen, prijzen, volumes, subsidies, gemeenschappelijke regelingen, rente en Grondbeleid. Tevens wordt de actualiteitswaarde van de beleidsnota's, gebaseerd op de Financiële verordening gemeente Ermelo, beoordeeld.

Deze Kadernota 2018 richt zich volledig op de plannen en het budgettaire perspectief voor 2018. Deze kadernota rapporteert niet over het lopende jaar 2017 en is ook geen begrotingswijziging. Daarvoor dienen de bestuursrapportages, waarvan u er in 2017 een achtal zal ontvangen. Ook de eventuele bestemming van het rekeningssaldo over 2016 heeft dus geen plaats meer in deze Kadernota 2018.

Ten slotte

Wij stellen deze Kadernota 2018 in handen van de agendacommissie van de raad. Tevens stellen wij voor om de behandeling door de raad te laten plaatsvinden op 22 juni 2017 (commissie bestuur en middelen) en op 5 of 6 juli 2017 (besluitvormend in de raad).

Bij de behandeling van deze Kadernota 2018 stelt u de kaders voor de nieuwe Programmabegroting 2018-2021 vast en kunt u uw wensen en aandachtspunten voor de komende jaren aangeven. Wij verzoeken u akkoord te gaan met de Kadernota 2018 en deze vast te stellen.

Wij vragen u gedetailleerde en technische vragen voorafgaand aan de behandeling van de Kadernota 2018 in de commissie bestuur en middelen te stellen aan de heer B. van Beek (coördinator team Financiën / tel. 0341 56 72 71 / e-mail: b.vanbeek@ermelo.nl). Hij is graag bereid deze Kadernota 2018 aan u toe te lichten. Daarnaast zal er een informatieavond op 14 juni worden georganiseerd om technische vragen te stellen.

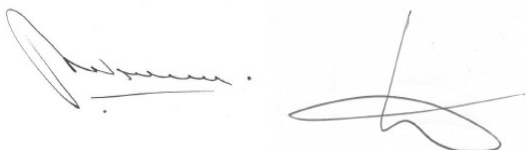
Het college van burgemeester en wethouders van Ermelo,

A.M. Weststrate,

A.A.J. Baars,

secretaris,

burgemeester,

2. Programma's

Inleiding

Met ingang van de Beleidsinhoudelijke Programmabegroting 2015-2018 werkt Ermelo met een nieuwe programma-indeling. Onder deze programma's hangen de speerpunten, zoals deze zijn opgenomen in het Collegeprogramma 2014-2018.

Ermelo kent thans vier programma's, te weten:

- Ruimte & Infrastructuur;
- Samenleven;
- Economie;
- Bestuur & Dienstverlening.

Bij elk programma is aangegeven:

- de desbetreffende raadscommissie;
- de betrokken portefeuillehouders;
- de speerpunten;
- de producten.

Vervolgens is per speerpunt aangegeven:

- Wat willen we bereiken.
Dit bestaat uit een korte beschrijving van het doel van het speerpunt en de bijbehorende tekst uit met name het Collegeprogramma 2014-2018.
- Wat gaan we daarvoor doen.
Dit is met name de planning van de concrete acties 2018 en verder. Gestreefd is ter voorbereiding op de Programmabegroting 2018-2021 de acties 2018 en verder al concreter te formuleren.

Programma Ruimte en Infrastructuur

Algemeen

Het programma Ruimte & Infrastructuur is als volgt opgebouwd:

Raadscommissie

Commissie Infrastructuur en Ruimte

Portefeuillehouders

mr. J. van den Bosch
J. van Eijsden

Speerpunten	Portefeuillehouder
Woonvisie	mr. J. van den Bosch
Woningbouw	mr. J. van den Bosch
Funcieverandering	mr. J. van den Bosch
Gebiedsuitwerking Horst en Telgt	mr. J. van den Bosch
Bestemmingsplannen	mr. J. van den Bosch
Werkwijze ruimtelijke ordening	mr. J. van den Bosch
Welstand	mr. J. van den Bosch
Beter Ermelo: centrum	mr. J. van den Bosch
Centrumparkeren	mr. J. van den Bosch
Begraafplaatsen	J. van Eijsden
Programma Duurzaamheid	J. van Eijsden
Waterbeleid	J. van Eijsden
Afvalbeleid	J. van Eijsden
Projecten GVV	J. van Eijsden
Westflank	J. van Eijsden
Stationsomgeving	J. van Eijsden
Verkeersveilige oplossing bij Margrietschool en Groene kruispunt	J. van Eijsden
Goede fietsvoorzieningen	J. van Eijsden
Openbaar vervoer	J. van Eijsden
Openbare ruimte	J. van Eijsden

Producten	Portefeuillehouder
601 Verkeer en vervoer	J. van Eijsden
602 Riolering en waterzuivering	J. van Eijsden
603 Begraafplaats	J. van Eijsden
604 Openbaar groen	J. van Eijsden
605 Speelvoorzieningen	J. van Eijsden
606 Bossen, heide en natuurterreinen	J. van Eijsden
621 Ruimtelijke ordening	mr. J. van den Bosch
624 Bouwen	mr. J. van den Bosch
625 Wonen	mr. J. van den Bosch
626 Milieu	J. van Eijsden
627 Huishoudelijke afvalstoffen	J. van Eijsden
628 Grondzaken	J. van Eijsden
629 Grondexploitatie	J. van Eijsden

Voor de Programmabegroting 2018-2021 worden thans geen nieuwe speerpunten geïntroduceerd.

Woonvisie

Wat willen we bereiken

Om ervoor te zorgen dat het voor de diverse doelgroepen goed wonen blijft in Ermelo wordt geïnvesteerd in de bestaande en toekomstige woonvoorraad.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college stelt in 2014 een regionale (in samenwerking met de buurgemeenten) en lokale woonvisie vast. In deze woonvisie is aandacht voor de veroudering van de woningvoorraad en het wonen in het buitengebied. Er wordt verder uitvoering gegeven aan de bijgestelde notitie Ouderenhuisvesting en onderzoek locaties, waarvan de behoefte aan beschermd en verzorgd wonen onderdeel uitmaakt. Het college komt met voorstellen om de voorwaarden te versoepelen voor het realiseren van mantelzorgwoningen. Het college maakt met de woningcorporatie(s) meerjarige afspraken.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2014 is de regionale en de lokale woonvisie vastgesteld. Op basis van de lokale woonvisie worden met woningcorporatie UWoon en huurdersorganisatie De Groene Draad in 2018 jaarafspraken gemaakt voor 2019. De jaarafspraken zijn mede gebaseerd op de raamovereenkomst Prestatieafspraken 2017-2021 uit 2016. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de door het college ondertekende jaarafspraken van 2018.

De beleidsvisie Wonen met Zorg krijgt in 2018 een vervolg. Nadat de kaders voor deze beleidsvisie in 2017 door de raad zijn vastgesteld, wordt er in samenspraak met de omgeving een visie op wonen met zorg voor vier jaar opgesteld. Aan de visie wordt een uitvoeringsprogramma gekoppeld. De beleidsvisie richt zich vooral op de ruimtelijke, fysieke beschikbaarheid van geschikte woningen/woonvormen, aanpassingen in woningen en de woonomgeving en op initiatieven specifiek op het gebied van wonen met zorg (zoals bijvoorbeeld de begeleiding van kwetsbare burgers bij het wonen).

Eind 2018 wordt gestart met het voorbereiden van een nieuwe woonvisie voor de periode na 2019. Hiervoor wordt nieuw woningmarktonderzoek uitgevoerd. Het landelijke woononderzoek (WoON 2018) kan hier een goede onderligger voor zijn.

Woningbouw

Wat willen we bereiken

Woningen bouwen voor jongeren, starters en ouderen.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

In samenwerking met partners wordt vraaggericht gebouwd in alle segmenten gedurende de periode 2014-2018.

De gemeente gaat het gesprek aan met zorginstellingen voor nieuwe woningbouw mogelijkheden op de terreinen van de instellingen.

Dit betekent:

- Woningbouwprogrammering
- Het Trefpunt
- Taweb
- De Leemkuul
- De Driesprong / Van Beek
- Groevenbeek Noord
- De Verbinding
- Veldwijk

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Woningbouwprogrammering

Jaarlijks wordt gemonitord hoeveel woningen zijn gerealiseerd en hoe de plancapaciteit er voor de komende jaren uit ziet. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar aantallen, maar ook naar woningtypen en prijsklassen. In 2016 is gestart met een zoektocht naar het realiseren van tijdelijke huisvesting voor bijzondere doelgroepen, zoals jongeren, urgent woningzoekenden en vergunninghouders. In 2018 vindt een evaluatie van deze tijdelijke huisvesting plaats: in hoeverre is de opgave gerealiseerd, wat zijn de ervaringen van de projecten uit eerdere jaren en in hoeverre is bijsturing voor de tijdelijke huisvesting nodig.

Het Trefpunt

De projectmatige woningbouw is inmiddels afgerond. In 2018 geven we uitvoering aan de in 2017 uit te voeren evaluatie omtrent de (stagnerende) verkoop van de woningbouwkavels en wordt bezien of een herontwikkeling moet worden overwogen.

Woningbouwproject De Leemkuul

In 2016 is locatie De Leemkuul aanbesteed. Hegeman bouwontwikkeling heeft deze aanbesteding gewonnen met een plan voor 18 middeldure woningen en een ontmoetingsruimte van 100m². In het najaar van 2017 zal gestart worden met de bouw. Oplevering wordt voorzien in het najaar van 2018.

Woningbouw De Driesprong

In het najaar van 2017 is gestart met woningbouw op de locatie Van Beek, dit zal gaan om 32 woningen waarvan 12 sociale mantelzorg woningen, deze zullen in 2018 worden opgeleverd. Medio 2018 wordt gestart met bouw op de locatie van de voormalige Driesprong. Dit gaat om circa 28 woningen. Voor de locatie Oor is Wet voorkeursrecht gemeenten gevestigd. Het is nog onbekend of tot minnelijke verwerving van de locatie kan worden gekomen of dat tot onteigening wordt overgegaan. Hier zullen dan circa 11 woningen worden gebouwd. Het voornemen is dat de dakpannenfabriek ter plaatse wordt hersteld en in gebruik wordt genomen voor "dienstverlening". Het is nog onzeker wanneer deze woningen worden gebouwd.

Groevenbeek Noord fase 2

Afhankelijk van de uitkomsten van het verkenningsonderzoek of uitbreiding van de 1e fase tot de mogelijkheden behoort (in 2017), kan in 2018 gestart worden met de planontwikkeling van deze eventuele 2e fase.

Herontwikkeling Veldwijk

De in 2017 door de raad vastgestelde structuurvisie Landgoed Veldwijk en het door GGZ Centraal opgestelde

stedenbouwkundig plan vormen de basis voor verdere uitwerking van herontwikkeling van het zorgterrein. Naar verwachting gaat GGz Centraal de gronden en gebouwen gefaseerd afstoten en zullen ontwikkelende partijen vanaf 2018 bouwplannen indienen. Op basis hiervan kan de planologisch-juridische verankering in bestemmingsplannen plaatsvinden.

Woningbouw Kerklaan-Postlaantje

Het bestemmingsplan Kerklaan-Postlaantje zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2017 worden vastgesteld. Het plan omvat de bouw van 62 woningen, waaronder 13 koopwoningen duur, 15 koopwoningen midden, 3 koopwoningen goedkoop, 31 huurwoningen midden/goedkoop en 363 m2 commerciële voorzieningen. Het streven is dat de 31 sociale huurwoningen en de bijbehorende openbare ruimte gerealiseerd zijn in het tweede kwartaal van 2018 en dat het geheel opgeleverd is begin 2019.

CPO Kozakkenkamp

Het vast te stellen bestemmingsplan Kozakkenkamp 33, Ermelo maakt de bouw van 10 woningen, in 2 blokken van ieder 5 rijwoningen mogelijk. Het plan is een initiatief van CPO-vereniging "De duurzame (door)start" welke de komende periode verdere uitwerking krijgt. Naar alle waarschijnlijkheid is oplevering van de woningen in het 2e of 3e kwartaal van 2018 mogelijk.

Woningbouw Garderenseweg 82-88

Het bestemmingsplan Garderenseweg 82-88 zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2017 worden vastgesteld. Het plan omvat de bouw van 14 woningen, het verplaatsen van 1 bestaande woning (88), het handhaven van 2 bestaande woningen (nummer 82/86) en het opheffen van 1 bestaande woning (nummer 84). Daarnaast zal natuurcompensatie plaatsvinden door het omzetten van agrarisch gebied in natuurgebied. In het voorjaar van 2018 zal worden gestart met bouw en aanleg van natuur.

Rehoboth-Dillenburg

De Zorggroep Noordwest Veluwe heeft in 2015 de gebouwen en terreinen van Rehoboth, Dillenburg en het Oranjepark overgenomen van Vestia. Zij heeft de wens om de bestaande gebouwen te slopen en op het terrein een complex voor circa 60 zorgwoningen met maatschappelijke functies, circa 40 koopappartementen, circa 65 sociale appartementen en circa 14 parkkavels te realiseren. Hierbij nemen ze het leefconcept van de Duitse "Stiftung Liebenau" als voorbeeld. Kernwaarden van de buurtgemeenschap "Liever Nou" zoals ze het project genoemd hebben is "Waar mensen met elkaar wonen en ervoor kiezen actief voor elkaar te zijn nu en in de toekomst". In februari 2017 hebben zij hun plannen gepresenteerd aan omwonenden en geïnteresseerde raadsleden. Op moment van schrijven is bestuurlijk nog geen standpunt ingenomen over deze locatie. De 60 zorgwoningen en maatschappelijke voorzieningen kunnen gerealiseerd worden op basis van het vigerende bestemmingsplan "Kom Ermelo" voor het overige zijn planologische procedures noodzakelijk. De kaders hiervoor zullen door de gemeenteraad moeten worden vastgesteld.

Woningbouw Horst en Telgt

Hiervoor verwijzen u naar het speerpunt Gebiedsuitwerking Horst en Telgt.

Woningbouw door functieverandering

Op basis van het (bij te stellen) functieveranderingsbeleid zal ook in 2018 functieverandering naar wonen plaatsvinden. Wij verwijzen u voor dit onderwerp ook naar het speerpunt Functieverandering.

Functieverandering

Wat willen we bereiken

Het stimuleren van functieverandering in het buitengebied naar werken boven wonen.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college evalueert de structuurvisie functieverandering. Het college werkt mogelijkheden uit waar clustering van woningbouw plaats kan vinden in Horst en Telgt. Dit onderwerp krijgt een plek in de gebiedsuitwerking Horst en Telgt.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Op basis van de nog te actualiseren structuurvisie functieverandering (2e helft 2017), wordt in 2018 getoetst aan het nieuwe functieveranderingsbeleid. Tevens krijgt het nieuwe functieveranderingsbeleid een plek in de gebiedsuitwerking Horst en Telgt. De uitwerkingsmaatregelen binnen de gebiedsuitwerking kunnen in 2018 ter hand worden genomen.

Gebiedsuitwerking Horst en Telgt

Wat willen we bereiken

Het versterken van de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van het buitengebied.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college wil in 2015 de koers bepalen met betrekking tot de fysieke en sociale inrichting van het

buitengebied Horst en Telgt. Dat gebeurt op basis van de bestaande beleidskaders, waaronder met name de huidige Structuurvisie 2025 en het Landschapsontwikkelingsplan. In de uitwerking wordt ook aangegeven hoe en waar clustering van woningbouw in het gebied Horst en Telgt wordt vormgegeven om de gevolgen van functieverandering in het buitengebied een plaats te geven. Bij het opstellen van de uitwerking worden de bewoners in het gebied betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Op 21 april 2016 is het Buurtplan Horst & Telgt als structuurvisie vastgesteld door de raad. Eind 2016 is een gebiedscoördinator aangesteld en begin 2017 is het gebiedsteam Horst en Telgt ingesteld, later Buurtteam Horst & Telgt genoemd. De gebiedscoördinator maakt deel uit van het gebiedsteam, evenals een afvaardiging van het bestuur van Buurtvereniging Horst & Telgt en de gemeentelijke coördinator van het buurtplan. Het gebiedsteam draagt in 2017 en 2018 zorg voor het verder uitbouwen van de samenwerking en geeft uitvoering aan de bestaande programma's. Hierbij bestaat er een nauwe samenhang met de structuurvisie functieverandering, die in de 2e helft van 2017 geactualiseerd wordt. Het nieuwe functieveranderingsbeleid zal in 2018 een plek krijgen in het uitvoeringsprogramma van het Buurtplan Horst & Telgt. Het uitvoeringsprogramma wordt in 2017 en daarna ter hand genomen.

Bestemmingsplannen

Wat willen we bereiken

Actuele bestemmingsplannen.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college voltooit de actualisatieopgave door de bestemmingsplannen De Driehoek, Het Tonselse Veld en Speuld/Agrarische Enclave (is vastgesteld) vast te laten stellen. Het bestemmingsplan Speuld maak woningbouw mogelijk in Speuld.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Actualisatieopgave

Bestemmingsplan Tonselse Veld is vastgesteld in 2016, met uitzondering van een strook aan de Haspel. De Raad van State heeft intussen uitspraak gedaan, waarmee dit bestemmingsplan grotendeels onherroepelijk is geworden. Op een aantal onderdelen moet het bestemmingsplan echter gerepareerd worden als gevolg van de uitspraak. Voor een viertal concrete onderdelen zal dit, in opdracht van de Raad van State, nog in 2017 moeten gebeuren. Reparatie van het meer complexe deel (de bedrijven in het hart van het gebied) zal meer tijd nodig hebben en is voorzien voor 2018. Zodra dit complexe deel, het bestemmingsplan voor de strook aan de Haspel, het bestemmingsplan De Driehoek (vast te stellen in 2017) én het bestemmingsplan voor de Boskamer onherroepelijk zijn vastgesteld, is de in 2008 gestarte actualisatieopgave van alle (verouderde) bestemmingsplannen voltooid. Dit is wel afhankelijk van de medewerking van grondeigenaren en de doorlooptijd van eventuele juridische procedures.

Wet Ruimtelijke Ordening

Sinds de inwerkingtreding van de Wet Ruimtelijke Ordening op 1 juli 2008 zijn gemeenten verplicht om bestemmingsplannen en beheersverordeningen binnen een periode van tien jaar na vaststelling opnieuw vast te stellen. De minister stelt voor deze actualiseringsplicht vooruitlopend op de Omgevingswet te laten vervallen als voldaan wordt aan een aantal voorwaarden. Op basis van het wetsvoorstel hoeft Ermelo naar verwachting geen nieuwe actualisatieronde op te starten. Dit is echter afhankelijk van of en zo ja, wanneer de voorgestelde wet in werking treedt. Wel zullen dan alle bestemmingsplannen digitaal ontsloten moeten worden (Buitengebied Midden-West, Het Trefpunt en Ermelo-West). Er zijn geen inhoudelijke redenen aanwezig om een nieuwe actualisatieronde te starten, mede gezien de komst van de Omgevingswet, waarin onder andere is bepaald dat gemeente 1 gebiedsdekkend omgevingsplan moet vaststellen.

Omgevingswet

In het kader van de Omgevingswet moeten gemeenten hun bestemmingsplannen, beheersverordeningen en lokale verordeningen over de fysieke leefomgeving samenvoegen tot en ombouwen naar één consistent en gebiedsdekkend omgevingsplan. Direct na inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft elke gemeente van rechtswege een omgevingsplan. Naar verwachting krijgen gemeenten vervolgens een periode van tien jaar om een volwaardig omgevingsplan op te stellen. In deze overgangsfase moeten gemeenten het ruimtelijke regime per locatie ombouwen naar regels die voldoen aan de eisen van de Omgevingswet en uitvoeringsregelgeving en moeten gemeentelijke verordeningen over de fysieke leefomgeving in het omgevingsplan worden geïntegreerd.

Werkwijze ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken

Nieuwe inhoud en nieuw proces ruimtelijke ordening, flexibel waar mogelijk en regulerend waar nodig.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college wil meer helderheid voor de burger, het bestuur en de ambtelijke organisatie met betrekking tot de lokale regelgeving inzake bestaande functies en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en bouwaanvragen. Het college stelt een nieuwe werkwijze in, anticiperend op de nieuwe Omgevingswet dat uitgaat van "Eenvoudig Beter".

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 zal (verder) uitvoering worden gegeven aan een plan van aanpak voor implementatie van de Omgevingswet. De Omgevingswet zal, zoals het er nu uitziet, op 1 juli 2019 in werking treden. Aan de hand van het recent door de VNG uitgebracht financieel model bepalen wij de implementatie kosten. Deze kosten hangen onder andere samen met welke ambitie de Omgevingswet in Ermelo wordt geïmplementeerd en gaan over de invoering-, exploitatie- en frictiekosten die aanwijsbaar worden veroorzaakt door de Omgevingswet. In de gemeentelijke begroting is nog niet voorzien in deze kosten. Voorshands ramen wij de kosten op PM, doch de verwachting is dat hier substantiële kosten uit zullen voortvloeien.

Welstand

Wat willen we bereiken

Nieuw welstandsbeleid.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college bereidt aan de hand van door de raad vastgestelde kaders nieuw welstandsbeleid voor.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Dit speerpunt is afgerond.

Beter Ermelo: centrum

Wat willen we bereiken

Een aantrekkelijk en goed functionerend centrum.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college voert met kracht het plan van aanpak Centrumontwikkeling Ermelo uit. In het kader van het Regiocontract heeft het college de toegekende provinciale middelen van € 500.000,00 ontvangen.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Aanpak Centrumontwikkeling Ermelo: dit speerpunt is afgerond.

Markt 2.0: In 2018 start realisatie vastgoed en herinrichting openbaar gebied incl. parkeren op basis van het vastgestelde bestemmingsplan Burg. Langmanstraat e.o.

Centrumparkeren

Wat willen we bereiken

Voldoende parkeergelegenheid voor auto's in het centrum van Ermelo.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college actualiseert de parkeerbehoefte in het centrum Ermelo. Vervolgens wordt het bestaande beleid opnieuw tegen het licht gehouden. Op basis van de actuele parkeerbehoefte worden gereserveerde middelen ingezet.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Dit speerpunt is afgerond.

Begraafplaatsen

Wat willen we bereiken

Een begraafplaats met voldoende capaciteit voor de toekomst die doelmatig geëxploiteerd wordt.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

De gemeente heeft op 6 december 2012 de visie begraafplaats vastgesteld. Het college bereidt de uitvoeringsprojecten en de vaststelling van de daarbij behorende nieuwe tarieven voor. Voor de tarieven is kostendekkendheid uitgangspunt op basis van een doelmatige exploitatie van de begraafplaats. Het college ziet af van het onderzoek naar natuurbegraven in het aangrenzende Natura 2000-gebied.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Het oorspronkelijke speerpunt is afgerond. In 2018 wordt de exploitatie van de begraafplaats geëvalueerd.

Programma Duurzaamheid

Wat willen we bereiken

Ermelo is een energieneutrale gemeente in 2030 en klimaatneutrale gemeente in 2035.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het Programma Duurzaamheid 2016-2020 wordt ontwikkeld als opvolger van het KlimaatUitvoeringsProgramma 2010-2014. In het nieuwe programma worden onder andere stimuleringsmaatregelen voor groene innovatie geïntroduceerd. Communicatie wordt als beleidsinstrument ingezet om preventiedoelen te bereiken. Wij houden vooralsnog rekening met € 65.000,00 per jaar voor een periode van 5 jaar. Het college ondersteunt in ieder geval in 2014, 2015 en 2016 het IGEV. De duurzaamheidslening wordt ingevoerd in de vorm van een revolverend fonds.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

- Uitvoering geven aan de jaarschijf 2018 van het programmaplan Duurzaamheid voor de speerpunten Inwonersparticipatie, Samenwerking Bedrijven en Maatschappelijke Instellingen, projecten Voorbeeldrol gemeente, Uitvoeringsplan communicatie, Meten en Monitoren, Projecten Grootschalige duurzame Opwek en projecten Duurzame Mobiliteit
- Voortgangsrapportage programma duurzaamheid 2016-2020 jaren 2016 en 2017 aan de hand van het monitoringsprogramma
- Evaluatie en voorstel voor vervolg programma voor de jaren 2019 e.v.

Waterbeleid

Wat willen we bereiken

Doelmatig beheer van de waterhuishouding in Ermelo.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

In samenwerking met onze buurgemeenten Putten en Harderwijk en het Waterschap wordt een Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP) opgesteld met betrekking tot hemelwater, grondwater en afvalwater (deze vervangt het huidige Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP)). Het college voert het BasisRioleringsPlan (BRP) eerste fase uit. Dat betekent dat het college overgaat tot het realiseren van bergingsvoorzieningen om wateroverlast tegen te gaan. Het college evalueert het BRP eerste fase. Op basis daarvan bekijkt het college of er een tweede fase BRP wordt vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Rioolwaterberging aan Oude Telgterweg, Kerkdennen en De Driehoek worden aangelegd. De evaluatie van de eerste fase BasisRioleringsPlan (BRP) vindt plaats in 2018. Afkoppelen verhard oppervlak (hemelwater in openbaar gebied) vindt plaats in combinatie met onderhoudswerkzaamheden wegen.

Afvalbeleid

Wat willen we bereiken

Afvalinzameling- en afvoer.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het afvalbeleid zet in op afvalpreventie, afvalscheiding en hergebruik.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

- Evaluatie en (evt.) vervolg op de pilot om groente en fruit (= keukenafval) apart in te zamelen en te verwerken om zo geld, grondstoffen en milieu te sparen.
- In samenwerking met de Vereniging Oud Papier Aktie Ermelo een betere scheiding en meer oud papier uit het restafval te halen.
- Een regionale afvalcampagne om het scheiden van afval te bevorderen.
- Een evaluatie van het Pilotproject Schoon Belonen houden.
- Het (voorbereiden van het) vervangen van afvalcontainers.
- Het (voorbereiden van het) vervangen van verzamelcontainers voor gft- en restafval.

Het afvalbeleid maakt onderdeel uit van het nieuwe programma Duurzaamheid 2016-2020, dat in juni 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Projecten GVVP

Wat willen we bereiken

Het geactualiseerde GVVP bestaat uit een afgewogen samenstel van projecten die Ermelo de komende jaren verkeersveiliger, beter bereikbaar en leefbaarder maken.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college heeft het uitvoeringsprogramma GVVP herijkt. De basis daarvoor is geweest het beleidsdeel uit het vastgestelde GVVP uit november 2013. Bij de wijze van uitvoering stelt het college een veilige en sobere aanpak voor. Het college wil bij de uitwerking de bewoners betrekken. Het college wil op korte termijn, maar zorgvuldig, besluiten over de wijze van uitvoering van de Prins Hendriklaan, Maximalaan en Jacob Catslaan.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 zal het huidige GVVP worden geactualiseerd. Uitvoering van de projecten Prins Hendriklaan, Julianalaan en Jacob Catslaan zijn voorzien in 2018, maar afhankelijk van juridische procedures.

Westflank

Wat willen we bereiken

Het aanpassen van de wegenstructuur aan de Westflank van Ermelo (Oude Nijkerkerweg / Arendlaan / Volenbeekweg).

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college bereidt de besluitvorming over de wijze van uitvoering van het tracé Westflank voor. Uitgangspunten daarbij zijn veiligheid, soberheid en doelmatigheid. Het college gaat er vanuit dat vrij liggende fietspaden haalbaar zijn.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In december 2016 is het bestemmingsplan voor het Westflanktracé vastgesteld en onherroepelijk geworden. Nog in 2017 zal met de uitvoering een aanvang worden genomen waarna het project in 2018 gereed zal zijn.

Stationsomgeving

Wat willen we bereiken

Veiligheid en doorstroming stationsomgeving verbeteren.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Met dit project zet het college in op de verbetering van de veiligheid en toegankelijkheid van de stationsomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Realisatie van aanpassing spoorwegovergang Stationsstraat vindt in 2018 plaats, afhankelijk van een af te sluiten overeenkomst met GGZ Centraal en ProRail.

Verkeersveilige oplossing bij Margrietschool en Groene Kruispunt

Wat willen we bereiken

Verbeteren verkeersveiligheid en bereikbaarheid.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Gelet op de specifieke situaties, school en bereikbaarheid bedrijventerrein Kerkdennen, is het wenselijk op beide locaties maatregelen te treffen die ten goede komen aan de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid. Het college zet bij het realiseren van de plannen in op uitvoering binnen bestaande bestemmingsplan grenzen.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 is rotonde Margrietschool afgerond. Aanpassing Groene Kruispunt wordt in 2018 uitgevoerd aan de hand van het vast te stellen bestemmingsplan en de eigendomssituatie.

Goede fietsvoorzieningen

Wat willen we bereiken

Goede fietsvoorzieningen in Ermelo.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college zet in op goede fietsvoorzieningen door fietsparkeren in het centrum mogelijk te maken en logische fietsroutes te markeren of fietsontsluitingen te realiseren vanuit de (nieuwe) woonwijken. In het kader van het project stationsomgeving wordt eveneens fietsparkeren gerealiseerd. De realisatie van fietsvoorzieningen in het centrum maakt onderdeel uit van het deelproject 3.6 (fietsparkeren centrum) van het plan van aanpak centrumontwikkeling. De realisatie van een fietspad in Speuld maakt onderdeel uit van het GVVP. Het college heeft aandacht voor het behouden van de huidige kwaliteit van de fietspaden en zal waar nodig prioriteiten stellen met betrekking tot onderhoudswerkzaamheden.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 gaan we de aanleg van de fietsvoorziening langs de Schaapsdijk en de Zeeweg realiseren. Daarnaast worden in 2018 de planologische procedures gevoerd voor het fietspad door Speuld inclusief de grondaankopen.

Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken

Verbetering van het openbaar vervoer.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college brengt bij de voorbereidingen rondom de basismobiliteit de wens in van de verbeterde ontsluiting van het buitengebied, de zorginstellingen en het station. Het college zet in op synergie van doelgroepenvervoer om mogelijke bezuinigingen te realiseren.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Dit speerpunt is afgerond.

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken

Sober en doelmatig onderhoudsniveau openbare ruimte.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

De bezuiniging van 20% op de budgetten groot onderhoud wegen, onderhoud openbare ruimte, onderhoud groen, openbare verlichting en speelvoorzieningen wordt bij voorkeur ingevuld door middel van innovatieve (beleids)maatregelen. Dit leidt tot een nieuw onderhoudsplan openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

- In 2018 worden de effecten van de bezuinigingen zichtbaar en inzichtelijk gemaakt op basis van de monitoring die in 2017 plaatsvindt (wettelijke inspecties)
- In 2018 wordt uitvoering gegeven aan het MeerjarenUitvoeringsProgramma 2017-2019

Programma Samenleven

Algemeen

Het programma Samenleven is als volgt opgebouwd:

Raadcommissie

Commissie Samenleving en Maatschappij

Portefeuillehouders

A.A.J. Baars

mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich

A.L. Klappe

Speerpunten	Portefeuillehouder
Decentralisaties: Integrale ondersteuning Sociaal Domein	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich / A.L. Klappe
Implementatie en Borging Jeugdwet	A.L. Klappe
Implementatie en Borging Wmo 2015	A.L. Klappe
Re-integratie (inclusief werkgeversdienstverlening)	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
Ombuiging Voorzieningen voorm. wet Sociale Werkvoorziening	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
Inclusieve samenleving	A.L. Klappe
Maatschappelijke Zorg	A.L. Klappe
Welzijn Nieuwe Stijl	A.L. Klappe
Armoedebeleid	A.L. Klappe
Versterking vrijwillige inzet en informele zorg	A.L. Klappe
Voldoende bewegen	A.L. Klappe
Sportaccommodaties	A.L. Klappe
Huis van Bestuur en Cultuur	A.L. Klappe
Accommodatiebeleid	A.L. Klappe
Cultuur	A.L. Klappe

Producten	Portefeuillehouder
630 Primair onderwijs	A.L. Klappe
631 (Voortgezet) speciaal onderwijs	A.L. Klappe
632 Voortgezet onderwijs	A.L. Klappe
633 Gemeenschappelijke lasten / baten onderwijs	A.L. Klappe
634 Volwasseneneducatie	A.L. Klappe
635 Kunst en cultuur	A.L. Klappe
636 Sociaal cultureel werk	A.L. Klappe
637 Sport	A.L. Klappe
638 Sociaal-culturele & maatschappelijke accommodaties	A.A.J. Baars / A.L. Klappe
639 Jeugdbeleid	A.L. Klappe
640 Ouderenbeleid	A.L. Klappe
641 Gezondheidszorg	A.L. Klappe
642 Beleid voor mensen met een beperking	A.L. Klappe
643 Wmo	A.L. Klappe
645 Asielzoekers	A.A.J. Baars
646 Inkomensondersteuning	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
647 Activering en uitstroom	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
648 Uitvoering Wet Inburgering	A.L. Klappe
650 Decentralisatie Wmo 2015	A.L. Klappe
651 Decentralisatie Jeugdwet 2015	A.L. Klappe

Voor de Programmagroting 2018-2021 worden thans geen nieuwe speerpunten geïntroduceerd.

Decentralisaties: Integrale ondersteuning Sociaal Domein

Wat willen we bereiken

De verantwoorde uitvoering van de nieuwe gemeentelijke taken in het sociale domein (Jeugdwet, Wmo 2015 en Participatiewet) gaat gepaard met een transformatie-opdracht van de ondersteuning in het sociale

domein van inwoners. Om uiteindelijk de ondersteuning aan burgers integraal en op maat te realiseren en de langdurige landelijke trend van stijging van kosten voor zorg en ondersteuning te doorbreken.

Inhoud

Het college implementeert haar nieuwe taken door middel van vastgestelde beleidsplannen per beleidsveld en het overkoepelend programma Sociaal Domein. Het programma draagt bij aan vier doelen, te weten:

- Burger aan het Roer;
- Meer lokale ondersteuning;
- Ondersteuning integraler;
- Gemeente in Regie.

Aan deze doelen worden inspanningen gekoppeld, die bij de implementatie van de nieuwe taken, bijdragen aan het gewenste maatschappelijk effect. De projecten in het Jaarplan 2016 worden uitgevoerd en daarmee wordt het programma afgerond in 2017.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Op 1 januari 2018 is de uitvoering Sociaal Domein ondergebracht in Meerinzicht. Het voornemen is om in aansluiting op de evaluatie Sociaal Domein (jeugd, participatie, wmo), welke in 2017 wordt uitgevoerd, een integraal beleidsplan Sociaal Domein voor te leggen aan de gemeenteraad.

Implementatie en Borging Jeugdwet

Wat willen we bereiken

De verantwoorde uitvoering en doorontwikkeling van de gemeentelijke taak binnen de Jeugdwet.

Inhoud.

Het college geeft vanaf 1 januari 2015 uitvoering aan haar nieuwe taken binnen de Jeugdwet.

Dit betreft de volgende onderdelen:

1. Basisondersteuning Jeugdhulp (CJG, inclusief Jeugdgezondheidszorg).
2. Specialistische ondersteuning Jeugdhulp:
 - Jeugd LVB;
 - Jeugd GGZ;
 - Jeugd en opvoedhulp;
 - Dyslexiezorg;
 - Veilig Thuis;
 - Jeugdbescherming en -reclassering;
3. Landelijke specialistische ondersteuning Jeugdhulp:
 - Specialistische LVB;
 - Pleegzorg;
 - 24-uursverblijf;
 - Jeugdzorg Plus;
 - Specialistische GGZ.

Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met het speerpunt Decentralisaties: Integrale ondersteuning Sociaal Domein.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Op 1 januari 2018 zijn er nieuwe langdurige contracten jeugdhulp afgesloten voor alle jeugdhulp samen met de gemeenten Elburg, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Zeewolde (Zeewolde enkel voor ambulante hulp). Deze contracten ondersteunen de transformatie van de jeugdzorg. In 2018 wordt uitvoering gegeven aan de ontwikkelagenda die is opgesteld tijdens het in 2017 doorlopen regionale inkooptraject.

Implementatie en Borging Wmo 2015

Wat willen we bereiken

De verantwoorde uitvoering en doorontwikkeling van de gemeentelijke taak binnen de nieuwe Wmo 2015.

Inhoud

Het college geeft uitvoering aan haar Wmo taak rond het bieden van maatwerkondersteuning, door middel van opdrachten die verstrekt zijn aan een reeks van uitvoeringspartners. Het college werkt daarbij binnen de ISNV samen rond de inkoop met andere gemeenten in de regio.

Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met het speerpunt Decentralisaties: Integrale ondersteuning Sociaal Domein.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 dragen wij zorg voor de inkoop of verlenging van contracten van maatwerkvoorzieningen voor het jaar 2019. De uitvoering van de Wmo-maatwerkvoorzieningen wordt vanaf 1 januari 2018 uitgevoerd door Meerinzicht - Sociaal Domein.

Re-integratie (inclusief werkgeversdienstverlening)

Wat willen we bereiken

De verantwoorde uitvoering en doorontwikkeling van de gemeentelijke taak binnen de Participatiewet. Doel is om op lokaal arbeidsmarktniveau en in goede samenwerking met werkgevers, tot meer plaatsingen te komen voor onze inwoners die werkzoekend zijn. De dienstverlening is gericht op enerzijds een hoge kwaliteit van vacaturevervulling en anderzijds op een naadloze plaatsing van relevante kandidaten.

Ermelo wil een inclusieve samenleving waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt deelnemen, in welke vorm dan ook.

Inhoud

Een lokale aanpak voor werkgevers onder de noemer Samenwerkend Ermelo. Door middel van een slim samenwerkend lokaal netwerk, toegespitst op de arbeidsmarktsituatie en voortbouwend op lokale (samenwerkings-)initiatieven, met als inzet het bieden van maatwerk. Lokale ambassadeurs zetten zich in om de werkgeversdienstverlening en de gezamenlijke doelstelling van het meedoen van iedereen te verspreiden. Jaarlijks wordt er een marktbeveiligingsplan gemaakt. Het marktbeveiligingsplan wordt opgesteld door de partners in de Stedenvierkant (Stedendriehoek en Noord-Veluwe). Vooral nog werken wij vanuit dit marktbeveiligingsplan voor 2015 en 2016. Op termijn verfijnen wij het marktbeveiligingsplan naar specifiek de Noord-Veluwe met inzicht in de lokale arbeidsmarkt (zo ook van Ermelo). In de regio is hiervoor een werkgroep ingesteld.

Een lokale aanpak voor werkzoekenden waarbij mensen direct actief zijn, hun kwaliteiten en (basiswerknemers-) vaardigheden versterkt worden. Actief in de zin van werken, meedoen en leren bij werkgevers, in ontwikkelcentra of andere passende plekken.

Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met het speerpunt Decentralisaties: Integrale ondersteuning Sociaal Domein.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

De implementatie en borging van de uitvoering van de Participatiewet zijn in 2017 via het Programma Sociaal Domein afgerond. In 2018 worden de inspanningen op het gebied van re-integratie gericht op de volgende punten:

- Doorontwikkeling van de lokale werkgeversbenadering via Samenwerkend Ermelo, teneinde meer mensen uit de doelgroep Participatiewet aan het werk te helpen én te houden (Q1 t/m Q4 2018).
- Implementatie van een integrale aanpak 'Passend Werk', waarmee wordt beoogd beter passende ondersteuning te bieden aan de doelgroepen dagbesteding (Wmo) en beschut werk (Participatiewet) (Q1 t/m Q2 2018).
- Organiseren van beschut werkplekken tot de taakstelling van 8 plekken ultimo 2018 voor inwoners die alleen in een beschutte werkomgeving mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben (Q1 t/m Q4 2018).
- Benodigde voorbereidingen treffen voor de vangnetuitkering 2017, indien een tekort op het budget voor uitkeringsverstrekking (Pw-budget) ontstaat dat groter is dan 5% van het aan de gemeente toegekende budget (Q3 t/m Q4 2018).

Ombuiging Voorzieningen voormalige wet Sociale Werkvoorziening

Wat willen we bereiken

Ombuiging van voorzieningen van de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, teneinde verantwoord uitvoering te geven aan de gemeentelijke taak binnen de Participatiewet per 1 januari 2015.

Inhoud

In samenwerking met de andere gemeenten van de Noord Veluwe en de gemeente Nijkerk en de regionale uitvoeringpartners van de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening onderzoeken en realiseren van een ombuiging van de voorzieningen. Deze ombuiging dient invulling te geven aan de lopende verplichtingen van de deelnemers van de voormalige WSW, aan te sluiten bij de gemeentelijke inrichting van de uitvoering van de Participatiewet en te anticiperen op de korting in het budget.

Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met het speerpunt Decentralisaties: Integrale ondersteuning

Sociaal Domein.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

De implementatie en borging van de uitvoering van de Participatiewet zijn in 2017 via het Programma Sociaal Domein afgerond. In 2017 heeft tevens de fusie tussen de sociale werkbedrijven Proson en Inclusief Groep plaatsgevonden. In 2018 wordt gewerkt aan de volgende punten:

- Benutten van de kennis en expertise van de SW-bedrijven bij het organiseren van beschermt werkplekken voor inwoners die alleen in een beschutte werkomgeving mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben.
- In samenwerking met het SW-bedrijf en de regiogemeenten de producten en dienstverlening van het SW-bedrijf doorontwikkelen om het bedrijf ook in de toekomst te laten renderen.

Inclusieve samenleving

Wat willen we bereiken

De inclusieve samenleving is één van de uitgangspunten van het algemene beleid van de gemeente Ermelo.

Inhoud

In het voorjaar 2016 is de wet aangenomen waarmee Nederland het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking ratificeert. Hiermee onderschrijven we het willen inrichten van een inclusieve samenleving. Dit moet handen en voeten gegeven worden. De gemeenteraad van de gemeente Ermelo heeft een motie aangenomen waarin zij uitspreekt dat de "inclusieve samenleving" een van de uitgangspunten is van het beleid van de gemeente Ermelo. Dit houdt in dat iedereen, ook mensen met een beperking, volwaardig kunnen deelnemen in de samenleving. Het gaat niet alleen om "fysieke drempels", zoals infrastructuur, woningbouw en economie, maar ook om zaken als non-discriminatie, participatie, gelijke kansen en respect.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Conform de uitwerking die in 2017 heeft plaatsgevonden is de aandacht voor inclusieve samenleving geborgd bij beleidsontwikkeling. Hiermee is dit speerpunt afgerond conform de motie van de Raad.

Maatschappelijke Zorg

Wat willen we bereiken

Beweging van Beschermd Wonen GGZ in intramuraal instellingen naar wonen met bescherming in de wijken realiseren waardoor inwoners zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving ondersteuning krijgen en kunnen participeren in de samenleving.

Inhoud

- Met de Wmo 2015 is Beschermd Wonen GGZ (wonen met begeleiding voor GGZ-cliënten) een gemeentelijke taak geworden, waar lokale gemeenten verantwoordelijkheid hebben, maar er door het Rijk via de centrumgemeente constructie taken en budget bij de centrumgemeente (Zwolle) neergelegd zijn. De taak Maatschappelijke Opvang was al volgens dezelfde constructie een gemeentelijke taak;
- Naar aanleiding van de Toekomstvisie Beschermd wonen van de commissie Dannenberg is landelijk een ontwikkeling in gang gezet om deze taak verder te decentraliseren naar alle gemeenten, inclusief budgetoverheveling;
- Door de gemeenten in de Regio Noord Veluwe wordt met Zwolle verkend hoe de Regio Noord Veluwe, vooruitlopend op de landelijke doordecentralisatie, al per 2018 in regioverband deze taken, inclusief budget, kan oppakken met de gemeente Harderwijk als regionale trekker.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Conform door de Regio gemeenten uitgesproken intentie worden de taken rondom Beschermd Wonen per 2018 als afgeleide van de centrumgemeente Zwolle opgepakt en uitgevoerd.

Welzijn Nieuwe Stijl

Wat willen we bereiken

Vernieuwen en versterken van de algemene welzijnsvoorzieningen.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college initieert en faciliteert de krachtenbundeling, professionalisering en efficiency van het welzijnswerk.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In de opdracht aan de Stichting Welzijn Ermelo voor 2018 wordt aandacht besteed aan de fasering waarin in 2018 verder toegewerkt wordt naar het hanteren van de werkwijze Welzijn Nieuwe Stijl en hoe dit zichtbaar wordt voor inwoners en opdrachtgever. Het gaat hierbij o.a. om de vraag gerichtheid als uitgangspunt van werken, het ondersteunen van burgerparticipatie vanuit een eigenkrachtbenadering, een integrale en samenhangende aanpak en resultaatgerichtheid. Begin 2018 vindt de evaluatie plaats van de pilot inloop GGZ.

Armoedebeleid

Wat willen we bereiken

Maatschappelijke en culturele deelname aan de samenleving van mensen met een (langdurig) laag inkomen die hierbij belemmeringen ondervinden.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het betreft hier bijzondere bijstand, kwijtschelding en schuldhulpverlening. Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met het vast te stellen beleid rondom de Participatiewet en het arbeidsmarktbeleid.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 wordt uitvoering gegeven aan het in 2017 vastgestelde Armoedebeleid. Inwoners kunnen gebruik maken van de regelingen die gericht zijn op preventie en bestrijding van armoede.

Versterking vrijwillige inzet en informele zorg

Wat willen we bereiken

Vrijwilligers, mantelzorgers en burgers ondersteunen en hun zelfregie vergroten.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college stimuleert en ondersteunt actief vrijwilligers en mantelzorgers bij hun werkzaamheden, inclusief respijtzorg.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

- Uitvoering geven aan het beleidskader Vrijwillige inzet & informele zorg 2015-2018, dat in 2015 vastgesteld is;
- Uitvoering geven aan het Werkprogramma Informele zorg 2018.

Nadat in 2014 (zorg)vrijwilligers en mantelzorgers van Ermelo hebben aangegeven waaraan zij behoefte hebben en deze aandachtspunten in het nieuwe beleidskader Vrijwillige inzet & informele zorg 2015-2018 zijn vastgelegd, is in 2015 samen met ondersteunende organisaties gewerkt aan het opstellen van het werkprogramma vrijwillige en informele inzet 2015-2018. Halverwege 2017 is een nieuwe ronde met alle ondersteunende organisaties gestart om nieuwe projectvoorstellen voor 2018 in te dienen. De projecten worden in 2018 uitgevoerd binnen de beschikbare middelen. In 2015 is de mantelzorgwaardering vormgegeven. Dit was een nieuwe gemeentelijke taak en dit zal in 2018 voortgezet worden. In 2017 is gekeken in hoeverre het bestaande aanbod van respijtzorg aangevuld kan worden met lokale voorzieningen.

Voldoende bewegen

Wat willen we bereiken

De gemeente bevordert dat jong en oud voldoende beweegt en bevordert een gezonde leefstijl. De inzet van het college zit vooral op breedtesport.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college ziet het maatschappelijk belang van sport in het kader van preventie en ter bevordering van gezondheid voor de doelgroepen: jeugd, mensen met een beperking en ouderen. Daarbij is de inzet van het college met name gericht op activiteiten, de "stenen" zijn daarbij volgend. De gemeente neemt in 2013-2016 deel aan het uitvoeringsprogramma Noord Veluwe Sport! Er wordt een sportvisie 2016-2020 opgesteld. Indien de rijks gelden van de combinatiefunctionarissen eindigen, stopt tevens de gemeentelijke bijdrage hiervoor. Het college stelt onder andere ter bevordering van de gezonde leefstijl een Nota gezondheidsbeleid op voor 2014-2018.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Het college heeft op het moment van het opstellen van de Kadernota 2018 de nota gezondheidsbeleid 2017-2021 "Samen naar een gezond Noord-Veluwe" vastgesteld. Deze nota wordt in april 2017 aan de gemeenteraad aangeboden en uitgewerkt in een uitvoeringsagenda. In 2018 wordt de uitvoeringsagenda in (netwerk)samenwerking met Tactus, Centrum voor Jeugd en Gezin (GGD), Welzijn Ermelo etc. en met betrokkenheid van de lokale adviesraad Sociaal Domein mede op basis van trends en ontwikkelingen voorzien van de verdere detaillering op resultaten in dat jaar.

Sportaccommodaties

Wat willen we bereiken

De gemeente beschikt over goede sportaccommodaties en geeft uitvoering aan het vastgestelde accommodatiebeleid "Synergie in vastgoed". De gemeente beschikt over een goed instructie- en sportbad voor jongeren, verenigingen en ouderen. Daarbij worden de gemeentelijke exploitatielasten omlaag gebracht.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Er komt een onderzoek naar de mogelijkheden van "het op afstand zetten" van de gemeentelijke sportaccommodaties, waaronder het zwembad. Daarnaast stimuleert het college de zelfredzaamheid van verenigingen op het gebied van onderhoud. Het college bereidt besluitvorming voor over de toekomst van het zwembad en de sporthal Calluna.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Onderdeel Calluna/sporthal:

Op het moment van het opstellen van de Kadernota 2018 heeft het college aan de raad een voorstel aangeboden voor een brede afweging van investeringen in grote projecten. Calluna/ sporthal maakt hier onderdeel van uit. De uitkomst van de besluitvorming is bepalend voor het kunnen opstellen van verdere invulling en besluitvorming over Calluna/sporthal welke dan in 2017 aan de raad aangeboden wordt. Daarmee kunnen we op dit moment geen invulling geven voor dit onderdeel aan de te benoemen resultaten voor 2018.

In de loop van 2018 wordt de externe verzelfstandiging van het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties gerealiseerd.

Huis van Bestuur en Cultuur

Wat willen we bereiken

Het omvormen van welzijnsaccommodaties, culturele accommodaties en gemeentehuis naar één accommodatie waar bestuur en cultuur onderdak vinden.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

De raad heeft op 11 oktober 2012 ingestemd met het omvormen van De Dialoog naar een cultuurhuis (het Huis van Bestuur en Cultuur). Leidend hierbij is het vastgestelde accommodatie beleidsplan uit oktober 2012. Het college geeft hieraan nadere invulling door eerst te besluiten welke functies onderdak krijgen in dit huis. Daarbij worden in ieder geval de bibliotheek, het muziekonderwijs, welzijnswerk en de volksuniversiteit betrokken. Het gemeentehuis wordt ingericht op basis van een werkplekconcept volgens Het Nieuwe Werken. De huidige kantoorfuncties in De Dialoog kunnen dan mogelijk worden verplaatst naar de backoffice van het gemeentehuis. De invulling van de resterende ruimten in het gemeentehuis bezien wij met creatief ondernemerschap met als inzet om deze ruimten nog te verhuren aan maatschappelijke en/of commerciële huurders. Na de besluitvorming over de deelnemende functies wordt gewerkt aan een programma van eisen op basis waarvan het definitieve budget wordt bepaald.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Op het moment van het opstellen van de Kadernota 2018 heeft het college aan de raad een voorstel aangeboden voor een brede afweging van investeringen in grote projecten. Het Huis van Bestuur en Cultuur maakt hier onderdeel van uit. De uitkomst van de besluitvorming is bepalend voor het kunnen opstellen van een invulling van het Huis voor Bestuur en Cultuur welke dan in 2017 aan de raad aangeboden wordt. Daarmee kunnen we op dit moment geen invulling geven voor dit onderdeel aan de te benoemen resultaten voor 2018.

Accommodatiebeleid

Wat willen we bereiken

Uitvoering geven aan het vastgestelde accommodatiebeleid "Synergie in vastgoed".

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college zet de projecten uit het accommodatiebeleid voort. Daarbij gaat het in dit kader om de projecten Pretoriusplein, De Goede Herderschool, wijkvoorziening West en de professionalisering van de vastgoedorganisatie. Overige projecten zijn het Huis van Bestuur en Cultuur en de Sportaccommodaties. Deze zijn als separaat speerpunt aangemerkt. Naast het uitvoeren van genoemde projecten zal ook gewerkt worden aan een visie op cultuur en peuterspeelzaalwerk. Dat is namelijk mede bepalend voor de invulling van onderwijshuisvesting en maatschappelijke functies.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 zal de vervangende nieuwbouw van de basisscholen Prins Willem Alexander en Goede Herder gereed komen. De besturen verwachten dat de nieuwe gebouwen aan het begin van het schooljaar 2018-2019 in gebruik worden genomen.

Professionalisering vastgoedorganisatie:

In 2017 wordt het uitvoeringsprogramma op het onderdeel vastgoed organisatie afgerond. De in 2016 en 2017 ingezette professionalisering wordt in 2018 gemonitord. De effecten van de wijziging van subsidiëring van activiteiten in plaats van "stenen" worden in deze kadernota doorgevoerd, zodat de gemeente vanaf 2018 voldoet aan de wettelijke verplichtingen in het kader van de (nog te wijzigen) Wet markt & overheid. Ook wordt in 2018 uitvoering gegeven aan het (in 2017 vast te stellen) strategisch vastgoed beleid. Uit dit beleid volgt het afstoten van niet-strategisch vastgoed.

Cultuur

Wat willen we bereiken

Gesubsidieerde culturele voorzieningen moeten bijdragen aan met name educatie op het gebied van culturele vorming van kinderen, jongeren en mensen met beperking. Voorzieningen voor volwassenen dienen in beginsel zelfbekostigend te zijn.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het beleid van het college is primair gericht op het ondersteunen van activiteiten gericht op de doelgroepen (mensen) boven het in stand houden van gebouwen (stenen). Het beleid ten aanzien van gesubsidieerde culturele voorzieningen wordt herzien met betrekking tot de gesubsidieerde activiteiten en huisvesting.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 wordt de uitvoering van de acties uit de Cultuurnota voortgezet. De afspraken met culturele instellingen worden in overeenstemming met de uitgangspunten van de Cultuurnota gebracht. Eind 2018 wordt de Cultuurnota tussentijds geëvalueerd.

Programma Economie

Algemeen

Het programma Economie is als volgt opgebouwd:

Raadsc commissie
Commissie Infrastructuur en Ruimte
Commissie Samenleving en Maatschappij
Commissie Bestuur en Middelen

Portefeuillehouders
mr. J. van den Bosch
J. van Eijsden
mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich

Speerpunten	Portefeuillehouder
Economie	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
Stimuleren van het verstevigen van de economische structuur	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
Stationsomgeving toezicht	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
Veldzicht-Noord vierde fase	mr. J. van den Bosch
Kerkdennen	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
Glasvezel	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich

Toerisme en recreatie	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
Vitale Vakantieparken	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
Strand Horst	J. van Eijsden

Producten	Portefeuillehouder
667 Toerisme en recreatie	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
668 Economische zaken	mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich

Voor de Programmabegroting 2018-2021 worden thans geen nieuwe speerpunten geïntroduceerd.

Economie

Wat willen we bereiken

In Ermelo willen wij op het gebied van Economie en Toerisme & Recreatie dat wat goed gaat verstevigen en vernieuwen en inzetten op verbetering waar mogelijk. In het Economisch Programma 2015-2018 hebben wij de volgende strategische doelen vastgesteld:

- het versterken van de economische structuur;
- het geven van ruimte voor ondernemerschap en starters;
- het profileren van Ermelo en het profileren van de regio;
- het verbeteren van het vestigingsklimaat;
- het stimuleren van verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Inhoud

Wij hebben in het Economisch Programma 2015-2018 aan de te bereiken doelen en speerpunten prestatie-indicatoren gekoppeld, zodat wij het resultaat van het Economisch Programma 2015-2018 kunnen monitoren.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

De uitvoering van het Economisch Programma loopt in 2018 door.

Stimuleren van het verstevigen van de economische structuur

Wat willen we bereiken

Verbreden van economische portfolio door slimme cross-overs en inzet op potentie van sectoren.

Inhoud

Wij verstevigen de account aanpak zorg en defensie en cross-over profit en non-profit; zorg/defensie en bedrijfsleven. Wij zetten in op kwalitatief voldoende en voldoende gevarieerd aanbod van werklocaties. Wij creëren gunstige omstandigheden voor het laten vestigen van zakelijke dienstverlening en plegen acquisitie. En wij onderzoeken of een bedrijfsverzamelgebouw versterkend kan werken op de vestiging van zakelijke dienstverlening en/of het faciliteren van ZZP'ers. Wij creëren een mogelijke broedplaats voor nieuw en groeiend ondernemerschap. Vooral voor de ontwikkeling van de zorg is het goed nieuwe concepten uit te kunnen proberen en "vrije ruimte" te creëren om dingen uit te proberen waarvan er ook een aantal kunnen mislukken.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 evalueren we de mogelijke kansen die in 2017 zijn verkend op het gebied van de zorg. De insteek is om minimaal één van de kansen uit te werken. In 2018 kijken we of de aanpak betreffende stimuleren cross-overs defensie, zorg en bedrijfsleven verder geïntensiveerd kunnen worden.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Wat willen we bereiken

Ermelo wil een inclusieve samenleving zijn waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt deelnemen, in welke vorm dan ook. Wij willen ondernemers stimuleren om hieraan een bijdrage te leveren.

Inhoud

Wij stellen een Stimuleringsagenda Sociaal Ondernemerschap op, waarin wij langs verschillende sporen ondernemers willen aanmoedigen om hun bijdrage te leveren aan de inclusieve samenleving. Wij kijken naar hoe wij een platform kunnen creëren voor sociaal ondernemers in Ermelo, waarin lokale ondernemers elkaar kunnen inspireren. En wij kijken naar welke randvoorwaarden sociaal ondernemerschap kunnen ondersteunen. De Stimuleringsagenda is aanvullend op de werkgevers dienstverlening die vanuit Samen

werkend Ermelo wordt uitgevoerd in het kader van de Participatiewet.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Uitvoering geven aan de Stimuleringsagenda Sociaal Ondernemerschap. In 2018 geven we uitvoering aan het plan van aanpak landelijke manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. In 2018 wordt er uitvoering gegeven aan het onderdeel social return in het inkoopbeleid en in het subsidiebeleid. Uit de evaluatie van het project Ermelo Centraal worden de ervaringen rondom de randvoorwaarden gedeeld hoe we sociaal ondernemerschap breed kunnen ondersteunen. In 2018 worden de ervaringen hoe te kunnen komen tot een platform voor sociaal ondernemers in Ermelo, waarin lokale ondernemers elkaar kunnen inspireren, verder uitgewerkt tot een vorm die passend is voor Ermelo.

Stationsomgeving toezicht

Wat willen we bereiken

De realisatie van een fietsenstalling met toezicht door de inzet van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Inhoud

In samenwerking met samenwerkingspartners opstellen van een rendabele businesscase en het in uitvoering brengen.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 is de business case van Ermelo Centraal in uitvoering en wordt er een evaluatie gehouden om na te gaan of de onderneming kans van slagen heeft om in deze vorm zelfstandig verder te gaan.

Veldzicht-Noord vierde fase

Wat willen we bereiken

Uitbreiding van het bedrijventerrein Veldzicht voor lokale bedrijvigheid.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college stelt een bestemmingsplan Veldzicht Noord vierde fase op. Deze wordt door de raad vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

De oorspronkelijke opdracht is afgerond. Afhankelijk van het traject tot verwerving van de benodigde gronden, kan in 2018 gestart worden met het bouwrijp maken van het plangebied. Na de inwerkingtreding van het bestemmingsplan kunnen de twee partijen in het plangebied zelf op eigen gronden realiseren.

Kerkdennen

Wat willen we bereiken

Transformatie Kerkdennen naar een lichtere vorm van bedrijvigheid.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college stelt een verkleuringsnotitie op waarin het toekomstige wensbeeld wordt vastgelegd om te kunnen anticiperen op mogelijke gebiedsontwikkelingen. Op basis van de Structuurvisie Ermelo 2015 en het Bestemmingsplan Kom Ermelo hanteren wij de volgende drie uitgangspunten voor Kerkdennen:

- de bedrijfsfuncties voor Kerkdennen blijven behouden;
- wij hebben de wens om te evolueren naar lichtere bedrijvigheid;
- wij voeren geen actief grondbeleid in dit gebied.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Als in 2017 de nota Uitvoering Verkleuring Kerkdennen door de raad vastgesteld wordt, dan brengen we de in de nota genoemde maatregelen in de categorie Doen in 2017 en 2018 in uitvoering en werken we de maatregelen in de categorie Kansrijk uit om ze aan de raad voor te leggen. Hiermee zijn de randvoorwaarden gecreëerd om de verdere verkleuring van het bedrijventerrein Kerkdennen te laten plaatsvinden.

Glasvezel

Wat willen we bereiken

Wij optimaliseren de digitale bereikbaarheid van bedrijventerreinen en het buitengebied van Ermelo. De ontwikkeling van het buitengebied krijgt met de aanleg van glasvezel een stevige impuls die voor de leefbaarheid, educatie en economie van belang is.

Inhoud

Door partijen bij elkaar te brengen, behoefte te laten inventariseren en te zoeken naar voldoende potentie, jagen wij de uitrol van breedband aan waar onder glasvezel op bedrijventerreinen, buitengebied en recreatieterreinen.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 zal de uitrol in het grootste deel van het buitengebied van Ermelo plaatsvinden wanneer 50% of meer van het aantal huishoudens in dat gebied zich daarvoor hebben aangemeld.

Toerisme en recreatie

Wat willen we bereiken

Het toeristisch en recreatief profiel van Ermelo kan verstevigd worden. Ermelo kent een aantrekkelijk en mooi buitengebied, maar kan winnen in aantrekkelijkheid. En ze kan haar waarde beter vermarkten. Ermelo kan winnen aan aantrekkelijkheid door meer variatie en modernisering van verblijfsmogelijkheden.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college ontwikkelt een stimuleringsagenda voor toerisme en recreatie in brede zin. Hierin zetten wij in op modernisering, promotie en marketing: promotie Ermelo Buitenleven. Ermelo Buitenleven is een initiatief waarin de VVV, lokale ondernemers en de gemeente samenwerken om Ermelo als recreatiegemeente beter op de kaart te zetten. In de agenda zetten wij in op:

- verblijfsrecreatie;
- promotie en marketing;
- recreatievriendelijke gemeente;
- dagrecreatie;
- toeristische infrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

We werken aan de uitvoering en/of afronding van de verschillende activiteiten uit de stimuleringsagenda voor recreatie en toerisme 2015-2018. In 2017 en 2018 voeren we een toeristische monitor uit waarbij we de ontwikkeling in de sector goed in beeld brengen. Op basis van deze monitor voeren we in 2018 ook de evaluatie over de stimuleringsagenda uit. Daarnaast blijven we in 2018 zorgen voor een professionele promotie en marketing van Ermelo als bereikbare, toeristische bestemming, de versterking van de toeristische paden en routes en het verbreden en vernieuwen van het dagrecreatieve concepten.

Vitale vakantieparken

Wat willen we bereiken

Modernisering van de verblijfsrecreatie op de vakantieparken. Revitalisering van de verblijfsrecreatiesector door:

- Recreatieondernemers waar mogelijk meer ruimte te geven voor ontwikkeling;
- Bedrijven waar geen recreatie meer plaatsvindt om te vormen naar andere functies.

Inhoud

Wij geven, conform het projectplan Kwaliteitsimpuls Verblijfsrecreatie, gezamenlijk met de ondernemers lokale invulling aan het vitaliseren van de vakantieparken en nemen deel aan het regionale programma Vitale Vakantieparken.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2018 werken we verder aan de gebiedsvisies voor de recreatieclusters in Ermelo. We stellen samen met de ondernemers en eigenaren van parken maatwerk oplossingen op voor de verdere ontwikkeling of transformatie van vakantieparken. Ook gaan we verder met het ontwikkelen van publieke en private instrumenten die bijdragen aan het revitaliseren van de verblijfsrecreatie sector.

Strand Horst

Wat willen we bereiken

Recreatieve functie Strand Horst versterken.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college faciliteert actief particulier initiatief voor de verdere ontwikkeling van Strand Horst. De basis voor de ontwikkelingen is de vastgestelde visiekaart Strand Horst (2013) en het vastgestelde Masterplan Strand Horst (2016). Het college zet in op een juist verwachtingen management naar de raad ten aanzien van mogelijkheden, die de gemeente kan bewerkstelligen. Het college zet in op behoud van de openbare toegankelijkheid van het strand.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder:

Het nieuwe bestemmingsplan voor het gebied Strand Horst wordt in het najaar van 2017 vastgesteld en hiermee is dit speerpunt in 2018 afgerond.

Programma Bestuur & Dienstverlening

Algemeen

Het programma Bestuur & Dienstverlening is als volgt opgebouwd:

Raadsc commissie
Commissie Bestuur en Middelen

Portefeuillehouders
A.A.J. Baars
mr. J. van den Bosch
J. van Eijsden
mevrouw drs. E. Heutink - Wenderich
A.L. Klappe

Speerpunten	Portefeuillehouder
Veiligheid en handhaving	A.A.J. Baars
brandweer	A.A.J. Baars
Ermelo zelfstandig	A.A.J. Baars
Intergemeentelijke samenwerking versterken	Allen
Organisatieontwikkeling	A.A.J. Baars
Dienstverlening	A.A.J. Baars
Ombuigingen en bezuinigingen	J. van Eijsden

Producten	Portefeuillehouder
660 Bestuursorganen	A.A.J. Baars
661 Ondersteuning Raad	A.A.J. Baars
662 Ondersteuning College van B&W en Directie	A.A.J. Baars
663 Burgeraangelegenheden	A.A.J. Baars
664 Algemene bestuurlijke aangelegenheden	A.A.J. Baars
665 Brandweer en rampenbestrijding	A.A.J. Baars
666 Openbare orde en veiligheid	A.A.J. Baars
669 Nutsbedrijven	A.A.J. Baars
675 Wet WOZ	J. van Eijsden
676 Algemene belastingen	J. van Eijsden
677 Overige algemene dekkingsmiddelen	J. van Eijsden
Handhaving (bouwen, wonen, ro, milieu, horeca, parkeren, groen)	A.A.J. Baars
Milieu (bestuur ODNV)	J. van Eijsden

Voor de Programmabegroting 2018-2021 worden thans geen nieuwe speerpunten geïntroduceerd.

Veiligheid en handhaving

Wat willen we bereiken

Een veilige leefomgeving in Ermelo, rechtszekerheid voor burgers en een voorspelbare overheid.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college zet bij het opstellen van het handavingsplan en veiligheidsbeleid in op de thema's veiligheid

op straat, veiligheid in de wijk, veiligheid in het verkeer en het tegengaan van overlast en zwerfvuil. Tevens vindt extra controle plaats op de naleving van bestemmingsplannen. Daarbij is preventie een terugkerend aspect. Het college stelt een integraal handavingsplan vast. Het thema veiligheid komt tevens terug in het uitvoeringsprogramma GVP en de onderhoudsplannen openbare ruimte van de gemeente Ermelo. De burgemeester blijft handhaven op het alcoholverbod. In de nieuw op te stellen nota Gezondheidsbeleid wordt ingezet op preventie op drugs en overmatig alcoholgebruik. Het college continueert de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In 2016 is het Integraal Veiligheidsplan (IVP) vastgesteld. Dit nieuwe IVP vormt het strategisch beleidskader voor de aanpak van integrale veiligheid in de komende jaren door de gemeente, het fungeert als referentiekader voor nieuw beleid en voort te zetten bestaand beleid. Het IVP bestaat uit een beleidsplan en een uitvoeringsplan / uitvoeringsprogramma. Beschreven staat wat de gemeente zelf doet en wat zij van andere organisaties en instellingen (ketenpartners) verwacht. Het IVP kent naast de boven lokale prioriteiten (gezamenlijk met Harderwijk en Putten) een aantal lokale prioriteiten, vanwege de gewenste lokale invulling.

De vier bovenlokale prioriteiten zijn:

1. Ernstige overlast door personen in de woonomgeving
2. High Impact Crimes, met name woninginbraak
3. Maatschappelijke ondermijning / hennepaanpak
4. Leefbare en Veilige vakantieparken

De lokale prioriteiten zijn:

1. Geweld (mishandeling en bedreiging)
2. Vernieling / vandalisme
3. Verkeersveiligheid

In 2018 wordt verder uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma IVP.

Daarnaast ligt het in de planning om in 2018 deel te nemen aan de Veiligheidsmonitor. Dit is een bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap.

Brandweer

Wat willen we bereiken

Voorkomen en bestrijden van branden en inzet bij calamiteiten/rampen.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Door de regionalisering (VNOG) is de directe invloed van de gemeente(raad) op de brandweer gewijzigd. In de komende periode blijft het college werken aan behoud van de clusterstructuur (Ermelo maakt onderdeel uit van het cluster West) en het terugdringen van loze uitrukken. Om de lokale brandweer op sterkte te houden dienen er de komende periode nieuwe vrijwilligers geworven te worden.

Dit speerpunt is voor 2017 afgerond.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Het oorspronkelijke speerpunt is feitelijk afgerond. De brandweer is opgegaan in de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) met onderstaande taken:

Crisisbeheersing

Als gemeenten zijn wij verantwoordelijk voor de invulling van de 'oranje kolom' binnen de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie - de zogenaamde Bevolkingszorg. We houden in dat kader operationele plannen actueel, nemen deel aan opleiding, training, oefening (OTO), bewaken en bevorderen adequate bemensing van processen. We stemmen af met andere gemeenten binnen het dubbelcluster binnen de VNOG, geven samen met deze andere gemeenten invulling aan processen. Landelijke ontwikkelingen op het terrein van crisisbeheersing nopen ons tot een gedeeltelijke herziening, bijstelling van onze inrichting van de Bevolkingszorg. Het traject Bevolkingszorg op Orde 2.0 (Veiligheidsberaad, april 2014) heeft een aantal belangrijke principes en vertrekpunten opgeleverd die nu landelijk, binnen de veiligheidsregio's opgepakt worden. In de kern gaat het om vier centrale punten:

1. Risicogerichtheid en risico-acceptatie: het loslaten van de utopie van volledige risicobeheersing en in plaats daarvan focussen op realistische en beïnvloedbare risico's;
2. Meer vertrouwen op improvisatievermogen en veerkracht van de crisisorganisatie: expliciet onderscheid maken tussen voorbereide zorg en geïmproviseerde zorg; als geheel een bescheidener preparatie i.e. vormgeving van de bevolkingszorg;
3. Meer steunen op maatschappelijke potentie en vitaliteit: nadrukkelijk integreren van zelfredzaamheid en

redzaamheid in de crisisorganisatie; focus op faciliteren en ondersteunen van redzaamheid en zelfredzaamheid en daarnaast hulpverlening aan 'verminderd zelfredzamen';

4. Aan de vrijblijvendheid voorbij: professionalisering, implementatie prestatie-eisen. Ook binnen de VNOG herijken wij onze crisisbeheersingsorganisatie aan de hand van deze uitgangspunten. We verwerken deze in onze planvorming, preparatie van voorzieningen, OTO en andere elementen.

Brandweer

De opgave voor de VNOG is: 'Minder branden, slachtoffers en schade'. Om dit te bereiken heeft de VNOG drie maatschappelijke doelstellingen geformuleerd: (1) het voorkomen en beperken van incidenten, rampen en crises, (2) het bestrijden van incidenten, rampen en crises, (3) herstel na een ontwrichte situatie. Het regionaal risicoprofiel, crisisplan en beleidsplan van de Veiligheidsregio zijn hiervoor leidend. Minimaal één keer per vier jaar wordt op basis van het vastgestelde risicoprofiel het beleidsplan geactualiseerd. Dit is eind 2016 gerealiseerd. Dit beleidsplan wordt vastgesteld door het bestuur van de Veiligheidsregio na bespreking daarvan met de gemeenteraden (- de zogenoemde 'haalplicht'). Als gemeenten maken wij onderdeel uit van het bestuur van de Veiligheidsregio.

We zetten in op verdere versterking van de risicobeheersing. Cruciaal zijn risicobewustzijn ('awareness'), preventiemaatregelen en naleefgedrag van maatschappelijke partners ('Brandveilig Leven'). Samen met de Veiligheidsregio geven we zo goed mogelijk invulling aan deze hoofdlijn. Onze 'eigen' accenten daarbij als gemeenten:

- we geven input geven voor het regionale risicoprofiel en regionale brandrisicoprofiel;
- we voeren integraal toezicht- en handhavingsbeleid, inclusief het onderdeel brandveiligheid; we bewaken de randvoorwaarden voor effectieve uitvoering van dit beleid (o.m. wat betreft capaciteit);
- we geven ondersteuning aan preventievoorlichting door de brandweer; eventueel leggen we daarbij combinaties met voorlichting op het terrein van sociale veiligheid;
- we leggen de benodigde verbindingen met relevant flankerend gemeentelijk beleid zoals zorg- en welzijnsbeleid, evenementenbeleid, horecabeleid en drugsbeleid, recreatiebeleid, verkeersbeleid en met trajecten zoals de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU), het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) en Vitale Vakantieparken; ook benutten we de mogelijkheden in dit verband vanuit het wijk- en gebiedsgericht werken.

Ermelo zelfstandig

Wat willen we bereiken

De gemeente Ermelo blijft bestuurlijk zelfstandig.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Zowel op rijksniveau als op provinciaal niveau wordt de discussie rondom de toekomstige bestuurlijke organisatie van Nederland gevoerd. Deze discussie zal ook Ermelo niet voorbijgaan. Momenteel voert de provincie samen met de VNG Gelderland het project "Sterk lokaal bestuur in Gelderland" uit. Het college betreft het Ermelose maatschappelijke middenveld en de raad bij de onderzoeksfase van dit project.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Voor een bestuurlijk zelfstandig (autonoom) Ermelo is bestuurlijke én ambtelijke samenwerking met andere overheden, maatschappelijke organisaties en private ondernemingen noodzakelijk. Het rapport "Sterk Bestuur in Gelderland" en de "Eindrapportage Regio Noord Veluwe 3.0: De kunst van het verbinden" onderstrepen deze noodzaak. De strategische en beleidsmatige samenwerking zal zich richten op vier onderwerpen te weten:

- Ontwikkeling Veluwe (Gebiedsopgave Veluwe op één)
- Lelystad Airport
- Regionale bereikbaarheid (A28, realisatie IC-station Harderwijk, "Veluwe tracé")
- Regionale ruimtelijke-economische ontwikkelingsstrategie (als onderlegger voor de inhoudelijke strategische agenda van de Noord-Veluwe).

Deze vier thema's zullen doorlopend in 2018 en volgende jaren het referentiekader vormen waarbinnen de strategische en beleidsmatige samenwerking vorm en inhoud krijgt. Daarnaast zal ingezet blijven worden op samenwerking met de buurgemeenten in de uitvoering van taken met als doel de dienstverlening en de kwaliteit te verbeteren en te borgen en de kwetsbaarheid en de kosten te verminderen. De processen die dit in gang zetten zijn meerjarig van aard, lopen reeds vanaf 2015 en zullen in 2018 en verder voortgezet worden.

Intergemeentelijke samenwerking versterken

Wat willen we bereiken

Om de taken zelfstandig en naar behoren uit te kunnen voeren is intensivering van de intergemeentelijke samenwerking noodzakelijk.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

De gemeente Ermelo werkt op meerdere terreinen samen met buurgemeenten. Het college wil deze deelname voortzetten en intensiveren. Zo zet het college het aangegane bestuursconvenant Strategische Alliantie Veluwe Noord (SAVN) voor de contractperiode van 3 jaar voort. Ook bij de uitvoering van bestaande en nieuwe taken werkt de gemeente samen met de buurgemeenten. De in 2014 met de gemeenten Harderwijk en Zeewolde in het verband van Meerinzicht gestarte samenwerking ter uitvoering van bedrijfsvoeringstaken (PIOFACH) wordt uitgebouwd. Ook in EHZ-verband wordt de samenwerking in het Sociaal Domein verder ontwikkeld en vormgegeven. Op basis daarvan wordt de toekomst van de huidige Sociale Dienst Veluwerand en de relatie met de sociale werkbedrijven (InclusiefGroep en Proson) geëvalueerd. Het college geeft verder vorm aan het raadsbesluit van 13 maart 2014 waarin acties worden benoemd om de sturing van de raad op gemeenschappelijke regelingen vorm te geven. Daarbij betreft het college ook de notitie "Met Ermelo Verbonden" inzake verbonden partijen.

Stand van zaken

Op 20 maart 2015 hebben de colleges van de RNV-gemeenten plus de gemeenten Hattem en Heerde besloten te komen tot een transformatie van de RNV tot RNV 3.0. De gedachte is om de strategische en beleidsmatige taken die nu zijn ondergebracht in de strategische alliantie en de Regio Noord-Veluwe te integreren in de RNV 3.0. Bij strategie en beleid gaat het om voorbereiding, waarbij de gemeentebesturen lokaal bevoegd zijn tot besluitvorming en met ruimte voor lokale invulling. Voor de operationele uitvoerende taken creëren wij ruimte voor een cafetaria model voor het al dan niet onderbrengen van taken in de RNV 3.0. De gemeenten respecteren de verschillende oriëntaties als gevolg van sociaal-culturele en/of geografische omstandigheden, maar zijn het eens dat als een eenheid naar buiten getreden moet worden.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

RNV 3.0

Per 1 januari 2018 is de huidige RNV opgeheven en is er besloten tot een nieuwe lichte, maar niet-vrijblijvende vorm van samenwerking, die een duidelijke strategische (uitvoerings)agenda heeft. Daaraan voorafgaand (per 1 juli 2017) is besloten de beleidsmatige samenwerkingsonderwerpen te verdelen over en te beleggen bij de deelnemende gemeenten (gastgemeenten). Ook is dan besloten waar de uitvoeringssamenwerkingstaken worden ondergebracht.

Meerinzicht

Per 1 januari 2018 is de tweede fase Meerinzicht-bedrijfsvoering geformaliseerd. Dit betekent dat de taakvelden financiën, communicatie, juridische zaken en geo formeel deel uitmaken van Meerinzicht. Per 1 januari 2018 zal ook het Sociaal Domein formeel onderdeel uitmaken van Meerinzicht-Sociaal Domein. Hieraan voorafgaand zal de GR-Meerinzicht gewijzigd worden vastgesteld, teneinde het sociaal domein bij Meerinzicht onder te kunnen brengen.

ODNV

Al gevolg van de opheffing van de RNV is het denkbaar een aantal uitvoeringstaken per 1 januari 2018 te beleggen bij de ODNV.

Overig

In 2018 zal de verkenning worden voortgezet om tot samenwerking te komen in het beheer van de openbare ruimte. Verder zal worden ingespeeld op nieuwe mogelijkheden die zich voordoen.

Organisatieontwikkeling

Wat willen we bereiken

De transformatie naar regiegemeente met een professionele ambtelijke organisatie.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college ontwikkelt een visie op de beoogde transformatie naar een regiegemeente Ermelo. De visie vormt de basis voor de transformatie van de gemeentelijke organisatie naar een meer professionele, flexibele toekomstgerichte ambtelijke organisatie. De visie bevat een financiële paragraaf waarin wordt ingegaan op de wijze van invullen van de bezuinigingstaakstelling en mogelijke (incidentele financiële) ondersteunings- en/of stimuleringsmiddelen.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Het begrip "regiegemeente" is vervangen door "netwerkgemeente". In 2018 zal uitvoering gegeven worden aan de besluiten van de raad die nog in 2017 worden verwacht, wanneer en hoe het Ermelse bestuur (raad en college) wil opereren in zgn. netwerkverbanden. Anders gezegd, in welke gevallen en hoe wil het bestuur ruimte bieden aan burgers, instellingen, organisaties en ondernemingen om mee te besturen, dan wel het bestuur geheel over te laten aan hen en uitsluitend een faciliterende rol als openbaar bestuur te vervullen. In 2018 en verder zullen op basis daarvan trainingen en evaluatie-momenten voor het bestuur

georganiseerd worden.

Dienstverlening

Wat willen we bereiken

Integrale sturing op adequate dienstverlening aan en vermindering van regeldruk voor bedrijven en inwoners.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college zet het lean werken voort in de periode 2014-2018, primair gericht op processen die burgers direct aangaan. De doelstelling van lean werken is: een betere kwaliteit in een kortere doorlooptijd tegen lagere kosten. Dat gebeurt door het vereenvoudigen van werkprocessen. De standaardvergunningen worden door middel van het lean-principe bekeken. Gestreefd wordt naar het aanpassen van werkprocessen om standaardvergunningen binnen twee weken te verlenen. Deregulering is uitgangspunt bij het opstellen van verordeningen en beleidsregels.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

Het verbeteren en versnellen van de dienstverleningsprocessen is een continue proces. Onder dienstverlening verstaan wij naast de 1 op 1 relatie tussen burger en gemeente Ermelo (publiekscontacten) óók alle uitvoeringsprocessen die direct de burger en organisaties raken. Dus bijvoorbeeld ook het onderhoud van de openbare ruimte en groen. Het "Leanconcept" is ons hierbij behulpzaam en zal dat blijven, als onderdeel van het organisatie ontwikkelingsbeleid. Belangrijk aspect hierbij - en van grote invloed - is het digitaliseren van werkprocessen en het meer en meer aanbieden van het digitale kanaal aan de burgers en organisaties. Niettemin zal de dienstverlening ook nog geruime tijd op de analoge manieren moeten worden aangeboden, omdat nog lang niet iedereen toe is aan en gebruik maakt van de digitale mogelijkheden. Dit beïnvloedt het tempo waarin processen "lean" gemaakt kunnen worden.

Ombuigingen en bezuinigingen

Wat willen we bereiken

Een stabiele financieel gezonde gemeente met een structureel en reëel sluitende begroting.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)

Het college besluit tot een mix van ombuigingen en bezuinigingen op financiële, organisatorische en inhoudelijke (beleids)taken, gericht op het realiseren van structureel meerjaren begrotingsevenwicht, waarin financiële ruimte is/wordt gecreëerd voor investeringen in de toekomst. In ieder geval voeren wij de volgende bezuinigingsmaatregelen door:

- een bezuiniging van 20% per 1 januari 2015 op de budgetten groot onderhoud wegen, onderhoud openbare ruimte, onderhoud groen, openbare verlichting en speelvoorzieningen (is gerealiseerd);
- het inboeken van de besparingen door de samenwerking in "Meerinzicht" (is gerealiseerd);
- het invoeren van precariorechten voor nutsbedrijven (is gerealiseerd);
- het schrappen van de post nieuw beleid (is gerealiseerd);
- het schrappen van stelposten (is gerealiseerd);
- gesubsidieerde culturele voorzieningen; deze moeten bijdragen aan met name educatie op het gebied van culturele vorming van kinderen, jongeren en mensen met beperking. Voorzieningen voor volwassenen dienen in beginsel zelfbekostigend te zijn;
- op de gemeentelijke organisatie, zoals onder "organisatieontwikkeling" geformuleerd (is gerealiseerd);
- incidenteel: het schrappen van de helft van de post onvoorzien van centrumontwikkeling (is gerealiseerd).

De raad heeft op 13 oktober 2016 de Cultuurnota vastgesteld. Daarin is het cultuurbeleid voor de periode 2016-2020 beschreven, waaronder de gewenste ontwikkelrichting op dit brede beleidsterrein. De raad heeft daarmee ook de financiële kaders vastgesteld voor de gesubsidieerde culturele voorzieningen en een taakstelling op kunst en cultuur ingevuld. Dit wordt met ingang van 2018 geëffectueerd.

Wat gaan we daarvoor doen

Planning 2018 en verder

In vervolg op de besluitvorming t.a.v. het Strategisch Financieel Beleid zal de financiële positie van Ermelo continue gemonitord blijven en door middel van de bestuursrapportages aan de raad worden voorgelegd. De raad zal steeds een afweging worden voorgelegd tussen inhoud en kosten en de gevolgen daarvan voor de financiële dekking. Indien en voor zover er in 2018 nog financiële taakstellingen open staan, zullen deze alsnog van inhoudelijke maatregelen worden voorzien en zo nodig aan de raad worden voorgelegd.

3 Financieel perspectief

Budgettaire positie (totaal)

Basis is de Programmabegroting 2017-2020, aangevuld met de nadien door de raad vastgestelde bestuursrapportages. De bestuursrapportages zijn verwerkt tot en met de 3e Bestuursrapportage 2017. Daarnaast zijn meegenomen in de basis de budgettaire gevolgen van de jaarstukken 2016. In deze basis zijn de begrotingsjaren 2017, 2018 en 2019 budgettair neutraal. Immers budgettaire voor- en nadelen lopen via de reserve Programmabegroting 2016-2019.

Vervolgens zijn in het herziene financiële perspectief verwerkt de budgettaire gevolgen van deze Kadernota 2018. Deze bestaan uit de financieel-technische uitgangspunten Programmabegroting 2018-2021, het Strategisch Financieel Beleid (integraal overgenomen vanuit het raadsvoorstel d.d. 14 februari 2017) en aanvullend nieuw beleid. Feitelijk is dit de stand per half mei 2017.

Helaas konden nog niet verwerkt worden de budgettaire gevolgen van de Meicirculaire 2017. Deze was ten tijde van de vervaardiging van deze Kadernota 2018 nog niet beschikbaar. Wij zullen u zo spoedig mogelijk door middel van een raadsbrief informeren over deze budgettaire gevolgen.

Hieronder vindt u in de tabel financieel perspectief de budgettaire uitkomst.

Duidelijk is dat de begrotingsjaren 2017 tot en met 2019, door middel van de reserve Programmabegroting 2016-2019, budgettair sluitend zijn.

De begrotingsjaren 2020 en 2021 sluiten met een beperkt budgettair nadeel.

De in deze Kadernota 2018 geschetste budgettaire gevolgen zullen verwerkt worden in de Programmabegroting 2018-2021.

Uitgangspunt daarbij is dat Ermelo een financieel gezonde gemeente is en blijft.

Doelstelling is dat de Programmabegroting 2018-2021 een meerjarig structureel en reel sluitende begroting laat zien.

Voor zover deze Kadernota 2018 het begrotingsjaar 2017 raakt zullen wij dit meenemen in een bestuursrapportage 2017.

Tabellen Budgettaire positie (totaal)

Bedragen (x € 1.000,00)	Begroting		Meerjarenbegroting 2018-2021							
	2017		2018		2019		2020		2021	
Uitkomst na 1e Bestuursrapportage 2017	-254	V	-1.020	V	-939	V	-746	V	-645	V
Uitkomst 2e Bestuursrapportage 2017	-11	V	2	N	2	N	2	N	-25	V
Uitkomst 3e Bestuursrapportage 2017	-136	V	10	N	42	N	-87	V	-148	V
Budgettair neutraal door storting in reserve Programmabegroting 2016-2019	401	N	1.008	N	895	N	0		0	
Uitkomst na 3e Bestuursrapportage 2017	0		0		0		-831	V	-818	V
Kadernota 2018:										
- Financieel technische uitgangspunten	0		88	N	253	N	253	N	253	N
- Nieuw beleid	0		30	N	60	N	40	N	30	N
- Strategisch financieel beleid (conform raadsvoorstel 14 februari 2017):										
* Onderdeel 1 Bestuurlijke inventarisatie gewenste projecten en beleidsonderdeel	150	N	675	N	752	N	1.527	N	1.363	N
* Onderdeel 2 Financiële instrumenten	-464	V	-569	V	-424	V	-413	V	-118	V
* Onderdeel 3 Uitgaven	0		0		0		0		0	
* Onderdeel 4 Inkomsten	0		-159	V	-318	V	-477	V	-636	V
Totaal Kadernota 2018	-314	V	65	N	323	N	99	N	74	N
Neutraliseren via reserve Programmabegroting 2016-2019	314	N	-65	V	-323	V	0		0	
Uitkomst na Kadernota 2018	0		0		0		99	N	74	N

Strategisch Financieel Beleid

Onderstaand treft u aan de Notitie Strategisch Financieel Beleid, die wij integraal, dus één op één, conform de unaniem door de gemeenteraad aangenomen motie op 20 april 2017, hebben overgenomen in de Kadernota. De vier verschillende onderdelen tezamen vormen een essentieel onderdeel van het financiële kader dat uw raad ons meegeeft voor het opstellen van de Programmabegroting 2018-2021, die in oktober/november 2017

aan u ter vaststelling zal worden voorgelegd. De overige onderdelen bestaan uit de voorstellen m.b.t. de toeristen- en forensenbelasting, de notitie lokale lastendruk bedrijven 2016 en de financieel-technische uitgangspunten.

Samenvatting

Wij leggen u een voorstel voor over het herziene financieel beleid waarin wij antwoord geven op de volgende vragen:

- hoe kan de gemeente Ermelo financieel gezond blijven;
- hoe kan er voor worden gezorgd dat er voldoende financiële middelen beschikbaar komen voor gewenste kostbare projecten c.q. beleidsinitiatieven
- hoe kan er voor worden gezorgd dat er ook in de toekomst voldoende financiële ruimte is voor nieuw beleid.

Voor de antwoorden op de vragen heeft ons college m.b.t. de volgende onderdelen

1. keuzes gemaakt ten aanzien van de behoefte-inventarisatie projecten en beleidsonderdelen én keuzes gemaakt ten aanzien van de alternatieve mogelijkheden in de projecten Calluna en het concept "Huis van Bestuur en Cultuur"
2. keuzes gemaakt ten aanzien van een aantal financiële beleidsinstrumenten
3. keuzes gemaakt ten aanzien van het uitgavenpatroon
4. keuzes gemaakt ten aanzien van de inkomstenmogelijkheden

die ter bespreking, in deze volgorde, aan uw raad worden voorgelegd in deze kadernota, dat tenslotte voorzien is van een dekkingsvoorstel van de financiële gevolgen.

Voorstel

Onderdeel 1: Bestuurlijke inventarisatie gewenste projecten en beleidsonderdelen

In te stemmen met:

- 1.1 Alle genoemde onderwerpen en bedragen van onze bestuurlijke inventarisatie projecten en beleidsonderdelen met de daarbij genoemde bedragen, met uitzondering van Calluna en Huis van Bestuur en Cultuur (bijlage 1).
- 1.2 Optie 4 project Calluna (zwembad en sporthal) op basis van externe verzelfstandiging van beheer en exploitatie en de daarbij behorende bedragen, onder voorwaarde dat Sparta substantieel bijdraagt in de kosten van het pluspakket sporthal (bijlage 2).
- 1.3 Een gemaximeerde budgettaire ruimte ten behoeve van het concept "Huis van Bestuur en Cultuur".

Onderdeel 2: Financiële instrumenten

In te stemmen met de navolgende keuzes ten aanzien van de financiële beleidsinstrumenten waarvan de uitgangspunten worden vastgelegd in deze Kadernota, en:

- 2.1 De ratio voor de Algemene reserve weerstandscapaciteit te bepalen op 1 en te hernoemen in Algemene risicoreserve en de vrijval over te brengen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar)
- 2.2 De bovengrens van de bestemmingsreserves reserve Grondexploitatie, respectievelijk risicoreserve Grondexploitatie, te bepalen op € 1 mln. elk en de vrijval over te brengen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).
- 2.3 Met betrekking tot de overige reserves als volgt te besluiten:
 - 2.3.1 Bestemmingsreserve Vervangingsfonds I&A: alle kredieten verschuiven naar het laatste begrotingsjaar en op basis daarvan herberekenen en het eventuele overschot overhevelen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).
 - 2.3.2 Bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen: opheffen en over te hevelen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).
 - 2.3.3 Bestemmingsreserve Woningbouw: opheffen en over te hevelen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).
 - 2.3.4 Reserve Vitaal Ermelo in Ontwikkeling: laten uitsterven op basis van de vastgestelde claims en na realisering opheffen; het vrij besteedbare deel over te hevelen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).
 - 2.3.5 Reserve Programmabegroting 2016-2019: opheffen en over te hevelen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).
 - 2.3.6 De ondergrens van de Algemene reserve (vrij besteedbaar) te bepalen op € 5 mln.
- 2.4 Kennis te nemen van het onderzoek naar een gewijzigde werkwijze rond het ramen van investeringen en de weergave van het investeringsoverzicht te wijzigen.
- 2.5 Het opnemen in de begroting van een structurele cumulatieve stelpost nieuw beleid vanaf het begrotingsjaar 2019 ter grootte van € 100.000,00 (bijlage 5).
- 2.6 Het alternatief om de huidige langlopende leningen niet vervroegd af te lossen, maar te kiezen voor de optie waarbij ter grootte van het jaarlijkse rentebedrag een onttrekking uit de vrije reserves wordt gedaan (zie onderdeel B5, optie 3 van bijlage 4).

Voor een toelichting op de reserves verwijzen wij naar bijlage 3. Voor de notitie over leningen verwijzen wij u naar bijlage 4.

Onderdeel 3: Uitgaven

In te stemmen met de navolgende keuze ten aanzien van de uitgaven:

3.1 In deze raadsperiode (2014-2018) vinden in aanvulling op de reeds ingeboekte en nog te realiseren ombuigingen/bezuinigingen geen extra ombuigingen/bezuinigingsplaats.

Onderdeel 4: Inkomsten

4.1 In te stemmen met een jaarlijkse reële verhoging van de totale belastingopbrengst van de algemene belastingen met ingang van 2018 gedurende vier jaar van 2,15% ter dekking van de exploitatiekosten van de in het Strategisch Financieel Beleid opgenomen voorstellen.

Onderdeel 5 Financiële dekking

5.1 In te stemmen met de financiële paragraaf en de daarin verwoorde dekkingsvoorstellen.

Inleiding

Bij brief van 5 oktober 2016 heeft u een procesvoorstel ontvangen dat voorziet in de toezegging dat uw raad een integraal afwegingskader aangeboden zal worden tussen enerzijds een solide financieel beleid en anderzijds gewenste en noodzakelijk geachte beleids- en projectintensiveringen en nieuw beleid c.q. projecten. Het procesvoorstel was gebaseerd op de Notitie Strategisch Financieel Beleid en de ambtelijke inventarisatielijst van onderwerpen die vermoedelijk geld gaan vragen, die u beiden daarbij als bijlage hebt ontvangen. Op 21 december 2016 heeft u een voortgangsbericht ontvangen.

Een solide financieel beleid is noodzakelijk omdat dit bijdraagt aan het in stand houden van een gezonde financiële positie voor onze gemeente en transparantie in het financieel handelen. Hiermee kan op verschillende niveaus van raad, college en organisatie gestuurd worden op een efficiënte uitvoering, op het gewenste resultaat en op de gewenste dienstverlening voor de Ermelose samenleving.

Een aantal belangrijke uitgangspunten hierbij zijn:

- Jaarlijkse integrale afweging ten behoeve van de Programmabegroting bij de Kadernota
- De raad moet volledig invulling kunnen geven aan haar budgetrecht
- Budgetten en investeringen zijn gebaseerd op realistische ramingen en planningen en niet op historisch bepaalde bedragen
- Een eenduidige gedegen financiële administratie, die aansluit bij de sturingsbehoeften van budgetverantwoordelijken en budgethouders
- Een controleerbare en transparante administratie, ten behoeve van controle op getrouwheid en rechtmatigheid van de uitvoering, maar ook om op basis van gesignaleerde knelpunten uit het verleden, structurele verbeterpunten voor de toekomst te benoemen en uit te voeren. Anders gezegd: controle moet worden gevolgd door analyse, evaluatie en daadwerkelijke bijstelling.

Integrale afweging gaat niet alleen over de vraag hoeveel geld wij over willen hebben voor bepaalde projecten of beleidsonderdelen. Integrale afweging gaat ook over de vraag welke projecten en/of beleidsonderdelen wij wenselijk vinden om te worden uitgevoerd, wanneer (planning) en welke (nog) niet.

In dit Strategisch Financieel Beleid geven wij uw raad een advies welke projecten c.q. beleidsonderdelen ons inziens tot uitvoering moeten worden gebracht en welke vooralsnog niet.

Hierbij hebben wij ons primair laten leiden door de afspraken die daarover in het coalitieakkoord c.q. het collegeprogramma zijn gemaakt en secundair door de eigen bestuurlijke/politieke afweging.

Bijlage 1 bevat alle projecten c.q. beleidsonderdelen die wij de revue hebben laten passeren en hieruit hebben wij een aantal projecten c.q. beleidsonderdelen geselecteerd. Dit zijn: Westflank, Beter Ermelo: centrum, Calluna (sporthal/zwembad), Oude Telgterweg, Huis van Bestuur en Cultuur, Re-integratie, Accommodatiebeleid (school Groevenbeek), Implementatie en borging Jeugdwet, Kerkdennen, Vitale Vakantieparken, Intergemeentelijke samenwerking, Bestuurlijke ontwikkeling netwerkgemeente en financiële ruimte voor nieuw beleid.

Met betrekking tot de investeringsprojecten met de grootste financiële impact: Calluna, Huis van Bestuur en Cultuur en Accommodatiebeleid (school Groevenbeek) geldt dat het eerstgenoemde project stevig is doorgerekend en dat de genoemde bedragen daarvoor een zekere hardheid hebben (ook hierin zitten echter nog een aantal aannames). Deze hardheid geldt niet voor het Huis van Bestuur en Cultuur. De genoemde bedragen voor het concept "Huis van Bestuur en Cultuur" zijn gebaseerd op een groot aantal aannames en zijn slechts relevant om een gemaximeerde financiële ruimte te kunnen berekenen om op een later moment uw raad in de gelegenheid te stellen een inhoudelijk besluit ten aanzien van het concept "Huis van Bestuur en Cultuur" te kunnen nemen. Dat dit hoe dan ook nodig is vloeit voort uit de besluitvorming omtrent het Accommodatiebeleid van oktober 2012. Inmiddels zijn ter uitvoering daarvan besluiten genomen ten aanzien van de bibliotheek, Vuvera en de Leemkuul.

Eveneens in het kader van het Accommodatiebeleid is door de school Groevenbeek een verzoek tot uitbreiding gedaan in verband met langdurig meer leerlingen. Wij hebben hierin een wettelijke taak en hebben daar de raming en het benodigde budget op gebaseerd.

Beoogd resultaat

Uw raad in de gelegenheid stellen:

- een integrale afweging te maken tussen een aantal belangrijke projecten / beleidsonderwerpen onderling én ten opzichte van het noodzakelijke solide financiële beleid;
- een hernieuwd solide financiële huishouding in te richten en transparantie in beoordeling daarvan.

Argumenten

Onderdeel 1: Bestuurlijke inventarisatie gewenste projecten en beleidsonderdelen.

1.1 De inventarisatielijst bevat bestuurlijk noodzakelijke projecten / beleidsonderwerpen waarvoor (extra) geld beschikbaar moet komen.

De onderwerpen en bedragen van de behoefte-inventarisatie aan nieuwe kredieten en budgetten, m.u.v.

Calluna en Huis van Bestuur en Cultuur zijn bestuurlijk opgeschoond en vastgesteld. (bijlage 1).

U heeft in oktober 2016 als bijlage bij de notitie Strategisch Financieel Beleid een ambtelijke inventarisatielijst aangetroffen waarop gewenste projecten c.q. beleidsinitiatieven door de ambtelijke organisatie zijn weergegeven. Wij hebben als college de ambtelijke inventarisatielijst bestuurlijk opgeschoond en vastgesteld door te bepalen welke onderwerpen bestuurlijk noodzakelijk worden geacht. Dit hebben wij voor uw raad zichtbaar gemaakt in de grijze kolom van bijlage 1. U treft daarbij ook onze motivering aan waarom een gewenst project/beleidsinitiatief betrokken moet worden bij de integrale afweging en waarom niet. De bestuurlijke selectie hebben wij gebaseerd op het coalitieakkoord c.q. het collegeprogramma. Onderwerpen die daaraan niet gelinkt kunnen worden horen op dit moment niet in deze integrale afweging thuis. Enkele onderwerpen konden worden afgevoerd op basis van beschikbaar gekomen informatie na begin oktober 2016.

1.2 Wij adviseren u te kiezen voor optie 4 project Calluna (zwembad en sporthal) op basis van externe verzelfstandiging van beheer en exploitatie en de daarbij behorende bedragen (bijlage 2). Wij hebben het project Calluna laten uitwerken in een viertal opties, die elk weer zijn opgebouwd uit afzonderlijke componenten. Die kunnen als "legosteentjes" gecombineerd worden en geven tezamen inzicht in alternatieven m.b.t. kwaliteit, locatie, duurzaamheid en kosten verbonden aan renovatie of nieuwbouw van Calluna. In bijlage 2 treft u de cijfermatige onderbouwing van de opties en de verschillende componenten aan.

Onderstaand worden de 4 opties weergegeven.

Optie 1 Nieuwbouw + locatie

Keuze 1
Zwembad – nieuw
Sporthal - nieuw

Keuze 2
Locatie

Keuze 3
Pluspakketten

Keuze 4
Duurzaamheid

Extra exploitatielasten:

Basis (ongeacht locatie) € 442.000,00

Optie 2 Nieuwbouw + locatie + duurzaamheid

Keuze 1
Zwembad – nieuw
Sporthal - nieuw

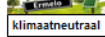

Keuze 2
Locatie

Keuze 3
Pluspakketten

Keuze 4
Duurzaamheid

Extra exploitatielasten:

Energie-neutraal (ongeacht locatie) € 528.000,00

Extra klimaatneutraal € 94.000,00

Optie 3 Nieuwbouw + nieuwe locatie + plus-pakketten + duurzaamheid

Keuze 1 Zwembad - nieuw Sporthal - nieuw	Keuze 2 Locatie De Zanderij	Keuze 3 Pluspakketten	Keuze 4 Duurzaamheid energie neutraal klimaat neutraal
 		 	
 Extra exploitatielasten:			
Energie neutraal € 591.000,00			
Extra klimaat neutraal € 94.000,00			

Optie 4 Nieuwbouw + nieuwe locatie + plus-pakket sporthal + energieneutraal

Keuze 1 Zwembad - nieuw Sporthal - nieuw	Keuze 2 Locatie De Zanderij	Keuze 3 Pluspakketten	Keuze 4 Duurzaamheid energie neutraal
 		 	
 Extra exploitatielasten:			
Energie neutraal € 539.000,00			

NB 1: De exploitatielasten, zoals hierboven in de "plaatjes" weergegeven, dalen jaarlijks met € 6.000 in verband met de jaarlijks afnemende rentelast.

NB 2: In de berekening van de exploitatielasten zijn de wegvallende exploitatielasten van de Balverszaal niet meegenomen, omdat die reeds als taakstelling in de begroting zijn opgenomen.

NB 3: Zeer recent zijn wij geconfronteerd met meldingen ten aanzien van marktontwikkelingen als gevolg van het aantrekken van de conjunctuur, waardoor bouwbedrijven hogere prijzen gaan hanteren. Voor de indexering wordt gebruikt gemaakt van de referentieperiode 2007-2008. Deze periode is gelijkwaardig aan de huidige situatie. Voor de marktwerking worden de signalen gebruikt, die vrijkomen bij vergelijkbare projecten. In verband met uitgestelde besluitvorming en daardoor langere doorlooptijd van planprocedures, achten wij een reëel risico aanwezig dat dit kan leiden tot een extra investeringsbehoefte van € 2,1 mln (gebaseerd op optie 4). Dit betekent wellicht een extra structurele last van € 120.000,00 per jaar. Of het risico zich ook feitelijk voor zal doen is pas bekend na aanbesteding.

Wij stellen u voor te kiezen voor optie 4, locatie De Zanderij, energieneutraal en onder voorwaarde het pluspakket sporthal en de daaraan verbonden kosten te betrekken in de integrale afweging.

Wij adviseren u hiervoor te kiezen, omdat nieuwbouw per saldo goedkoper is dan renovatie (veroorzaakt door het grote verschil in afschrijvingstermijn (renovatie kent een afschrijvingstermijn van 15 jaar en nieuwbouw van 40 jaar). Locatiewijziging voorziet in een versterking van de sportfaciliteiten, waarbij binnen- en buitensport bij elkaar wordt gebracht én het voorzieningenniveau in de wijk West wordt versterkt.

Bijkomend gevolg is het beschikbaar komen van een nieuwe woningbouwlocatie. Tot slot stellen wij voor energieneutraliteit, omdat dit onderdeel is van vastgesteld raadsbeleid.

Wij zien af van het beperkte pluspakket voor het zwembad (vraagt extra krediet van € 706.000, met als kapitaallast € 52.000), omdat het coalitieakkoord c.q. collegeprogramma uitgaat van een doelgroepenbad, verwoord als "Ermelo beschikt over ten minste een goed instructie- en sportbad voor jongeren, verenigingen en ouderen".

Als voorwaarde voor het pluspakket voor de nieuw te bouwen sporthal geldt dat Sparta bereid moet zijn een substantiële bijdrage te leveren in de extra bouwkosten. Is deze bereidheid er niet, dan vervalt dit pluspakket.

Een belangrijk aspect bij dit project is de keuze voor de beheersvorm: externe verzelfstandiging van beheer en exploitatie of beheer en exploitatie van overheidswege. Dit is ook het vertrekpunt van denken in het coalitieakkoord c.q. collegeprogramma. Dit is temeer van belang voor de vraag of de BTW over de investeringskosten en exploitatiekosten verrekenbaar is en is het gevolg van de verruiming van het wettelijke

voorschrift Sportbesluit. Dit kan alleen als er sprake is van externe verzelfstandiging van beheer en exploitatie. Bij de berekening van de exploitatiekosten is hiermee rekening gehouden. Wordt geopteerd voor beheer en exploitatie van overheidswege, dan is de BTW niet verrekenbaar en stijgen de investerings- en exploitatiekosten aanzienlijk.

Wij hebben de financiële haalbaarheid van woningbouw op de locaties Calluna en Balverszaal laten onderzoeken op basis van het 1/3, 1/3, 1/3 uitgangspunt van het volkshuisvestingsbeleid. Voor beide locaties geldt dat ze kunnen worden aangemerkt als bescheiden opbrengstlocatie, waarbij echter moet worden aangetekend dat dit gebaseerd is op een groot aantal aannames. De opbrengsten vallen behoorlijk lager uit dan de berekeningen die wij eerder met uw raad deelden. De reden daarvoor is dat wij aan uw raad in eerste instantie de bruto-opbrengsten hebben gepresenteerd. De bij dit voorstel gepresenteerde berekeningen zijn de netto-opbrengsten van de locaties (de bruto-opbrengsten na aftrek van alle grondexploitatiekosten).

Wij achten het niet verstandig deze bescheiden opbrengstpotentie op basis van aannames te betrekken bij en te koppelen aan het project Calluna. Er mag wettelijk namelijk pas rekening worden gehouden met grondopbrengsten na realisatie van die opbrengsten en die kunnen, gezien de complexiteit van de grondexploitatieopzet die hiervoor nodig is, eerst op termijn beschikbaar komen (voor zover ze al realiseerbaar zijn).

Tenslotte geldt voor de locatie De Zanderij, dat er nog bijkomende kosten, op basis van aannames, zullen zijn voor ontsluiting (€ 100.000) en parkeervoorzieningen (€ 1.215.000). Tevens komen er nog mogelijke structurele exploitatiekosten bij na de externe verzelfstandiging ten aanzien van de beheersvorm. De kosten met betrekking tot de mogelijke afvalwaterberging en milieusanering zijn nu nog niet te berekenen en worden niet toegerekend aan dit project.

Overigens geldt ook voor nieuwbouw op de huidige locatie Calluna dat er uitgegaan moet worden van aanlegkosten van parkeerplaatsen (circa € 750.000,00).

Wij verwijzen voor de businesscase van het sportcentrum Calluna naar bijlage 2a.

1.3 Wij stellen u voor te voorzien in een gemaximeerde budgettaire ruimte ten behoeve van het concept 'Huis van Bestuur en Cultuur'. In het collegeprogramma is opgenomen dat De Dialoog zal worden omgevormd naar een cultuurhuis (het Huis van Bestuur en Cultuur). Leidend hierbij is het vastgestelde accommodatiebeleidsplan uit oktober 2012. Citaat:

“Daarin worden in ieder geval betrokken de bibliotheek, het muziekonderwijs, welzijnswerk en de volksuniversiteit. Het definitieve budget zal worden bepaald op basis van een programma van eisen, nadat besluiten zijn genomen over de deelnemende functies.” Dit citaat is gebaseerd op het vastgestelde Accommodatiebeleid in oktober 2012.

Op dit moment ligt er nog slechts één concrete haalbaarheidsstudie van het HvBC, die tevens tijdens een informatieavond aan uw raad is gepresenteerd. De aan deze haalbaarheidsstudie ten grondslag liggende gegevens zijn gebaseerd op nog te veel aannames om op te kunnen bouwen. Bovendien vinden wij het noodzakelijk dat uw raad alternatieven geboden kunnen worden, waaraan eveneens voldoende betrouwbare gegevens ten grondslag moeten liggen. Dat er echter iets gedaan moet worden aan de huisvestingsproblematiek in relatie tot het concept “Huis van Bestuur en Cultuur” staat buiten kijf, gezien de reeds genomen besluiten ten aanzien van de Bibliotheek, Vuvera en de Leemkuul. Hoe dan ook zal er naar verwachting extra budgettaire ruimte nodig zijn om hieraan invulling te geven. Vanuit dit perspectief bezien stellen wij voor om een gemaximeerd budget te ramen als dekking voor eventuele toekomstige extra (kapitaal)lasten ter grootte van € 275.000,00 en daarnaast een budget voor eventuele structurele exploitatiekosten als gevolg van een externe beheersvorm ter grootte van € 128.000,00. Hiermee behoudt uw raad alle vrijheid om tot inhoudelijke besluitvorming ten aanzien van het concept “ Huis van Bestuur en Cultuur” te komen.

NB: deze budgettaire ruimte dekt, tezamen met de reeds aanwezige dekking in de begroting, een investeringsbedrag van € 7,3 mln. Dit bedrag wijkt aanzienlijk af van het eerder aan u voorgehouden bedrag van € 11,1 mln. Oorzaak hiervan is dat in dit laatste bedrag rekening werd gehouden met btw, het aantal m² nog niet geoptimaliseerd was en nog uitgegaan werd van klimaatneutraliteit.

Een belangrijk aspect ook bij dit project is de keuze voor de beheersvorm: externe verzelfstandiging van beheer en of beheer en exploitatie van overheidswege. Dit is ook het vertrekpunt van denken in het coalitieakkoord c.q. collegeprogramma. Dit is temeer van belang voor de vraag of de BTW over de investeringskosten en exploitatiekosten verrekenbaar is. Dit kan alleen als er sprake is van externe verzelfstandiging van beheer en exploitatie. Bij de berekening van de exploitatiekosten is hiermee rekening gehouden. Wordt geopteerd voor beheer en exploitatie van overheidswege, dan is de BTW niet verrekenbaar en stijgen de investerings- en exploitatiekosten aanzienlijk.

Bij de uitwerking van de alternatieven zullen wij ook aandacht besteden aan de vraag of en zo ja hoe er kansen ontstaan voor woningbouw aan (een gedeelte van) het Raadhuisplein. Tevens zal het parkeervraagstuk dat met een ontwikkeling samenhangt via de taskforce parkeren in beeld worden gebracht. Tenslotte zal aandacht besteed worden aan een aantal financiële risico's van incidentele omvang, zoals af te boeken boekwaardes, tijdelijke huisvestingskosten en sloop- en saneringskosten.

Onderdeel 2: Financiële instrumenten

Het financieel beleid is de resultante van een aantal bestuurlijke uitgangspunten en de toepassing van financiële instrumenten, zoals de reservepositie, investeringsplan, nieuw beleid en financiering. Onderstaand worden de instrumenten op een rij gezet.

2.1 Algemene reserve (weerstandscapaciteit).

Wij stellen u voor de ratio voor de Algemene reserve weerstandscapaciteit te bepalen op 1 en te hernoemen in Algemene risicoreserve en de vrijval over te brengen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

De Algemene reserve weerstandscapaciteit is de reserve die als eerste aangesproken wordt in geval van risico's/calamiteiten. Dit ongeacht of de calamiteit mede ten grondslag ligt aan de berekening van het weerstandsvermogen.

De Algemene reserve weerstandscapaciteit is bij een ratio van 1 voldoende om gedurende 1 jaar de kosten van de onderkende risico's af te dekken. De wetenschappelijke berekeningsmethodiek laat zien hoeveel reserve tenminste moet worden aangehouden om zich feitelijk voordoende risico's op te vangen. Daarbij is rekening gehouden met het feit dat risico's zich nooit allemaal tegelijk voordoen én zich nooit allemaal op hetzelfde moment voordoen. De geschiedenis van de gemeente Ermelo bewijst dit ook. In het verleden is vrijwel nooit een beroep gedaan op deze reserve.

Onze huidige ratio bedraagt thans 2 (is 2x voldoende = bijzonder goed). Het vrijvallende bedrag kan worden overgeheveld naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

Voor uitleg over de begrippen weerstandsvermogen, weerstandcapaciteit en ratiogetallen verwijzen wij u naar de Programmabegroting 2017-2020, blz. 98-102.

2.2 Reserves grondexploitatie.

Wij stellen u voor de bovengrens van de bestemmingsreserves reserve grondexploitatie, respectievelijk risicoreserve grondexploitatie, te bepalen op € 1 mln. elk en de vrijval over te brengen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

In het kader van de grondexploitatie zijn er 2 reserves ingesteld. Een risicoreserve grondexploitatie en een reserve grondexploitatie (vrij besteedbaar in het kader van grondexploitatie). Beiden kennen een bovengrens van € 2,5 mln. De risicoreserve dient als dekkingsmiddel voor manifest wordende exploitatietekorten waarvoor een voorziening moet worden getroffen. De reserve grondexploitatie biedt de ruimte om strategische aankopen te doen.

Gelet op het feit dat Ermelo op dit moment een beperkt aantal complexen heeft waar mogelijk het risico zou kunnen bestaan op een gering exploitatietekort kan de bovengrens per reserve worden verlaagd naar € 1 mln. In de grondexploitatie hanteert Ermelo in de praktijk het faciliterend grondbeleid. Dit biedt voldoende mogelijkheden om de gewenste woningcategorisering t.b.v. het volkshuisvestingsbeleid te sturen en is het niet meer nodig grote strategische aankopen te doen. Daardoor kan de bovengrens van deze reserve ook worden verlaagd naar € 1 mln.

De vrijval kan worden overgeheveld naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

2.3 Overige reserves

2.3.1 Wij stellen u voor m.b.t. de bestemmingsreserve Vervangingsfonds I&A alle kredieten te verschuiven naar het laatste begrotingsjaar 2021 en op basis daarvan te herberekenen en het overschot over te hevelen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

Deze reserve heeft als doel kleine niet naar Meerinzicht overgebrachte ICT-investeringen te vervangen. De praktijk leert dat vervanging niet frequent nodig is, waardoor de vervangingsinvesteringen daarvoor naar achteren kunnen worden geschoven. De reserve wordt gevoed op basis van een 10-jaarlijks gemiddelde, waardoor er een lagere storting kan plaatsvinden. Het voordeel kan worden overgeheveld naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

2.3.2 Wij stellen u voor de bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen op te heffen en over te hevelen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

Er liggen geen nieuwe claims meer op deze reserve en er worden geen stortingen meer gedaan in deze reserve (wetgeving is gewijzigd). Gezien de huidige omvang van € 3.000,00 liggen er ook geen mogelijkheden meer tot gebruik van deze reserve.

2.3.3 Wij stellen u voor de reserve Woningbouw op te heffen en over te hevelen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

Er liggen geen nieuwe claims meer op deze reserve en er worden geen stortingen meer in deze reserve gedaan.

2.3.4 Wij stellen u voor de Reserve Vitaal Ermelo in Ontwikkeling te laten uitsterven op basis van de vastgestelde claims en na realisering op te heffen en het vrij besteedbare deel over te hevelen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

De reserve VEO heeft een drietal bestemmingsdoelen, waarbij uw raad voor elk doel een gelimiteerd bedrag beschikbaar heeft gesteld. Het betreft de doelen: Centrum, Duurzaamheid en Sport. Het meerdere heeft geen bestemming en kan derhalve overgeheveld worden naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar). Na realisering van de genoemde doelen wordt de reserve opgeheven.

2.3.5 Wij stellen u voor de reserve Programmabegroting 2016-2019 op te heffen en over te hevelen naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

Deze reserve kent geen specifiek benoemd doel. Oorspronkelijk is deze reserve ingesteld voor egalisatie tussen de begrotingsjaren 2016 tot en met 2019 en ter reservering van budgettaire voordelen in afwachting van

duidelijkheid over risico's en nieuw beleid. Hij kan derhalve thans worden opgeheven en worden overgeheveld naar de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

2.3.6 Wij stellen u voor de ondergrens van de Algemene reserve vrij (besteedbaar) te bepalen op € 5 mln.

Er bestaat geen objectief criterium aan de hand waarvan een bedrag voor een vrij besteedbare reservepositie met enig comfort kan worden bepaald. Elk bedrag is per definitie arbitrair. € 5 miljoen is ongeveer 7 % van de jaaromzet. Gecombineerd met de reserve weerstandscapaciteit (zie punt 2.1.) bedraagt de reservepositie dan ongeveer 10% van de jaaromzet. Hiermee komt deze reserve weer ongeveer op het niveau van vóór de Nuongelden en de gerealiseerde grondopbrengst van het Trefpunt.

Met inachtneming van hetgeen hiervoor nog over overhevelingsvoorstellen naar deze reserve is verwoord, wordt het meerdere (alles boven de € 5 mln.) in de Algemene reserve (vrij besteedbaar) als eigen financieringsmiddel (voor investeringen) of dekkingsmiddel voor incidentele uitgaven of uitgaven met een beperkte looptijd ingezet worden. Wij verwijzen u naar onderdeel 5, financiële paragraaf, voor de concrete uitwerking.

2.4 Investeringsoverzicht.

Kennis te nemen van het onderzoek naar een gewijzigde werkwijze rond het ramen van investeringen en de weergave van het investeringsoverzicht te wijzigen.

Wij stellen voor te onderzoeken of het huidige (meerjaren)investeringsoverzicht los gekoppeld kan worden van de begroting. Hiermee wordt beoogd om de investeringen meer dan tot nu toe onderdeel uit te laten maken van de integrale afweging bij de kadernota. Op advies van het college kan de raad daardoor beter tot een afweging komen welke investeringen (of onderdelen daarvan) worden opgenomen in de begroting. Ook is het gewenst de transparantie van het investeringsoverzicht te vergroten. Hiervoor is een nieuw overzicht ontwikkeld, dat de raad inzicht geeft in categorie en soort investering.

Tevens wordt de uitvoeringsplanning realistischer en gefaseerd opgenomen in het overzicht, waardoor het te vroeg ramen van kapitaallasten vermeden kan worden.

Er wordt onderscheid gemaakt in programma-investeringen en investeringen in bedrijfsmiddelen, vanwege de verschillende dynamiek in deze investeringen.

Wij stellen op dit moment nog slechts een onderzoek voor, omdat de effecten op dit moment nog niet geheel en al overzien kunnen worden. De informatievoorziening over de voorgenomen investeringen kan al wel worden verbeterd.

Het overzicht zal er *per programma* als volgt komen uit te zien:

Voorbeeld

Relatie met Decade	Draagt bij aan:	Omschrijving beleidsontwikkeling	Categorie investering	Soort investering	Bijdrage door derden / uit reserve	€ 2018	€ 2019	€ 2020	€ 2021
--------------------	-----------------------	----------------------------------	-----------------------	-------------------	------------------------------------	--------	--------	--------	--------

2.5 Ruimte voor nieuw beleid.

Wij stellen u voor om in de begroting van een structurele cumulatieve stapel nieuw beleid vanaf het begrotingsjaar 2019 ter grootte van € 100.000,00 (bijlage 5)

Nieuw beleid is al datgene waarin in de begroting niet is voorzien. Daartoe behoort ook een niet voorziene beleidswijziging. Onder nieuw beleid valt niet een autonome volume- en/of kostenontwikkeling. In het verleden werd er financiële ruimte opgenomen voor nieuw beleid. In het kader van de ombuigingen en bezuinigingen is deze ruimte geschrapt. De praktijk leert echter dat er geregeld behoefte is aan nieuw beleid, ondanks het voornemen alleen uit te voeren wat er al op de rol staat.

Gelet op de ombuigingen en bezuinigingen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd is het inmiddels buitengewoon lastig bestaand beleid te beëindigen en de vrijvallende middelen te gebruiken voor de dekking van nieuw beleid (nieuw voor oud), te meer daar er nog een behoorlijk aantal taakstellende bezuinigingen gerealiseerd moeten worden.

Wij stellen voor om jaarlijks bij de kadernota, met een cumulatief bedrag van € 0,1 mln. rekening te houden en als stapel op te nemen in de begroting ter dekking van de kosten van nieuw beleid waartoe de raad besluit. Wordt het beschikbare bedrag overschreden, dan dient de raad, op voorstel van het college, keuzes te maken. Is het bedrag niet geheel nodig, dan valt het verschil vrij. Voor nieuw beleid ná de kadernota is er dus geen financiële ruimte. Dat moet wachten tot de integrale afweging bij de volgende kadernota, omdat anders de integrale afwegingsmethodiek weer ondergraven wordt.

2.6 Versnelde aflossing bestaande leningen.

Wij stellen u voor in te stemmen met het alternatief om de huidige langlopende leningen niet vervroegd af te lossen, maar te kiezen voor de optie waarbij ter grootte van het jaarlijkse rentebedrag een onttrekking uit de vrije reserves wordt gedaan (zie onderdeel B5, optie 3 van bijlage 4).

De stand van onze huidige leningenportefeuille bedraagt per ultimo 2016 € 7,9 mln. In 2023 en 2024 zijn de laatste aflossingen voorzien. De jaarlijkse gelijke aflossing bedraagt ruim € 1 mln. De rentes bevinden zich in de bandbreedte van 3,82 tot 4,415 %. Er zijn verschillende alternatieven uitgerekend op welke manier wij het meest voordelig hiermee om kunnen gaan (bijlage 4). Het alternatief om de huidige langlopende leningen niet vervroegd af te lossen, maar te kiezen voor de optie waarbij ter grootte van het jaarlijkse rentebedrag een onttrekking uit de vrije reserves wordt gedaan (zie onderdeel B5, optie 3 van bijlage 4) is het meest voordelige alternatief.

Onderdeel 3: Uitgaven

Uitgaven zijn deels beïnvloedbaar.

3.1 Wij stellen u voor in deze raadsperiode af te zien van nieuwe aanvullende ombuigingen / bezuinigingen.

De afgelopen jaren is er voor miljoenen omgebogen en bezuinigd. De laatste taakstellingen, oplopend naar € 3.2 miljoen in 2020, moet nog worden ingevuld. In deze Kadernota wordt hierover nader gerapporteerd. De praktijk leert dat dit steeds lastiger wordt, omdat er steeds dieper gesneden moet worden. Alle vet is van de botten, terwijl er tegelijkertijd veel nieuw beleid, veelal rijksbeleid of wetgeving, naar de gemeente is toegekomen. Niettemin zijn wij voornemens de ingeboekte besparingen te realiseren. Wij zien op dit moment echter geen mogelijkheden om in deze collegeperiode opnieuw nog extra om te buigen en/of te bezuinigen.

Onderdeel 4: Inkomsten

4.1 In te stemmen met een jaarlijkse reële verhoging van de totale belastingopbrengst van de algemene belastingen met ingang van 2018 gedurende vier jaar van 2,15% ter dekking van de exploitatiekosten van de in dit raadsvoorstel opgenomen voorstellen.

Citaat uit het coalitieakkoord 2014-2018: "De afgelopen vier jaar is het gelukt om in Ermelo de exploitatie op orde te houden en de begroting sluitend. Daarbij hebben forse ombuigingen plaatsgevonden. Dit solide financiële beleid van de afgelopen vier jaar zal worden voortgezet. Maar opnieuw zijn flinke structurele ombuigingen nodig om dit mogelijk te maken. Naar het zich nu laat aanzien zal een bedrag van ongeveer € 4 mln. structureel per jaar bezuinigd moeten worden. De coalitie zoekt dat in ombuigingen en slechts in uiterste noodzaak in lastenverzwaring."

Het in dit voorstel genoemde bestuurlijk gewenste nieuwe beleid is voor een groot gedeelte gebaseerd op het coalitieakkoord en het collegeprogramma. De grote investeringsprojecten leiden tot een kwalitatieve verbetering van het voorzieningenniveau voor de komende 40 jaar. Verder biedt het structurele ruimte voor toekomstig nieuw beleid. Een en ander is echter alleen financieel haalbaar indien besloten wordt tot een bescheiden lastenverhoging vanaf 2018 van jaarlijks 2,15% (exclusief inflatiecorrectie). Dit betekent bijvoorbeeld gedurende vier jaar, een cumulatieve lastenstijging voor de OZB-woningen bij een WOZ-waarde van € 200.000 € 2,20 per jaar, bij een WOZ-waarde van € 300.000 € 4,40 per jaar en bij een WOZ-waarde van € 400.000 € 6,60 per jaar. De hondenbelasting zal hierdoor beperkt stijgen met € 1,41 per jaar voor 1 hond. Los hiervan zijn er nog twee onderzoeken in voorbereiding. Eén is een onderzoek ten aanzien van de toeristen- en forensenbelasting, waarin nog aanvullende voorstellen zullen worden gedaan. Twee is een onderzoek naar de regionale verhouding OZB-niet-woningen (waaronder de verhouding eigenaren en gebruikers). In deze Kadernota zullen wij u voorstellen doen op welke wijze en in welke tarieven wij dit willen doorvoeren, gekoppeld aan de vorengenoemde onderzoeken.

In de programmabegroting 2010-2014 is ten aanzien van de lokale heffingen o.a. als doelstelling bepaald dat Ermelo blijft behoren tot de 100 laagste (goedkoopste) gemeenten in Nederland gemeten naar de netto-woonlasten meerpersoonshuishoudens. Hoewel in het collegeprogramma 2014-2018 deze doelstelling niet opnieuw is opgenomen kan dit nog steeds uitgangspunt zijn van het lokale belastingbeleid. In 2016 stond Ermelo op plaats 47 van de 390.

Uitgaande van het meer principiële uitgangspunt dat lokale belastingheffing gerelateerd kan en mag worden aan het plaatselijke voorzieningenniveau, is de conclusie verdedigbaar dat er nog ruimte is voor lastenverzwaring ter dekking van nieuwe plaatselijke voorzieningen. Met in achtname van de voorgestelde verhoging blijft Ermelo nog steeds binnen de top 100.

In bijlage 7 treft u een overzicht aan van de effecten van een verhoging van de verschillende algemene belastingen.

Kanttekeningen

1.1 Balans tussen ambitieniveau en het behoud van een financieel gezonde gemeente vergt integrale bestuurlijke keuzes.

Er ontstaat geen balans als alleen keuzes worden gemaakt ten aanzien van het ambitieniveau. De gemeenschappelijke noemer waarop alle ambities zijn terug te brengen is geld. Daarbij is niet relevant wat de hoogte van de spaarpot (reserves) is, of de hoogte van een lening (externe financiering), maar de vraag of de structurele kosten van de ambities betaald kunnen worden uit de structurele inkomsten. Beide elementen zijn immers slecht één factor die bijdragen aan het financiële beleid.

Beide onderdelen dienen elke keer integraal, dus in samenhang, te worden gezien.

2.1 Twee in de notitie Strategisch Financieel Beleid genoemde financiële instrumenten worden niet ingezet

Financiering

Wij verwijzen naar de bijlage financieringsaspecten (bijlage 4) en bijlage 6 (notitie rentebeleid kostendekkende tarieven) waarin de relatie liquiditeit, externe/eigen financiering en renteaspecten wordt toegelicht. Op grond hiervan is er geen reden om af te zien van totaalfinanciering.

Afschrijvingsverlenging.

Het BBV schrijft voor dat afschrijving plaatsvindt op basis van de economische levensduur. Dat laat onverlet dat jaar op jaar beoordeeld wordt of het kapitaalgoed nog langer mee kan.

Componentenbenadering of "klassieke" benadering. Hoewel er feitelijk helemaal geen "klassieke" benadering bestaat (alle investeringskosten ongeacht de aard ervan in eenzelfde termijn afschrijven), is het uiterst

onverstandig dit te doen, omdat bepaalde investeringen nu eenmaal eerder vervangen moeten worden dan de gekozen afschrijvingstermijn geëindigd is. Het is daarnaast in strijd met de door de raad zelf vastgestelde afschrijvingstabel.

Communicatie

In de voorafgaande periode is met veel partijen gesproken over de verschillende projecten. Zowel voor Calluna, het Huis van Bestuur en Cultuur en Kerkdennen is er intensief contact geweest met gebruikers, eventuele toekomstige gebruikers, ondernemers, omwonenden en inwoners. Door partijen is enerzijds begripvol, maar anderzijds soms ook gelaten gereageerd. Er is eveneens sprake van ongeduld. Door alle betrokkenen wordt van harte gehoopt dat de gemeente duidelijkheid geeft over wat ze wil.

Deze integrale afweging vraagt nu allereerst een bestuurlijk/politieke afweging. Dit zal de gewenste duidelijkheid geven. Over gemaakte keuzes en de argumenten daarvoor zal vervolgens uiteraard gecommuniceerd moeten worden met betrokkenen en belanghebbenden.

Financiële gevolgen en dekking

De financiële gevolgen van deze integrale afweging zijn onderdeel van deze Kadernota. Uw besluiten worden nadien opgenomen in de Programmabegroting 2018-2021. Voor 2017 wordt een en ander, voor zover nodig, vertaald door middel van een begrotingswijziging in de bestuursrapportage.

Onderstaand brengen we in beeld welke financiële ruimte er mede op basis van de beslispunten ten aanzien van de financiële instrumenten, beschikbaar is.

Vervolgens wordt deze ruimte geconfronteerd met de door ons gemaakte keuzes met betrekking tot de projecten en beleidsonderdelen.

Vervolgens wordt in beeld gebracht tot welk bedrag en op welke termijn er verzwaring van de lokale lasten noodzakelijk is.

Samengevat bestaat het totaal financieel overzicht uit:

- Berekening financiële ruimte die de vorige beslispunten opleveren
- Financiële lasten op basis van de gemaakte keuzes door college;
- Onder de streep welk bedrag gedekt moet worden door maatregelen (al dan niet op termijn)
- De diverse dekkingsvoorstellen;
- De uiteindelijke budgettaire uitkomst.

Voor de goede orde wordt vermeld dat uw raad de kredieten voor de projecten hiermee nog niet vrij geeft. Dat wordt pas van de raad gevraagd op het moment dat uw raad inhoudelijke besluiten neemt op basis van de voorstellen die door ons zullen worden voorgelegd.

Leeswijzer. Indien in het onderstaande overzicht een minnetje staat, wordt daarmee een voordeel bedoeld.

Financiële paragraaf	Bedragen x € 1.000,00 / - = voordeel				
	2017	2018	2019	2020	2021
Omschrijving					
Uitkomst (verwachting) na 1e Bestuursrapportage 2017	0	0	0	-776	-675
Strategisch financieel beleid:					
1. Bestuurlijke inventarisatie gewenste projecten en beleidsonderdelen:					
- Westflank (extra krediet € 300 in 2017/2018)			19	19	19
- Beter Ermelo: Centrum (krediet € 1.100 in 2018)			58	58	57
- Sportcomplex Calluna, optie 4 op De Zanderij (extra krediet € 10.646 in 2018/2019)				539	533
- Sportcomplex Calluna, investeringen parkeren De Zanderij (extra krediet € 1.215 2018/2019)				77	76
- Oude Telgterweg - investeringen ontsluiting en toerit De Zanderij (extra krediet € 100 2018/2019)				6	6
- Huis van Bestuur en Cultuur, gemaximeerde exploitatieruimte				275	271
- Huis van Bestuur en Cultuur, externe exploitatievorm				128	128
- Accommodatiebeleid: school Groevenbeek (krediet € 3.900 in 2018/2019)				149	148
- Implementatie en borging Jeugdwet (uitgangspunt is dat de bestuurlijke lobby dit risico neutraliseert)		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Re-integratie (incidenteel budget over drie jaar)	150	300	300	150	
- Kerkdennen (krediet € 2.000 in 2018/2019)				126	125
- Vitale vakantieparken					
- Intergemeentelijke samenwerking RNV afbouw		275	275		
- Intergemeentelijke samenwerking team wijkservice (uitgangspunt geen frictiekosten)					
- Bestuurlijke ontwikkeling netwerkgemeente		100	100		
Subtotaal 1. Bestuurl. invent. gewenste proj. en beleidsonderdelen	150	675	752	1.527	1.363
Subtotaal budgettaire uitkomst	150	675	752	751	688
2. Financiële instrumenten:					
- Reservepositie: inzetten reserves voor:					
- Re-integratie, dekken uit reserve sociaal domein	-150	-300	-300	-150	
- De jaarlijkse rente van de huidige langl. leningen te onttrekken uit de reserve vrij besteedbaar	-314	-269	-224	-180	-135
- Investeringsoverzicht					
- Nieuw beleid:					
- 2019			100	100	100
- 2020				100	100
- 2021					100
- Inzetten vrije ruimte reserves € 11.300 ter dekking van kapitaallasten van het HvBC en het Sportcomplex Calluna				-283	-283
Subtotaal 2. Financiële instrumenten	-464	-569	-424	-413	-118
3. Uitgaven:					
N.v.t.					
Subtotaal 3. Uitgaven	0	0	0	0	0
4. Inkomsten:					
- Belastingverhoging algemene belastingen gedurende 4 jaar, gefaseerd 2,15% per jaar		-159	-318	-477	-636
Subtotaal 4. Inkomsten	0	-159	-318	-477	-636
Budgettaire uitkomst	-314	-53	10	-139	-66

NB 1: In bovenstaande cijfers is en kan nog geen rekening gehouden worden met recentelijk ontvangen informatie over de gevolgen van het aantrekken van de conjunctuur en de inflatoire ontwikkeling (indexering). Het aantrekken van de conjunctuur leidt tot goed gevulde orderportefeuilles bij bouwbedrijven. Verhoogde bouwaanvragen hebben hogere prijzen tot gevolg. Voor de indexering wordt gebruik gemaakt van de referentieperiode 2007-2008. Deze periode is gelijkwaardig aan de huidige situatie. Voor de marktwerking worden de signalen gebruikt, die vrijkomen bij vergelijkbare projecten. In verband met uitgestelde besluitvorming en daardoor langere doorlooptijd van planprocedures is een reeel risico aanwezig dat dit kan leiden tot extra investeringsbehoefes. Alleen al voor Calluna, op basis van optie 4, achten wij een extra noodzakelijke investeringsruimte van € 2,1 mln. niet ondenkbaar. Dit leidt tot een extra structurele last van € 120.000,00 per jaar. Voor het HvBC kunnen wij nog geen indicatie geven, omdat dit project nog slechts in de fase van haalbaarheidsstudie zit. Of, en zo ja, in welke mate, dit financiële risico zich feitelijk voordoet, wordt pas duidelijk op het moment van aanbesteding.

NB 2: In deze Kadernota zullen wij u ten aanzien van de belastingverhoging voorstellen doen op welke wijze en in welke tarieven wij dit willen doorvoeren, gekoppeld aan de vorengenoemde onderzoeken.

Planning

Aan de projecten en beleidsonderdelen wordt verder gewerkt aan de hand van de daarvoor vastgestelde en eventueel bij te stellen plannings (voorlopig ontwerp, definitief ontwerp, uitvoeringsfase e.d.), waarbij deze projecten beleidsonderdelen steeds conform de afspraken in het desbetreffende PID aan uw raad worden voorgelegd.

Met dit raadsbesluit worden ook nieuwe accenten en uitgangspunten in het financiële beleid bepaald. Deze zullen gelijktijdig met de gevolgen van de BBV-vernieuwing moeten worden verwerkt in een wijziging van de

Financiële verordening en de daaraan gekoppelde beleidsnota's. De planning is om die in het tweede halfjaar 2017 aan uw raad ter vaststelling aan te bieden.

Evaluatie

Het ligt in de rede om de werking van de integrale afweging en het financiële beleid één keer in de vier jaar te evalueren. Het ligt het meest in de rede dit te laten doen door de zittende raad voorafgaande aan het laatste volle jaar van de zittingsperiode.

Bijlagen

- bijlage 1: Bestuurlijke inventarisatielijst ([e160038039](#))
- bijlage 2: Presentatie project Calluna zwembad en binnensport en financiële haalbaarheid woningbouw ([e170005302](#))
- bijlage 2a: Businesscase sportcentrum Calluna ([e170004410](#))
- bijlage 3: Reservepositie ([e170003899](#) en [e170003898](#))
- bijlage 4: Notitie financieringsaspecten ([e170002993](#))
- bijlage 5: Notitie nieuw beleid ([e170003901](#))
- bijlage 6: Notitie rentebeleid kostendekkende tarieven ([e170003907](#))
- bijlage 7: Tabel verhoging tarieven algemene belastingen ([e170005298](#))

Nieuw beleid

In het raadsvoorstel Strategisch Financieel Beleid is nieuw beleid opgenomen.
Ter aanvulling daarop worden thans nog de volgende onderwerpen nieuw beleid verwoord:

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Speerpunt Werkwijze Ruimtelijke Ordening (product 621): Implementatie Omgevingswet	€ p.m.			
Speerpunt Woonvisie (product 625 Wonen): Opstellen Woonvisie en Opstellen raamovereenkomst Prestatieafspraken		€ 30.000,00	€ 10.000,00	
Product 667: Bestuursakkoord Vitale Vakantieparken Veluwe 2017-2021 (17e0002554)	€ 30.000,00	€ 30.000,00	€ 30.000,00	€ 30.000,00

NB: De gevolgen van de aangenomen motie 'aanvulling gemeentelijk drugsbeleid' op 20 april 2017 zullen worden opgenomen in de 4e bestuursrapportage 2017.

Investeringsplan

Investeringsplan

In de Programmabegroting 2017-2020 is opgenomen het investeringsplan 2016-2026. Al jaren worden er kredieten doorgeschoven naar volgende jaren. Feitelijk worden investeringskredieten soms te ambitieus in de tijd ingeschat en te vroeg in de begroting opgenomen. Er ontstaat een boeggolf aan investeringen binnen de begroting.

Bij de vervaardiging van deze Kadernota 2018 zijn alle investeringen, qua planning en opname in het juiste begrotingsjaar, tegen het licht gehouden.

Vervolgens is een nieuw en verbeterd investeringsplan 2017-2027 vervaardigd. Hierin is een aantal kredieten doorgeschoven naar latere begrotingsjaren.

Dit herziene investeringsplan zal worden verwerkt in de Programmabegroting 2018-2021 en voor zover het 2017 betreft in een bestuursrapportage 2017.

In de Programmabegroting 2017-2020 is op pagina 169 gerapporteerd over het tienjarige investeringsplan. Dit investeringsplan bedroeg aan netto-investeringen (uitgaven minus inkomsten) in totaliteit € 43,6 mln.

Op basis van het thans geactualiseerde tienjarig investeringsplan bedragen de netto-investeringen € 66,3 mln. De investeringen bevinden zich met name in de begrotingsjaren 2017 tot en met 2019.

Het gedetailleerde investeringsplan is [HIER](#) terug te vinden.

Taakstellingen

Algemeen

In de afgelopen jaren is een vijftal ombuigings- en bezuinigingstrajecten doorlopen. In totaliteit is er een totaalbedrag van € 9,6 mln. omgebogen in de begroting.

Dit zijn de volgende trajecten die opgenomen zijn in onderstaande tabel 1.

Het overgrote deel (97,5%) van deze trajecten is ook inmiddels daadwerkelijk gerealiseerd. Nog 2,5% van dit totaalbedrag van € 9,6 mln. is nog niet gerealiseerd. Dit bedraagt € 245.000,00 op de onderdelen accommodatiebeleid 2012 en "op de plank".

Daarnaast zijn er taakstellingen opgenomen met betrekking tot het Sociaal Domein. Dit is een gevolg van rijksbeleid. Oorspronkelijk zag de taakstelling Sociaal Domein er als volgt uit, zie onderstaande tabel 2

Ook van deze taakstellingen Sociaal Domein is al een deel gerealiseerd. Thans staat alleen nog open de verhoogde taakstelling op het jeugdbeleid.

In onderstaande tabel 3 staan alle taakstellingen die nog gerealiseerd moeten worden.

Toelichting op tabel 3 nog te realiseren bezuinigingen en taakstellingen

A1. Samenwerking peuterspeelzaalwerk en kinderopvang:

De raad besloot in november 2014 tot vaststelling van de Uitgangspunten Visiedocument Peuterspeelzaalwerk "De toekomst begint vandaag". Hierin wordt aangegeven dat bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden op het moment van omvorming van peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang. Dit heeft te maken met optimalisatie van een onderlinge afstemming van onderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. Landelijk zal wetgeving worden vastgelegd ten aanzien van de kwaliteit en financiering. De gemeente krijgt een andere rol en de bekostiging van opvang voor werkende ouders vervalt. Nadat duidelijk is wanneer de nieuwe wetgeving ingaat en wat deze voor effect heeft, kan deze bezuiniging (€25.000) pas worden geëffectueerd.

A2. Optimalisering buitensport:

In het PID (Project Initiatie Document) beheer en exploitatie sportaccommodaties wordt een gewijzigde financiering voorgesteld van onderhoud accommodaties, waarbij zelfwerkzaamheid en verantwoordelijkheid van de sportverenigingen is vergroot. In de uitwerking zal rekening worden gehouden met de aangegeven bezuiniging (€ 13.000).

A3. Exploitatie Balverssportzaal:

Het toekomstscenario van de Balverssportzaal is gekoppeld aan de besluitvorming over sportcomplex Calluna, dat onderdeel uitmaakt van het Strategisch Financieel Beleid (€ 26.000). Sloop is pas voorzien in 2019. Zodra de Balverssportzaal is gesloopt is de taakstelling gerealiseerd.

A4. Optimalisering binnensport (sportcentrum Calluna):

Ook dit onderdeel kan worden geëffectueerd na de besluitvorming over sportcomplex Calluna, dat onderdeel uitmaakt van het Strategisch Financieel Beleid (€ 25.000).

A5. Optimalisering zwembad Calluna:

Besparing op onderhoud en energielasten sportcomplex Calluna kan worden geëffectueerd na de besluitvorming over sportcomplex Calluna, dat onderdeel uitmaakt van het Strategisch Financieel Beleid (€ 40.000).

B1. Subsidiëring Het Pakhuis:

Het college heeft bij de subsidieverlening 2017 aan het Pakhuis besloten om in de loop van 2017 te komen tot een nieuw beleidskader en een nieuwe opdrachtverlening, conform het door de raad vastgestelde Cultuurbeleid. Dit houdt in een gewijzigde subsidiërelatie met ingang van 2018, waarin een taakstelling zal zijn opgenomen.

B2. Gemeentelijk (niet-maatschappelijk) vastgoed:

Er worden gemeentelijke panden afgestoten, waardoor een klein onderhoudsbudget vrijvalt. Bij de professionalisering van de vastgoedorganisatie hoort ook de invoering van een gedifferentieerd onderhoudssysteem. Op deze wijze kan er effectiever worden gestuurd op onderhoud en de kosten van het onderhoud.

C1. Jeugd:

In de taakstelling Jeugd is inmiddels de eerste begrotingswijziging 2017 van het RAJ verwerkt met een nadeel van € 1,6 miljoen. De totale taakstelling komt daarmee op € 2,4 miljoen. Hier wordt in deze Kadernota nog geen invulling aan gegeven, omdat we op dit moment in overleg zijn met het Ministerie van VWS over compensatie van het zogenaamde Woonplaatsbeginsel onderdeel voogdij /18+. De verwachting is dat in de

Meicirculaire 2017 ongeveer een bedrag van € 2,3 als compensatie toegekend wordt. Als overgangsmaatregel naar een nieuwe invulling van het Woonplaatsbeginsel zal de mogelijkheid tot compensatie gelden voor de jaren 2017 tot en met 2019.

Tabel Taakstellingen

Tabel 1
Ombuigings- en bezuinigingstrajecten (bedragen x € 1.000,00) Structureel in 2020

Ombuigings- en bezuinigingstraject 2012-2015	-3.967
Ombuigings- en bezuinigingstraject 2013-2014 (-2017)	-2.151
Kadernota 2014: dekkingsplan 2015	-986
Programmabegroting 2015-2018: dekkingsplan 2015	-1.528
Ombuigingstraject 2015/2016 "Op de plank"	-1.000
Totaal	-9.632

Tabel 2
Omschrijving (bedragen x € 1.000,00) Begroting 2017 2018 2019 2020 2021

C. Sociaal Domein:					
* Korting Rijk op transitie Jeugdbeleid	-935	-832	-831	-830	-800
* Korting Rijk op transitie Wmo 2015	-390	-390	-390	-390	-390
* Korting Rijk op WSW (Participatie)	-260	-524	-700	-907	-974
* Korting rijksbijdrage Huishoudelijke hulp (Wmo oud)	-483	-483	-483	-463	-365
Totaal Sociaal Domein	-2.068	-2.229	-2.404	-2.590	-2.529

Tabel 3
Omschrijving (bedragen x € 1.000,00) Begroting 2017 2018 2019 2020 2021

A. Accommodatiebeleid 2012:					
1. Samenwerking peuterspeelzaalwerk en kinderopvang		-25	-25	-25	-25
2. Optimalisering buitensport		-13	-13	-13	-13
3. Exploitatie Balverssportzaal				-26	-26
4. Optimalisering binnensport (sportcentrum Calluna)			-25	-25	-25
5. Optimalisering zwembad Calluna			-40	-40	-40
Subtotaal Accommodatiebeleid 2012		-38	-103	-129	-129
B. Op de plank:					
1. Subsidiering Het Pakhuis		-50	-50	-50	-50
2. Gemeentelijk (niet-maatschappelijk) vastgoed		-66	-66	-66	-66
Subtotaal Op de plank		-116	-116	-116	-116
C. Sociaal Domein:					
1. Jeugd	-2460	-2396	-2396	-2395	-2365
Subtotaal Sociaal Domein	-2.460	-2.396	-2.396	-2.395	-2.365
Totaal nog te realiseren ombuigingen en taakstellingen	-2.460	-2.550	-2.615	-2.640	-2.610

Reservepositie

Inleiding

De reservepositie van Ermelo bestaat uit het totaal van alle reserves en voorzieningen, opgebouwd uit algemene reserves, (beklemde) bestemmingsreserves en voorzieningen. Ermelo kent sinds jaar en dag een ruime reservepositie. Nog versterkt door de NUON-gelden. Wel zijn in de afgelopen jaren besluiten door de raad genomen om de reserves in te zetten als dekkingsmiddel (al dan niet in het kader van de ombuigings- en bezuinigingstrajecten) en/of ter realisatie van nieuwe voorzieningen. Recentelijk nog is in het kader van het Strategisch Financieel Beleid (d.d. 14 februari 2017) ingegaan op de reservepositie. Gevolg is dat een behoorlijk deel van de huidige reservepositie thans vastligt en dat de reservepositie dus de komende jaren langzaam maar zeker gaat afnemen. Wel staan daar dan (nieuwe) voorzieningen in Ermelo tegenover.

Beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen

Het beleid in Ermelo is vastgelegd in de Financiële Verordening gemeente Ermelo (door de raad vastgesteld op 17 december 2015). In artikel 12 staat: "De raad stelt ten behoeve van het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen een nota Reserves en voorzieningen vast. De nota bepaalt daarnaast het doel, de vorming en de vrijval van reserves en voorzieningen, een en ander in relatie tot het weerstandsvermogen. Bij de kadernota wordt jaarlijks de actualiteit van de nota getoetst".

De Nota Reserves en voorzieningen gemeente Ermelo is oorspronkelijk op 28 februari 2013 door de raad vastgesteld. Daarbij is destijds een herstructurering van de reserves en voorzieningen gerealiseerd en is het beleid van Ermelo inzake de reserves en voorzieningen opnieuw vastgelegd.

Reserves en voorzieningen vallen onder het budgetrecht van de raad. Dit betekent dat instellen, wijzigen, afnemen, opheffen, toevoegingen en beschikkingen altijd door de raad geautoriseerd moeten worden. Dit kan gebeuren bij de jaarlijkse programmabegroting en/of de tussentijdse begrotingswijzigingen (bestuursrapportages) en/of de jaarlijkse jaarstukken.

In 2016 is de BBV herzien. Daarmee is ook wettelijk geregeld dat gemeenten niet langer investeringen ineens mogen afschrijven. In Ermelo was het afschrijven ineens van investeringen gebruikelijk. De afschrijving ineens werd dan gedekt uit de diverse reserves. Door de nieuwe wetgeving moeten alle investeringen weer gewoon afgeschreven worden. Deze jaarlijkse afschrijving wordt vervolgens gedekt uit de reserves. Hiervoor zijn nieuwe beklemd bestemmingsreserves in het leven geroepen. In de Vijfde Bestuursrapportage 2016 is de raad hiermee akkoord gegaan. Dit heeft geleid tot verschuivingen binnen de reservepositie.

Bij het opstellen van deze Kadernota 2018 is de reservepositie herijkt en zijn diverse voorstellen geformuleerd over de reserves en voorzieningen.

De wijziging van de BBV en de gevolgen van deze Kadernota 2018 (inclusief het Strategisch Financieel beleid) moeten worden verwerkt in de Financiële Verordening Ermelo en de Nota Reserves en voorzieningen gemeente Ermelo. Deze actualisatie staat gepland voor het 2e halfjaar 2017. De raad kan dan eind 2017 beide stukken vaststellen.

In de onderstaande tabellen is opgenomen de reservepositie, waarin ook zijn verwerkt de gevolgen van deze Kadernota 2018 (inclusief het Strategisch Financieel Beleid) en de 3e Bestuursrapportage 2017.

Omschrijving (bedragen x € 1,00)	Rekening 2016 (31-12-2016)	Begroting 2021 (31-12-2021)	Gevolgen Strat. Fin. Beleid	Nog vrij besteedt
Algemene reserves	15.517.472	8.156.718	-456.718	
Beklemd bestemmingsreserves	15.808.883	17.086.884		
Overige bestemmingsreserves	22.279.390	20.328.144	-13.026.144	2.000.000
Totaal reserves	53.605.745	45.571.746	-13.482.862	2.000.000
Voorzieningen MOP gebouwen	750.347	390.347		
Overige voorzieningen	12.707.166	14.833.165		
Totaal voorzieningen	13.457.513	15.223.512		
Totaal reservepositie Ermelo	67.063.258	60.795.258	-13.482.862	2.000.000

Omschrijving (bedragen x € 1,00)	Rekening 2016 (31-12-2016)	Begroting 2021 (31-12-2021)	Gevolgen Strat. Fin. Beleid	Nog vrij besteedt
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	10.817.472	3.456.718	1.543.282	
Algemene risicoreserve	4.700.000	4.700.000	-2.000.000	
Totaal algemene reserves	15.517.472	8.156.718	-456.718	

Omschrijving (bedragen x € 1,00)	Rekening 2016 (31-12-2016)	Begroting 2021 (31-12-2021)	Gevolgen Strat. Fin. Beleid	Nog vrij besteedt
Reserve Duurzaamheid	1.296.803	232.803		
Reserve Nieuwbouw sporthal Calluna	125.012	3.148.013		
Reserve Renovatie zwembad Calluna	128.068	1.468.068		

Reserve Huis van Bestuur en Cultuur	375.000	1.200.000		
Reserve GVVP	4.172.000	3.366.000		
Reserve Overig Verkeer & Vervoer	5.271.000	4.278.000		
Reserve Centrumontwikkeling	4.189.000	3.140.000		
Reserve Bouwen	240.000	192.000		
Reserve Sport	12.000	62.000		
Totaal bekleemde bestemmingsreserves	15.808.883	17.086.884		

Omschrijving (bedragen x € 1,00)	Rekening 2016 (31-12-2016)	Begroting 2021 (31-12-2021)	Gevolgen Strat. Fin. Beleid	Nog vrij besteedt
Reserve Vitaal Ermelo in Ontwikkeling	6.340.405	5.858.405	-5.858.405	
Reserve Vervangingsfonds I&A	1.277.195	565.195		
	2.688.346	1.726.000	-726.000	1.000
Reserve Grondexploitatie				
Reserve Risico's Grondexploitatie	2.500.000	2.500.000	-1.500.000	1.000
Reserve Egalisatie Meerjarenbegroting	1.706.000			
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	3.378	3.378	-3.378	
Reserve Woningbouw	374.261	363.261	-363.261	
Reserve Leeftijdsbewust personeelsbeleid	202.957	287.957		
Reserve Programmabegroting 2016-2019	1.535.000	3.675.100	-3.675.100	
Reserve Sociaal Domein	5.651.848	5.348.848	-900.000	
Totaal overige bestemmingsreserves	22.279.390	20.328.144	-13.026.144	2.000

Omschrijving (bedragen x € 1,00)	Rekening 2016 (31-12-2016)	Begroting 2021 (31-12-2021)	Gevolgen Strat. Fin. Beleid	Nog vrij besteedt
Voorziening MOP onderhoud gebouw De Leemkuul	60.883	60.883		
Voorziening MOP overig onderhoud De Leemkuul	4.612	4.612		
	50.401	16.401		
Voorziening MOP onderhoud gebouw De Dialoog				
Voorziening MOP overig onderhoud De Dialoog				
Voorziening MOP onderhoud gemeentehuis	89.923	-59.077		
Voorziening MOP onderhoud gemeentewerf	14.960	31.960		
Voorziening MOP onderhoud brandweergarage	43.788	55.788		
Voorziening MOP onderhoud dienstgebouwen begraafplaats	9.633	20.633		
Voorziening MOP onderhoud sportcentrum Calluna	182.334	27.334		
Voorziening MOP onderhoud sportzaal Balvers	99.313	15.313		
Voorziening MOP onderhoud 't Palet	78.358	29.358		
Voorziening MOP onderhoud private accommodaties	94.607	150.607		
Voorziening MOP onderhoud Het Pakhuis	21.535	36.535		

Totaal voorzieningen MOP gebouwen	750.347	390.347		
--	----------------	----------------	--	--

Omschrijving (bedragen x € 1,00)	Rekening 2016 (31-12-2016)	Begroting 2021 (31-12-2021)	Gevolgen Strat. Fin. Beleid	Nog vrij besteedt
Voorziening Pensioenverplichtingen wethouders	2.788.747	3.087.747		
Voorziening Dubieuze debiteuren Ermelo	977.527	987.527		
Voorziening Afvalstoffenheffing	400.983	518.983		
Voorziening Afkoop schoonmaken graven	344.715	314.715		
Voorziening Uitbreiding capaciteit begraafplaats	572.381	587.381		
Voorziening Toekomstig onderhoud terrein begraafplaats	492.484	452.484		
Voorziening Dubieuze debiteuren Sociale Zaken	898.000	1.168.000		
Voorziening Verliesvoorziening Grondexploitatie	1.958.600	2.032.600		
Voorziening Groot onderhoud riolering	60.033	12.033		
Voorziening Egalisatie riolering	3.664.700	5.172.700		
Voorziening Groot onderhoud wegen	2.677	2.677		
Voorziening Groot onderhoud verlichting	63.391	76.391		
Voorziening Boscompensatie	387.495	347.495		
Voorziening MOP Civiele kunstwerken	20.209	-2.792		
Voorziening MOP Kunstwerken	14.709	14.709		
Voorziening WGA-lasten	60.515	60.515		
Totaal overige voorzieningen	12.707.166	14.833.165		

Belastingen

Inleiding

Bij de behandeling van de belastingmaatregelen voor het jaar 2017 is aan het college en de raad toegezegd om bij de Kadernota 2018 uitgebreid terug te komen op een aantal verschillende belastingonderwerpen die onderhevig zijn aan landelijke en gemeentelijke ontwikkelingen. Het afgelopen jaar is een aantal belastingonderwerpen uitgebreid onderzocht en hebben tot aanpassing van het beleid geleid. Deze zijn terug te vinden in de separate beleidsnotities. De effecten van een aantal andere belastingzaken als verruiming gemeentelijk belastinggebied en afschaffing precariobelasting kunnen in deze Kadernota 2018 niet verwerkt worden vanwege het doorschuiven van voorstellen van het huidige kabinet naar het nieuwe kabinet.

De volgende onderwerpen zijn in dit hoofdstuk opgenomen:

1. Forensen- en toeristenbelasting 2017-2018
2. Lokale lastendruk bedrijven 2016
3. Arrest de Haeghehorst
4. Rente en Riolheffing
5. Indexering algemene belastingen
6. Verruiming gemeentelijk belastinggebied
7. Afschaffing precariobelasting
8. Coelrapport inzake gezinshuishoudens en bedrijven
9. Herijking begraafplaatsrechten
10. Legesverordening en Belastingmaatregelen 2018

De onderwerpen worden kort toegelicht en indien van toepassing verwezen naar het onderliggend document en/of besluit.

Notitie forensen- en toeristenbelasting 2017-2018

Er is onderzoek gedaan naar de Toeristen- en Forensenbelasting gemeente Ermelo. Dit onderzoek was al aangekondigd in de Kadernota 2017. Bij de behandeling van de Programmabegroting 2017-2020 in de commissie bestuur en middelen op 27 oktober 2016 is toegezegd dat dit wordt meegenomen in de Kadernota 2018. Inmiddels is het onderzoek afgerond en is vervaardigd de Notitie Forensen- en toeristenbelasting 2017-2018. Wij hebben op 21 maart 2017 ingestemd met deze notitie.

Voor detailinformatie verwijzen wij korthedshalve naar de bijgevoegde Notitie Forensen- en toeristenbelasting 2017-2018 ([corsa e170008198](#))

Vanuit de bovengenoemde notitie stellen wij u het volgende voor:

1. Toeristenbelasting: Het tarief per persoon per nacht wordt voor het begrotings-/belastingjaar 2018 geïndexeerd met 5%, waarbij het tarief wordt verhoogd van € 0,95 (= tarief 2017) naar € 1,00 per persoon per nacht. Dit tarief blijft ook gelden voor 2019. Eerst in 2020 kan het tarief weer worden aangepast.

2. Toeristenbelasting: Het forfaitair tarief van € 164,27 wordt met ingang van het begrotings-/belastingjaar 2018 afgeschaft.
3. Forensenbelasting: Het tarief wordt voor het begrotings-/belastingjaar 2018 geïndexeerd met 5%, waarbij het tarief wordt verhoogd van € 223,05 naar € 235,00 per object per jaar. Met ingang van 2019 kan het tarief weer worden aangepast.
4. Forensenbelasting: De indexatie 2018 van 5% is de indexatie over 2017 en 2018. Het tarief staat dus vast voor het begrotingsjaar 2018. Eerst met ingang van 2019 kan het tarief weer worden aangepast.
5. Forensenbelasting: Vanaf het begrotings-/belastingjaar 2019 wordt de grondslag voor de heffing gewijzigd van het huidige vaste bedrag per object naar een heffing op basis van de WOZ-waarde van het recreatieobject. Bij de Kadernota 2019 worden de tarieven 2019 inclusief de staffels vastgesteld.

Notitie lokale lastendruk bedrijven

Er is onderzoek gedaan naar de lastendruk bedrijven 2016. Dit onderzoek was al eerder toegezegd aan de raad en zou worden meegenomen bij de Kadernota 2018. Hiertoe zijn de conclusies en aanbevelingen uit de Notitie Lokale lastendruk 2008 herijkt.

Inmiddels is het onderzoek afgerond en is vervaardigd de Notitie lokale Lastendruk Bedrijven 2016. Wij hebben op 20 april 2017 ingestemd met deze notitie.

Voor detailinformatie verwijzen wij korthedshalve naar de volgende documenten:

1. Collegebesluit dd 20 april 2017 ([corsa e170010140](#)).
2. Notitie Lokale Lastendruk bedrijven 2016 ([corsa e170010289](#)).
3. Bijlagen 1 t/m 9 bij de notitie ([corsa e170010290](#)).
4. Bijlage 10 bij de notitie ([corsa e170010291](#)).

De belangrijkste conclusies uit de Notitie Lokale Lastendruk bedrijven 2016 zijn:

1. De tarieven OZB-niet woningen zijn in Ermelo hoger dan in de overige regiogemeenten.
2. De tarieven rioolheffing in Ermelo zijn, in elk geval de tariefschijven waarin de meeste ondernemers vallen, lager dan gemiddeld binnen de regio.
3. De tarieven van de overige heffingen zijn in Ermelo laag, of de heffingen komen niet voor.

Vanuit de bovengenoemde notitie stellen wij het volgende voor:

1. Voor de OZB-niet woningen gedurende de periode 2018-2021 de nullijn te hanteren voor wat betreft de jaarlijkse opbrengst (geen reële verhoging van het tarief), maar wel de jaarlijkse inflatiecorrectie toe te passen.
2. Na concrete invulling van de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied door de regering onderzoeken of hierin voor Ermelo mogelijkheden liggen om de opbrengst van de OZB-niet woningen te verlagen en de daarmee gepaard gaande derving van inkomsten te compenseren door bijvoorbeeld het invoeren van een nieuwe heffing.

Arrest de Haeghehorst

Arrest inzake aanslagoplegging onroerende-zaakbelastingen recreatie.

Op 16 september 2016 heeft de Hoge Raad arrest gewezen in een tegen de gemeente Ermelo aangespannen proefproces. Het arrest bepaalt dat de tot nu gebruikelijke afbakening voor de onroerende-zaakbelasting niet juist is. Bepaald moet worden of de onroerende zaak in hoofdzaak een woning dan wel een niet-woning woning is. De daarvoor bepaalde maatstaf is de 70 percentsregel.

Voor 2017 worden de recreatieterreinen op de door jurisprudentie voorgeschreven wijze aangeslagen in de onroerende-zaakbelasting. De daarvoor in aanmerking komende bedrijven worden geïnventariseerd en gewaardeerd. Op basis daarvan volgt een indeling naar de hoofdzaakregel als woning of als niet-woning en volgt de daarbij behorende aanslag. Naar verwachting zullen de werkzaamheden nog voor de zomer zijn afgerond. Het mogelijk nadelige financiële gevolg wordt voorshands geschat op € 40.000,00.

Rente en rioolheffing

Voor dit onderdeel verwijzen wij naar het hoofdstuk Strategisch Financieel Beleid, bijlage 6: Notitie rentebeleid kostendekkende tarieven (e170003907).

Indexering algemene belastingen

Op 8 maart 2016 hebben wij de notitie [Onderzoek stelposten indexatie](#) vastgesteld. Daarin is een nieuwe berekeningswijze met betrekking tot de indexatie van de algemene belastingen opgenomen. Deze notitie heeft voor de raad ter inzage gelegen bij de Kadernota 2017.

Bij de vervaardiging van deze Kadernota 2018 is de notitie Onderzoek stelposten indexatie op het onderdeel indexatie algemene belastingen (hoofdstuk 12) geactualiseerd, conform de gedane toezegging dat de indexatie

van de algemene belastingen weer uitsluitend gebaseerd zal worden op de inflatiecorrectie.

Verruiming gemeentelijk belastinggebied

Belastingplannen van het Kabinet

Geconstateerd is dat:

1. De lasten op arbeid in Nederland hoog zijn in vergelijking met andere landen; door gemeenten minder te financieren uit rijksbelastingen ontstaat ruimte om de lasten op arbeid te verlagen.
2. Gemeenten belastingen (kunnen) afwentelen op niet-stemmers. Belangrijke voorbeelden van deze praktijk zijn precariobelasting en forensenbelasting. Ook de OZB niet-woningen kan hiertoe worden gerekend. Een praktijk die vanuit democratisch oogpunt onwenselijk wordt geacht.
3. Het gemeentelijk belastinggebied in internationaal opzicht klein is: met 7,5% van de totale inkomsten duidelijk lager dan het gemiddelde, 37%, van de OESO-landen (Organisatie voor Economie, Samenwerking en Ontwikkeling) terwijl de gemeenten de verantwoordelijkheid hebben voor circa 30% van de overheidsvoorzieningen.
4. De gemeenten een veelheid aan belastingen en heffingen kennen, wat de inzichtelijkheid van de belastingdruk niet ten goede komt en democratische controle bemoeilijkt. Daarenboven is bij een aantal heffingen de verhouding tussen opbrengst en uitvoeringskosten in disbalans en roepen een aantal heffingen veel ergernis op bij burgers.
5. De OZB-macronorm niet optimaal werkt om de tarief ontwikkeling van de OZB te beheersen.
6. Gemeenten de kosten dragen van BOA's (buitengewoon opsporingsambtenaren) voor de verkeershandhaving, terwijl de opbrengsten bij het Rijk terechtkomen.

Het kabinet heeft als aanzet voor een oplossing van deze constatering in een brief van 24 juni 2016 aan de Tweede Kamer bouwstenen gegeven voor een hervorming van het lokaal belastinggebied. Verschuiving van Rijks- naar gemeentebelastingen zou op de agenda van het volgende kabinet moeten staan. De bouwstenen passen in het streven naar meer financiële flexibiliteit voor gemeenten zoals de VNG die voorstaat en liggen in lijn met de aanbevelingen die de commissie Financiële ruimte voor gemeenten (Commissie-Rinnooy Kan) vorig jaar deed in het rapport 'Bepalen betekent Betalen'. Daarbij wordt gedacht aan de herinvoering van de OZB voor de gebruikers van woningen en een Ingezetenenheffing. Doordat gemeenten dan grotere vorderingen krijgen op hun inwoners/belastingplichtigen wordt overwogen de gemeente ook preferente schuldeiser te maken.

Daar tegenover staat dat daarvoor een aantal wat kleinere heffingen moet worden opgeheven, zoals hondenbelasting, precariobelasting en forensenbelasting. Om de ongewenst geachte afwenteling op niet-stemmers te voorkomen wordt landelijk een lastenverdeling bepaald met bandbreedtes. Dit alles met respect voor de bestaande tarieven.

Afschaffing precariobelasting

Precariobelasting

De gemeente Ermelo heft met ingang van 2015 precariobelasting op kabels en leidingen. In de begroting van 2017-2020 is structureel een raming van € 1.335.000,- opgenomen. Het tarief bedraagt € 2,36 per strekkende meter. De opbrengst in 2016 bedroeg € 1.368.873 en bestond uit:

Netwerkbeheerder	Aantal metrages	Prijs	Bedrag
Tennet, elektriciteitsnetwerk	1.915	2,36 €	4.519
Liander, elektriciteitsnetwerk	363.846	2,36 €	858.677
Liander, gasnetwerk	214.270	2,36 €	505.677
Totaal		€	1.368.873

Netwerkbeheerder Liander heeft de aanslag over 2015 betaald, maar heeft ook bezwaar gemaakt. Tegen de uitspraak daarop is beroep ingesteld en namens de gemeente verweer gevoerd. Het is nu wachten op de zitting van de rechtbank Gelderland. Voor de aanslag 2016 is eveneens bezwaar ingediend. De Ermelose situatie is vergelijkbaar met de situatie van de gemeente Blaricum. Inmiddels is de gemeente Blaricum door de Hoge Raad in het gelijk gesteld. Overigens is een deel van het aanslagbedrag (€ 881.000) opgenomen in de risicoparagraaf bij de Jaarstukken 2016.

Wetsvoorstel afschaffing precariobelasting

Op 21 februari 2017 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel aangenomen om precariobelasting op leidingen en kabels af te schaffen. Aanvankelijk werd uitgegaan van een overgangstermijn van 10 jaar voor de gemeenten om de effecten van de inkomstenderving op te vangen. Deze termijn werd door de Kamer te lang bevonden en is gewijzigd in 5 jaar. Dit betekent dat gemeenten tot uiterlijk 1 januari 2022 precariobelasting op kabels en leidingen mogen heffen. Het wetsvoorstel is inmiddels definitief.

Financiële gevolgen

Het stijgingspercentage van de precariobelasting is bij de Kadernota 2017 op 0 gesteld vanwege onduidelijkheden in de afbouwregeling en of er een compensatieregeling zal gaan plaatsvinden. Gelet daarop wordt voorgesteld om in de Kadernota 2019 te komen met voorstellen hoe de effecten van deze inkomstenderving kunnen worden opgevangen in de Programmabegroting 2019-2022.

Coelorrappport inzake gezinshuishoudens en bedrijven

[Atlas van de Lokale Lasten 2017](#) (bron Coelo: Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden, is een onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen).

De gemeente Ermelo behoort op basis van de netto woonlasten eigenaren nog steeds tot de 100 goedkoopste gemeenten van Nederland. Ermelo staat op de 61e plaats in 2017. Deze rangorde wordt echter vanaf 2017 niet meer in het Coelorrappport weergegeven, omdat hieraan te veel interpretatieverschillen kleven.

De presentatie zal vanaf 2017 in bruto-woonlasten worden weergegeven. Daarnaast worden de gegevens van de huurder met ingang van 2017 ook gepresenteerd. Door de wijziging in de systematiek vindt een grote verschuiving plaats in de rangorde en is een vergelijk met voorgaande jaren niet meer mogelijk. De gemeente Ermelo staat in 2017 op de 89e plek voor wat betreft woonlasten eigenaren meerpersoonshuishoudens en voor de woonlasten huurders staat Ermelo op een 209e plek.

Herijking begraafplaatsrechten

In de raadsvergadering van 6 november 2014 heeft de raad de "Analyse begraafplaatsexploitatie Begraafplaats Varenlaan Ermelo" vastgesteld. Daarbij heeft de raad besloten dat de tarieven voor de begraafplaats 100% kostendekkend moeten zijn. In de notitie Begraafplaatsexploitatie is verwoord dat de kostendekkende tarieven zijn bepaald voor de periode 2014-2018. Dit betreft dan een wijziging van de tarieven als gevolg van gewijzigde aantallen lijkbezorgingen en asbestemmingen.

Met dit uitgangspunt zijn in 2016 de tarieven voor 2017 berekend. Als gevolg van de gewijzigde wetgeving (nieuwe BBV-voorschriften) moeten er met ingang van 2017 meer kosten worden toegerekend aan de begraafplaats.

Daardoor zouden de tarieven 2017 sterk stijgen om 100% kostendekkend te zijn. Deze stijging was echter zo groot, dat de raad op 15 december 2016 heeft besloten om de volledige kostendeckking voor 2017 niet toe te passen, maar in twee stappen, namelijk 2017 en 2018, weer naar 100% kostendeckking toe te gaan.

Voor de Begroting 2018 betekent dit dat de tarieven Begraafrechten 2018 weer volledig 100% kostendekkend zijn, waarbij nog geen rekening wordt gehouden met eventueel afwijkende aantallen lijkbezorgingen en asbestemmingen. Dit zal aan de raad worden voorgelegd in de Belastingmaatregelen 2018. De verwachting is dat de Belastingmaatregelen 2018 in november 2017 aan de raad ter vaststelling zullen worden voorgelegd.

In 2018 zal de notitie Begraafplaatsexploitatie worden geactualiseerd. Dit ter voorbereiding op de actualisatie van de Begraafrechten 2019.

Legesverordening en Belastingmaatregelen 2018

Legesverordening

Op 10 november 2016 heeft de raad de Legesverordening 2017 vastgesteld. Daarbij is tevens besloten om:

1. De systematiek voor de kostenonderbouwing en de kostendekkendheid van de legesverordening met ingang van het begrotingsjaar 2017 te wijzigen en vanaf 2017 het model kostenonderbouwing van de VNG te volgen.
2. De individuele artikelen in de legesverordening in te delen in de mate van kostendekkendheid met de categorieën (1) Leges 100% kostendekkend (2) leges met een wettelijk maximum (30 leges vanuit maatschappelijk oogpunt niet kostendekkend met een aangepast kostendeckingspercentage (4) leges meer dan 100% kostendekkend ter compensatie van niet kostendekkende leges.
3. Vanaf 2017 de legesverordening conform de andere verordeningen met tarieven één keer in de 4 jaar te herzien door middel van "groot onderhoud" en jaarlijks via "klein onderhoud": de noodzakelijke wijzigingen te verwerken.
4. De tarieven worden met ingang van 2018 jaarlijks geïndexeerd conform de indexering van de andere kostendekkende tarieven.

Uitgangspunt is / blijft: 100% kostendekkende tarieven, tenzij anders besloten is. Bijvoorbeeld door een raadsbesluit of door wettelijk bepaalde tarieven.

De Legesverordening 2018 wordt in het tweede halfjaar 2017 opgesteld. Daarbij wordt bovenstaande als

uitgangspunt gehanteerd.
Streven is dat de raad de legesverordening 2018 in november 2017 vaststelt.

Belastingmaatregelen

Jaarlijks stelt de raad de belastingmaatregelen voor het komende jaar vast. Basis hiervoor zijn de kadernota en vervolgens de programmabegroting. Specifieke voorstellen ten aanzien van de onderscheiden belastingmaatregelen treft u aan in deze Kadernota m.b.t. forensen- en toeristenbelasting en de OZB-niet-woningen (voortvloeiend uit de notitie Lokale Lastendruk Bedrijven 2016). In de notitie Strategisch Financieel Beleid, eveneens onderdeel uitmakend van deze Kadernota 2018 treft u een generiek voorstel aan voor een reële belastingverhoging (dus exclusief inflatiecorrectie) in relatie tot het voorzieningenniveau. Dit laatste voorstel zal bij aanneming door uw raad worden uitgewerkt in de in november of december 2017 door de raad vast te stellen tarieven voor de onderscheiden belastingen. Concreet betekent dit dat de voorgestelde reële verhoging van de algemene belastingen uit het Strategisch Financieel Beleid herverdeeld zal worden over de diverse algemene belastingen. Daarbij zullen de OZB-niet-woningen, de toeristenbelasting en de forensenbelasting worden ontzien.

4. Financieel-technische uitgangspunten Programmabegroting 2018-2021

Inleiding

Met het jaarlijks vaststellen van de kadernota worden de voorbereidende werkzaamheden voor de nieuw op te stellen programmabegroting opgestart. De kadernota geeft dan de uitgangspunten weer waar binnen de nieuwe programmabegroting in de maanden daarna wordt opgesteld. De raad stelt bij de vaststelling van de kadernota de kaders voor de nieuwe programmabegroting vast. De kaderstelling bestaat allereerst uit een inventarisatie van de uitvoeringsplannen voor 2018 bij de programma's en speerpunten. Ten tweede bestaat de kaderstelling uit een eerste indicatie van het financiële perspectief voor de jaren 2018 en verder. Ten derde is het voor het opstellen van de Programmabegroting 2018-2021 noodzakelijk om vooraf een aantal percentages en aannames vast te stellen. Dit zijn de financieel-technische uitgangspunten. Deze zijn verwoord in dit hoofdstuk van deze Kadernota 2018.

Basis voor deze financieel-technische uitgangspunten is de Notitie Onderzoek stelposten indexatie. Deze notitie is door ons op 8 maart 2016 vastgesteld. Hij heeft voor de raad ter inzage gelegen bij de Kadernota 2017. Deze notitie is met betrekking tot het onderdeel indexatie algemene belastingen aangepast. Deze indexatie is weer gekoppeld aan de inflatiecorrectie.

De financieel-technische uitgangspunten bestaan uit de volgende onderdelen:

- Loonontwikkelingen;
- Prijsontwikkelingen;
- Ontwikkelingen indexatie subsidies;
- Ontwikkelingen indexatie Gemeenschappelijke regelingen;
- Volumeontwikkelingen;
- Lastendrukontwikkelingen;
- Rente-ontwikkelingen;
- Ontwikkelingen Grondbeleid;
- Actualiteitswaarde Beleidsnota's Financiële Verordening.

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt aan elke ontwikkeling kort aandacht besteed. Vervolgens worden zij, na vaststelling van deze Kadernota 2018, verwerkt in de Programmabegroting 2018-2021.

Budgettaire gevolgen van de Financieel-technische uitgangspunten

Bedragen (x € 1.000,00)	Meerjarenbegroting 2018-2021			
	2018	2019	2020	2021
Stelpost Loonmutaties 2018: CAO, premies, sociale lasten	202 N	202 N	202 N	202 N

Stelpost Loonmutaties: Fuwa, promoties, periodieken	20	N	40	N	60	N	80	N
Stelpost Prijsmutaties 2018	127	N	127	N	127	N	127	N
Stelpost Indexering subsidies 2018	56	N	56	N	56	N	56	N
Stelpost Indexering GR's			165	N	165	N	165	N
Stelpost Volumeontwikkelingen 2018	75	N	75	N	75	N	75	N
Dekking uit:								
Stelpost Nominale ontwikkelingen algemene uitkering 2018	-206	V	-206	V	-206	V	-206	V
Dekking uit:								
Stelpost Fuwa, promoties, periodieken	-20	V	-40	V	-60	V	-80	V
Dekking uit:								
Compensatie indexering belastingopbrengsten 2018:								
OZB woningen	-58	V	-58	V	-58	V	-58	V
OZB niet woningen	-53	V	-53	V	-53	V	-53	V
Hondenbelasting	-3	V	-3	V	-3	V	-3	V
Toeristenbelasting	-16	V	-16	V	-16	V	-16	V
Forensenbelasting	-36	V	-36	V	-36	V	-36	V
Precariobelasting								
Rioolheffing								
Totaal uitkomst financieel-technische uitgangspunten								
	88	N	253	N	253	N	253	N

Loonontwikkelingen

Algemene toelichting

In de begroting van Ermelo worden de salariskosten geraamd in constante prijzen. Dit betekent dat er in de salarisramingen geen rekening wordt gehouden met nieuwe CAO-ontwikkelingen, wijzigingen van sociale lasten / pensioenpremies en functiewaardering / promoties / periodieken. Hiervoor moet echter wel budget in de begroting beschikbaar zijn. Ze zijn voor een individuele gemeente ook nauwelijks te beïnvloeden. De gevolgen van deze CAO-ontwikkelingen e.d. worden voor zo ver deze het eerste begrotingsjaar betreffen geraamd op de stelpost Loonmutaties. Voor de latere jaren zitten de gelden in de stelpost Nominale ontwikkelingen algemene uitkering, als zijnde de beschikbare compensatie uit het Gemeentefonds. De salarisramingen worden gebaseerd op het salarisspeil en het functieboek per 31 december van het voorafgaande begrotingsjaar.

Berekeningsmethodiek

In de Notitie Onderzoek stelposten indexatie is de berekeningswijze van de stelpost Loonmutaties opgenomen. Deze voorziet in een zo groot mogelijke afstemming tussen de EHZ-gemeenten en Meerinzicht. Dit betekent dat deze stelpost (onderdeel CAO, sociale lasten, premies) voor Ermelo wordt berekend aan de hand van het CPB-indexcijfer inzake de stijging van loonvoet overheid en loonvoet marktsector. Niettemin blijft er enige ruimte om een eigen afweging te maken als bijvoorbeeld nieuwe CAO-ontwikkelingen hiertoe aanleiding geven. Zodra de werkelijke CAO bekend is en er duidelijkheid is over de sociale lasten en premies, zullen de salarisramingen bijgesteld worden en zal blijken of de stelpost Loonmutaties voldoende gevuld was. Daarnaast wordt voor het onderdeel functiewaardering, promoties en periodieken standaard een structureel en cumulatief bedrag geraamd.

Begroting 2018

Op basis van de meest recente kerngegevens tabel van het CPB (december 2016) is de loonvoet sector overheid 2,2% en de loonvoet marktsector 2,6%. Voorgesteld wordt uit te gaan voor Ermelo van een percentage van 2,2 voor het begrotingsjaar 2018. Dit betekent dat de stelpost Loonmutaties 2018 bestaat uit 2,2% over de loonsom van € 9.161.240,00 = € 202.000,00 (afgerond) aangevuld met een structureel en cumulatief beperkt bedrag € 20.000,00 voor functiewaardering, promoties en periodieken.

Prijsontwikkelingen

Algemene toelichting

De kosten voor goederen en diensten in de begroting van Ermelo worden in constante prijzen geraamd. De budgetten, die aan prijsontwikkelingen onderhevig zijn, worden bij het opstellen van de begroting ook niet automatisch bijgesteld. Eerst wanneer blijkt, bijvoorbeeld bij het afsluiten of verlengen van contracten, dat bijstelling als gevolg van prijsstijgingen onontkoombaar is, wordt het desbetreffende budget bijgesteld. Dit kunnen dan prijsstijgingen zijn over meerdere jaren. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat een begrotingspost 5 jaar niet geïndexeerd wordt en dan vervolgens in 1 keer alsnog geïndexeerd wordt voor de komende jaren. De dekking komt dan uit de stelpost Prijsmutaties. Deze werkwijze heeft een remmende werking op automatische budget uitzettingen. Dit betekent wel dat er in de begroting een stelpost moet worden opgenomen voor mogelijke prijsontwikkelingen. In Ermelo wordt daartoe in het eerste begrotingsjaar een structurele stelpost Prijsmutaties geraamd. Deze stelpost wordt berekend over een gedeelte van de omzet. Immers niet elk budget is even prijsgevoelig en niet elk budget valt onder de noemer prijsontwikkelingen (bijvoorbeeld subsidies en salarissen).

Berekeningsmethodiek

In de Notitie Onderzoek stelposten indexatie is opgenomen dat m.b.t. de berekening van het inflatiepercentage een zo groot mogelijke afstemming plaatsvindt tussen de EHZ-gemeenten en Meerinzicht. Het percentage wordt gebaseerd op publicaties van het CPB. Er vindt geen nacalculatie plaats. De stelpost Prijsmutaties van Ermelo wordt berekend over uitsluitend die begrotingsposten die onderhevig zijn aan indexatie met betrekking tot prijzen. Uit een analyse van de begroting blijkt dat dit de economische categorie '43.' Goederen en diensten betreft, minus de onderdelen personele vergoedingen, product 650 Decentralisatie Wmo 2015, lasten waar kostendekkende opbrengsten tegenover staan, grondexploitatie kosten en de kosten voor Centrumontwikkeling.

Begroting 2018

Op 9 maart 2017 meldde het CBS: "De inflatie volgens de consumentenprijsindex (CPI) steeg in februari 2017 naar 1,8 procent. De inflatie neemt toe voor de vijfde maand op rij. De inflatie in de eurozone stijgt harder dan in Nederland. De inflatie in de eurozone steeg naar 2,0 procent. De inflatie in Nederland is vanaf mei 2016 lager dan in de eurozone." Gezien de toenemende inflatie wordt voor de Begroting 2018 gemeente Ermelo voorgesteld uit te gaan van een inflatiepercentage van 1,8, te berekenen over een gecorrigeerde omzet ter grootte van € 7.031.260,00. Dit betekent dat een structurele stelpost Prijsmutaties 2018 ter grootte van € 127.000,00 (afgerond) wordt geraamd voor 2018. Mocht bij de vervaardiging van de Programmabegroting 2018-2021 het inflatiecijfer sterk afwijken van de thans gehanteerde 1,8% dan kan dit nog aangepast worden. Voor het inzetten van de stelpost Prijsmutaties 2018 geldt dat er terughoudendheid betracht zal worden.

Ontwikkelingen indexering subsidies

Algemene toelichting

Jaarlijks worden de verstrekte subsidies geïndexeerd voor loon- en prijsontwikkelingen van de gesubsidieerde instellingen. Ter afdekking van deze indexering wordt in het eerste begrotingsjaar een structurele stelpost Indexering subsidies geraamd. Net als bij de prijsontwikkelingen worden in de begroting de desbetreffende budgetten niet jaarlijks automatisch aangepast aan eventuele loon- en prijsontwikkelingen. Eerst bij de vervaardiging van de programmabegroting worden de budgetten voor de subsidies bijgesteld en komt de dekking ten laste van de stelpost Indexering subsidies.

Berekeningsmethodiek

Op basis van de Notitie Onderzoek stelposten indexatie wordt voor de berekening van de stelpost Indexering subsidies gehanteerd het BBP-indexcijfer, zoals dit gepubliceerd wordt door het Rijk in de meest recente meicirculaire Gemeentefonds. Vervolgens wordt onderscheid gemaakt tussen subsidies t/m € 10.000,00 en > € 10.000,00. De begrotingsposten subsidies tot en met € 10.000,00 worden niet geïndexeerd. Er vindt geen nacalculatie plaats.

Begroting 2018

Het BBP-indexcijfer uit de meicirculaire 2016 bedraagt 1,4%. Het bedrag waarover dit percentage wordt berekend bedraagt € 4.031.000,00. Dit betekent dat de stelpost Indexering subsidies 2018 € 56.000,00 (afgerond) zal bedragen.

Ontwikkelingen indexatie Gemeenschappelijke regelingen

Algemene toelichting

Steeds meer taken worden uitgevoerd door gemeenschappelijke regelingen (GR's). Dit betekent dat er een verschuiving van de bijbehorende lasten plaatsvindt van taken in de eigen gemeentelijke begroting naar de begroting van de desbetreffende gemeenschappelijke regelingen. De lasten van gemeenschappelijke regelingen worden wettelijk gezien als verplichte uitgaven en moeten in de gemeentelijke begroting als bijdrage aan de GR geraamd worden. In de begroting van de GR's wordt een jaarlijkse indexatie van loon- en prijsontwikkelingen opgenomen. Dit leidt jaarlijks tot een hogere bijdrage van de gemeenten en dus tot een nadeel in de gemeentelijke begroting. Derhalve is het noodzakelijk om hiervoor een stelpost Indexatie gemeenschappelijke regelingen in de begroting op te nemen.

Berekeningsmethodiek

Uit de Notitie Onderzoek stelposten indexatie blijkt dat er een analyse is uitgevoerd van de begrotingen van de GR's. Hieruit blijkt dat de verhouding loonkosten / materiële kosten is 63% / 37% is. Vervolgens is bepaald dat het indexeringspercentage voor GR's als volgt wordt berekend: $(63\% \times \text{het percentage loonmutaties}) + (37\% \times \text{het percentage prijsmutaties}) = \text{percentage indexering GR's}$ (afgerond op 0,1%).

Aangezien de indexatie voor het eerste begrotingsjaar reeds verwerkt is in de geraamde bijdrage aan de GR's, wordt de stelpost Indexatie GR's structureel geraamd voor het 2e begrotingsjaar. De verhouding van loonkosten / materiële kosten wordt steeds voor een periode van 4 jaar vastgesteld. Over 4 jaar (2021) wordt de analyse van de begrotingen van de GR's opnieuw uitgevoerd. De herziene verhouding wordt dan bij de eerstvolgende kadernota opnieuw vastgesteld.

Jaarlijks wordt bij de kadernota het gewogen indexcijfer berekend, op grond waarvan de stelpost Indexatie GR's berekend wordt. De grondslag voor de berekening van de stelpost betreft de jaarlijkse bijdrage van de gemeente Ermelo aan de uitvoeringskosten van de GR's.

Begroting 2018

Het percentage voor de Begroting 2018-2021 bedraagt dan: $(63\% \times 2,2\% = 1,39\%) + (37\% \times 1,8\% = 0,67\%) = 2,05\%$, afgerond 2%. Het bedrag waarover dit percentage wordt berekend bedraagt € 8.269.000,00. Dit betekent dat de stelpost indexering GR's € 165.000,00 bedraagt.

Volumeontwikkelingen

Algemene toelichting

Onder volumeontwikkelingen wordt verstaan autonome groei / krimp van aantallen, zoals toename van het aantal m2 weg, groen, ouderen en gebruikers leerlingenvervoer. Dit zijn met betrekking tot de budgettaire gevolgen in de programmabegroting nauwelijks te beïnvloeden ontwikkelingen. Deze moeten met voorrang budgettair vertaald worden, tenzij besloten wordt dat het wenselijk is het kwaliteitsniveau (de budgetnorm per eenheid) aan te passen. De raming van volumeontwikkelingen valt onder de noemer bestaand beleid. Net als bij de prijsontwikkelingen worden de volumeontwikkelingen niet direct op de desbetreffende budgetten geraamd, maar wordt in het eerste jaar een structurele stelpost Volumeontwikkelingen opgenomen. Dit betekent dat wij voor de Begroting 2018 een percentage moeten bepalen en dat dit afgezet moet worden tegen de gecorrigeerde omzet. Gesproken wordt over de gecorrigeerde omzet en niet de gehele jaaromzet van Ermelo. Immers niet alle budgetten zijn onderhevig aan volumeontwikkelingen (bijvoorbeeld reserveringen) en een aantal budgetten valt al onder de stelpost Loonmutaties en de stelpost Indexering subsidies. Door de stelpost Volumeontwikkelingen niet over de gehele omzet te nemen, wordt een dubbeltelling voorkomen.

Berekeningsmethodiek

Op basis van de Notitie Onderzoek stelposten indexatie wordt voor de berekening van de stelpost Volumeontwikkelingen een standaard percentage gehanteerd van 0,5. Dit percentage wordt omgeslagen over een deel van de exploitatiekosten. Deze gecorrigeerde omzet bestaat uit de omzet kosten derden (prijsmutaties en de omzet gemeenschappelijke regelingen).

Begroting 2018

Voor de raming van de stelpost Volumeontwikkelingen 2018 wordt het standaardpercentage van 0,5 gehanteerd over een gecorrigeerde omzet ter grootte van € 15 mln. Dit betekent dat de stelpost Volumeontwikkelingen 2018 € 75.000,00 zal bedragen. Uitsluitend daar waar de volumeontwikkelingen onontkoombaar zijn, worden de desbetreffende budgetten aangepast.

Lastendrukontwikkelingen

Algemene toelichting

Algemeen beleid van Ermelo is om terughoudend om te gaan met belastingstijgingen. Uit het jaarlijkse Coelorapport (Atlas van de lokale lasten), uitgebracht door de Rijksuniversiteit Groningen, blijkt dat Ermelo tot de goedkoopste gemeenten van Nederland behoort waar het de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens betreft. Ermelo staat in 2017 op de 89 plaats (gerelateerd aan de bruto-woonlasten; was plaats 61 gerelateerd aan netto-woonlasten, doch de rangorde publiceert Coelo niet meer; nummer 1 is de goedkoopste gemeente). Jaarlijks wordt in de kadernota het (stijgings-)percentage voor het eerstvolgende begrotingsjaar bepaald. Daarbij wordt rekening gehouden met achterliggende beleidsnota's en specifiek genomen besluiten. Bovenstaande betekent dat thans voor de Begroting 2018 de percentages bepaald moeten worden. De stijging van de algemene belastingen is bestemd als dekkingsmiddel van alle loon-, prijs-, subsidie- en verbonden partijen-ontwikkelingen binnen de gemeentelijke begroting en het lokale voorzieningenniveau

Berekeningsmethodiek

In de geactualiseerde Notitie Onderzoek stelposten indexatie is de berekeningsmethodiek van de inflatoire stijging van de (algemene) belastingen bepaald. Deze inflatiecorrectie wordt gelijk gesteld aan de inflatiecorrectie zoals gehanteerd voor de prijsmutaties aan de uitgavenkant van de begroting.

Begroting 2018

Voor het begrotingsjaar 2018 worden de volgende percentages aangehouden (los van het voorstel t.a.v. een reële belastingverhoging):

- Indexering 2018.
Op basis van de inflatiecorrectie voor de prijsmutaties bedraagt het stijgingspercentage voor 2018 1,8.
- Onroerende Zaak Belasting.
De OZB wordt in 2018 verhoogd met een inflatiecorrectie van 1,8%.
Thans geldt in Ermelo de algemene beleidsregel dat bij de jaarlijkse vaststelling van de WOZ-waarde het uitgangspunt is dat de OZB-opbrengst in totaliteit geen wijziging ondergaat als gevolg van waarde fluctuaties, niet zijnde areaal-uitbreiding. In 2018 wordt deze beleidsregel ook gehanteerd.
- Hondenbelasting.
De hondenbelasting wordt in 2018 verhoogd met een inflatiecorrectie van 1,8%.
- Afvalstoffenheffing.
De kosten van afvalinzameling zijn in 2018 volledig kostendekkend, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de btw en met de stand van de voorziening Afvalstoffen.
- Rioolheffing.
De rioolheffing 2018 wordt gebaseerd op het ZAP. De rioolheffing is volledig kostendekkend, waarbij tevens tevens rekening wordt gehouden met de btw, de stand van de voorziening Egalisatie riolering en de indexatie ter grootte van 1,8%.
- Toeristenbelasting.

In 2012 is de toeristenbelasting voor het laatst met 18% verhoogd. Deze verhoging gold voor vier jaar en was inclusief de jaarlijkse inflatiecorrectie. Ook in 2016 en 2017 is volledig afgezien van verhoging van deze belasting in afwachting van een onderzoek naar de toeristen- en forensenbelasting. Inmiddels is het onderzoek afgerond en is de notitie Forensen- en toeristenbelasting 2017-2018 uitgebracht. Deze notitie is onderdeel van deze Kadernota. Op basis van deze notitie wordt het tarief 2018 per persoon per nacht voor de toeristenbelasting geïndexeerd met 5%, waarbij het tarief wordt verhoogd van € 0,95 per persoon per nacht (is tarief 2017) naar € 1,00 per persoon per nacht (vanaf 2018). Dit tarief staat dan vast voor de jaren 2018 en 2019 en is feitelijk de inflatiecorrectie over 2017, 2018 en 2019. Daarnaast wordt voorgesteld het forfaitair tarief voor de toeristenbelasting van € 164,27 met ingang van het begrotingsjaar / belastingjaar 2018 af te schaffen.

- Forensenbelasting.

In 2012 is de forensenbelasting voor het laatst met 50% verhoogd. Deze verhoging gold voor vijf jaar, inclusief de jaarlijkse inflatiecorrectie. Ook in 2017 is volledig afgezien van een verhoging, in afwachting van een nader onderzoek. Inmiddels is het onderzoek afgerond en is de notitie Forensen- en toeristenbelasting 2017-2018 uitgebracht. Deze notitie is onderdeel van deze Kadernota. Op basis van deze notitie wordt het tarief voor de forensenbelasting voor het begrotingsjaar / belastingjaar 2018 geïndexeerd met 5%, waarbij het tarief 2018 wordt verhoogd van € 223,05 naar € 235,00 per object per jaar. Dit tarief staat dan vast voor het jaar 2018. Vanaf het begrotingsjaar 2019 wordt de grondslag voor de heffing van de forensenbelasting gewijzigd van het huidige vaste bedrag per object naar een heffing op basis van de WOZ-waarde van het recreatieobject. Bij de Kadernota 2019 worden de tarieven voor 2019 inclusief de staffels vastgesteld.

- Precariobelasting op kabels en leidingen.

Op grond van de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (de heer dr. R.H.A. Plasterk) van 10 februari 2016 wordt het stijgingspercentage 2018 op 0 gezet.

- Overige legestarieven.

De algemene lijn is volledige kostendekking, tenzij nadrukkelijk anders is besloten.

- In de Notitie Strategisch Financieel Beleid, die onderdeel is van deze Kadernota, is een voorstel opgenomen voor een reële belastingverhoging ter dekking van het voorzieningsniveau. Hiervoor verwijzen wij u naar het betreffende hoofdstuk in deze kadernota over het Strategisch Financieel Beleid.

Rente-ontwikkelingen

Nota Rentebeleid 2012

Leidend voor de renteontwikkelingen 2018 is de nota Rentebeleid 2012, welke op 15 december 2011 door de raad is vastgesteld. Op basis van deze rentenota moet een drietal rentepercentages in de jaarlijkse kadernota bepaald worden. Tevens is aangegeven hoe deze rentepercentages bepaald moeten worden. Dit betreft:

1. Rentevisie lange termijn bij het aantrekken van gelden.

- Het meest actuele rentepercentage van de benchmark BNG, uitgaande van het gemiddelde van de laatste tien jaren bij percentages gebaseerd op 10-jarige leningen. De rentevisie op basis van de verwachtingen van enkele grote banken voor het komende jaar, zoals gepubliceerd door Thésor.
- De rentepercentages bij het aangaan van een vaste geldlening bij de BNG.
- Een eigen inschatting van de renteontwikkeling voor de komende jaren.

2. Rentevisie korte termijn rente bij het aantrekken van gelden.

- Het meest actuele rentepercentage van de benchmark BNG, uitgaande van het 3 maand Euribor percentage.
- De rentevisie op basis van de verwachtingen van enkele grote banken voor het komende jaar, zoals gepubliceerd door Thésor, uitgaande van Euribor 3 maand, prognose over 12 maanden.
- Een eigen inschatting van de renteontwikkeling voor de komende jaren.

3. Rentevisie bij het uitzetten van gelden.

- De rentevisie van een aantal grote banken, waaronder de BNG
- De rentevergoeding op lopende spaarrekeningen.
- De depositorente voor de lange termijn met verschillende looptijden, zoals 5, 7 en 10 jaar. De depositorente voor de korte termijn (korter dan 1 jaar).
- De rentepercentages zoals het Rijk hanteert bij schatkistbankieren (korte en lange termijn).
- Een eigen inschatting van de renteontwikkeling voor de komende jaren.

Besluit begroting en verantwoording (BBV) 2017

Rentetoerekening aan taakvelden (producten)

Op het punt van de verantwoording van rente in de begroting en jaarstukken is het BBV gewijzigd door de behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente te harmoniseren. In het BBV 2017 is de verplichting opgenomen, dat de rentekosten toegerekend moeten worden aan de taakvelden op basis van een rente-omslag.

Het renteomslagpercentage wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa, die gefinancierd zijn op basis van totaal financiering. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde renteomslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond.

Als bij de jaarstukken de werkelijke door te belasten rentelasten meer dan 25% afwijken van de op basis van de voor gecalculerde renteomslag toegerekende rentelasten moet er verplicht een correctie van de toegerekende rente plaatsvinden.

Werkwijze bij kostendeekkende tarieven

Tot op heden wordt er enkel rente toegerekend aan die producten waar een tarief tegenover staat, zoals riolering, afvalstoffen, markt en begraafplaats tegen historische rentepercentages.

In overstemming met het BBV 2017 wordt vanaf 2018 ook aan deze producten rente toegerekend op basis van het bij de begroting vastgestelde rente-omslag percentage.

Voor de berekening van kostendeekkende tarieven op de producten riolering, afvalstoffen en begraafplaats wordt eveneens vanaf 2018 uitgegaan van de extra comptabele rentetoerekening op basis van huidige historische rentepercentages voor de lopende objecten en voor nieuwe objecten het op het moment van investeren geldende rentepercentage voor de rentevisie voor de lange termijn.

Tevens wordt in de Paragraaf lokale heffingen het hoofdstuk 'Kostendeektheid tarieven' aangepast door de toevoeging van de volgende tekst:

'De kostendeektheid van de tarieven wordt berekend door het totaal van de netto-kosten per taakveld (exclusief omslagrente) en de toegerekende overhead, inclusief omslagrente en de toegerekende rente op basis van de visie rentetoerekening af te zetten tegen de opbrengst van de heffingen per taakveld".

Percentages begroting 2018

De rentepercentages op zowel korte als lange termijn zijn momenteel (historisch gezien) zeer laag. De rente wordt onder aansturing van de Europese Centrale Bank laag gehouden, vanuit de filosofie dat hiermee de economie gestimuleerd wordt. Mede in relatie tot inflatie en deflatie. De algemene verwachting is dat als de economie verder gaat aantrekken ook de rentepercentages op de langere termijn zullen gaan stijgen. Voor 2018 verwachten wij dat de rentepercentages nog laag zullen blijven. Ermelo heeft momenteel een leningenportefeuille met aangetrokken geldleningen, waarvoor de rentepercentages vast staan en waarvoor vervroegde aflossing niet in beeld is. Het gemiddelde van de rentepercentages op deze leningenportefeuille ligt net boven de 4%.

Na verzameling van alle hierboven genoemde rentepercentages en een eigen inschatting van de renteontwikkelingen en de gemiddelde rente hoogte van de lopende leningenportefeuille zijn wij tot de conclusie gekomen dat de rentepercentages voor de programmabegroting 2018-2021 kunnen gelden.

Dit leidt tot de volgende rentepercentages:

1. Rentevisie lange termijn rente bij het aantrekken van gelden:
Een rentepercentage van 1,5%, te hanteren in 2018.
2. Rentevisie korte termijn rente bij aantrekken van gelden:
Het rentepercentage voor het aantrekken van geld met een looptijd korter dan 1 jaar wordt voor 2018 vastgesteld op 0%.
3. Rentevisie bij het uitzetten van gelden:
Voor lopende beleggingscontracten wordt in 2018 het per contract geldende rentepercentage gehanteerd. Voor beleggingen door middel van schatkistbankieren wordt een rentepercentage van 0 in 2018 gehanteerd. Voor overige beleggingen wordt in 2018 een rentepercentage van 0 gehanteerd. Voor het uitlenen van gelden wordt een marktconform tarief gehanteerd.
4. Rente-omslag percentage:
Bij het opstellen van de Programmabegroting 2018-2021 wordt op basis van de begrote toe te rekenen rente en de boekwaarde van de vaste activa per 1 januari 2018 het renteomslagpercentage berekend.

Ontwikkelingen Grondbeleid

Leidend is de nota Grondbeleid, die welke op 7 oktober 2010 door de raad is vastgesteld. In deze nota is aangegeven dat in de jaarlijkse kadernota met betrekking tot een vijftal punten voorstellen moeten worden gedaan. Dit betreft de punten:

- Bepalen van het rentepercentage voor de grondexploitatie.
- Bepalen van de disconteringsvoet.
- Bepalen van het percentage voor kostenstijging.
- Bepalen van een percentage voor opbrengststijgingen.
- Bepalen van het rektarief voor ambtelijke (plan)kosten in de exploitatieopzetten.

De in december 2011 vastgestelde nota Rentebepaling 2012 gaat ook in op de bepaling van de bovengenoemde percentages.

In deze Kadernota 2018 moeten derhalve de bovengenoemde percentages en tarieven voor 2018 worden bepaald.

1. Bepalen van het rentepercentage voor de grondexploitatie.

Op basis van de 'Notitie Grondexploitaties 2016' moet de toegestane toe te rekenen rente aan bouwgrond in exploitatie (BIE) worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Het is niet toegestaan om rente over het eigen vermogen toe te rekenen aan BIE.

Het over het vreemd vermogen te hanteren rentepercentage moet als volgt worden bepaald:

het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering.

Het gemiddelde rentepercentage op de langlopende leningen bedraagt 4,24375%. De verhouding vreemd vermogen (VV) / totaal vermogen (TV) bedraagt op basis van de jaarrekening 2016 0,32. De rente die derhalve aan de grondexploitatie wordt doorberekend is afgerond 1,4%.

2. Bepalen van de disconteringsvoet.

Op basis van de 'Notitie Grondexploitaties 2016' wordt de disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone.

Op het moment van het verschijnen van deze notitie bedraagt dit streefpercentage maximaal 2%. De disconteringsvoet die gemeenten vanaf 2016 moeten hanteren in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties bedraagt derhalve 2%. Wanneer het toekomstperspectief van de ECB wordt bijgesteld, dan zal dit aanleiding vormen voor de Commissie BBV om deze stellige uitspraak opnieuw te bezien.

3. Bepalen van het percentage voor kostenstijgingen.

Dit percentage is van belang bij de dynamische eindwaarde berekeningen in de exploitatieopzetten Grondexploitatie.

De nota Grondbeleid geeft niet aan hoe dit percentage berekend moet worden. Omdat het hierbij met name gaat om kosten van bouw- en woonrijpmaken en plankosten baseren wij dit percentage op de prognose uit de notitie 'Outlook grondexploitaties 2017' van Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling. Voor 2018 en verder wordt het percentage bepaald op 2%.

4. Bepalen van een percentage voor opbrengststijging.

Ook dit percentage is benodigd voor de dynamische eindwaarde berekeningen in de exploitatieopzetten Grondexploitatie. Dit percentage wordt met name gebruikt om de geraamde grondopbrengsten te indexeren. Wij moeten dit percentage naar eigen inzicht bepalen. Er worden twee percentages vastgesteld, te weten voor woningbouw en voor bedrijven.

Woningbouw.

Voor 2018 en verder wordt op basis van de notitie 'Outlook grondexploitaties 2017' het percentage vastgesteld op 2%.

Bedrijfsterrein.

Voor 2018 en verder wordt op basis van de notitie 'Outlook grondexploitaties 2017' het percentage vastgesteld op 2%.

5. Bepalen van het rekkentarieef voor ambtelijke (plan)kosten in de exploitatieopzetten.

Voor de bepaling van de planontwikkelingskosten wordt in eerste instantie gerekend door een percentage over de kosten bouw- en woonrijpmaken te nemen. Deze methode wordt met name gehanteerd bij het rekenen in de initiatieffase. Bij vastgestelde exploitatieopzetten van complexen in uitvoering wordt in principe gerekend met een extern inhuurtarief. Hierdoor is het budgettair mogelijk binnen een exploitatieopzet nog de afweging tussen extern (inhuur)/intern (eigen mensen) te maken. Op het moment dat de keus gemaakt is dat een project intern, dus met eigen mensen, gedraaid wordt, gelden als rekkentarieven de afdelingstarieven, zoals die bij de begroting vastgesteld worden.

Voor het 2018 blijft het tarief voor externe inhuur op het huidige niveau van € 125,00.

Actualiteitswaarde beleidsnotities Financiële Verordening

In de huidige financiële verordening staat dat met betrekking tot een aantal financiële beleidsnota's jaarlijks in de kadernota de actualiteit van de genoemde beleidsnota's moet worden getoetst.

Op 17 maart 2016 is het definitieve wijzigingsbesluit vernieuwing Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van kracht geworden. Met deze wijziging van het BBV wordt voortaan begroot en verantwoord op het niveau van verplicht voorgeschreven taakvelden en zijn er verplichte beleidsindicatoren voorgeschreven. Naast deze wijzigingen zijn er andere grote wijzigingen die gevolgen hebben voor de bepalingen in de financiële verordening over de inrichting van de begroting en jaarstukken en voor de bepalingen over de autorisatie van de baten en lasten door de raad.

Als gevolg hiervan als ook door de ontwikkelingen in het strategisch financieel beleid, waarin keuzes worden voorgelegd die gevolgen kunnen hebben, wordt in deze kadernota breder gekeken naar de verschillende verordeningen en beleidsnotities dan voorgaande jaren.

In onderstaand tabel worden alle verordeningen en beleidsnotities uit het financieel beleid van de gemeente Ermelo genoemd. In de nieuw op te stellen financiële verordening zal verder onderzocht worden welke beleidsnotities voldoende geborgd zijn in de financiële verordening. De financiële verordening en de

aanvullende beleidsnotities zullen lopende het jaar 2017 worden geactualiseerd. De actualisatie is mede afhankelijk van de commissie BBV. Aangekondigd is dat gedurende het jaar 2017 er een aantal notities en stellige uitspraken op een aantal beleidsnotities zullen volgen waarover in de praktijk nog veel vragen over zijn.

Tabel: Beleidsnotities Financiële Verordening

Financieel beleid	Verordening / Beleid	Wettelijk grondslag	Laatste actualisatie	Toetsing als gevolg van
Financiële verordening	verordening	art. 212 gemeentewet	2015	Wijziging a.g.v. vernieuwing BBV
Nota Activerings- en afschrijvingsbeleid	beleidsnota	art. 11 financiële verordening	2015	Wijziging a.g.v. vernieuwing BBV en afhankelijk keuzes strategisch financieel beleid
Nota Reserves en voorzieningen	beleidsnota	art. 12 financiële verordening	2013	Wijziging a.g.v. vernieuwing BBV en afhankelijk keuzes strategisch financieel beleid
Nota Rentebeleid	beleidsnota	art. 13 financiële verordening	2015	Wijziging a.g.v. vernieuwing BBV; rentenotitie ingangsdatum 2018 en afhankelijk keuzes strategisch financieel beleid
Nota Weerstandsvermogen en risicomangement	beleidsnota	art. 14 financiële verordening	2013	Wijziging a.g.v. vernieuwing BBV en afhankelijk keuzes strategisch financieel beleid (financiële kengetallen)
Nota Grondbeleid en nota uitgangspunten grondprijbepaling	beleidsnota	art. 16.2 financiële verordening	2010	Wijziging a.g.v. vernieuwing BBV; definitieve notitie grondexploitatie en houdbaarheidsdatum nota
Legesverordening	verordening	art. 16.3 / 16.1 financiële verordening	2016	Jaarlijks
Belastingmaatregelen	beleidsnota	art. 17 financiële verordening	2011	Wijziging a.g.v. houdbaarheidsdatum nota
Financieringsstatuut	beleidsnota	art. 19f financiële verordening	2010	Wijziging a.g.v. vernieuwing BBV; notitie Overhead
Notitie Kostenverdeelsystematiek / afdelingstarieven	beleidsnota	art. 19f financiële verordening	2010	Wijziging a.g.v. vernieuwing BBV; notitie Overhead
Controleverordening	verordening	art. 213 gemeentewet		In 2018 van toepassing
Controle protocol 2014-2017	beleidsnota		2014	
Normenkader IC-plan	beleidsnota	art 212 / 213	2016	Jaarlijks